

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Razpadanje družbe

Odkar se je v svetu pojavil marksizem s svojim naukom, da je želedec edini skrbni in paznje vreden del človeškega telesa in da je v gmotni preskrbljenosti vsa sreča, se je človeška družba vede ali pa nevede pod tem vplivom pognala v to smer in vse drugo več ali manj pustila v nemar. Pa ne družba kot celota, da bi se vse človeštvo, ali pa vsaj posamezen narod ves hkrati vzpenjal kvišku in v harmoničnem redu za duševnimi in gmotnimi dobrinami, ali da bi bila vsaj posamezna občina z bogatimi in revnimi, zdravimi in bolnimi občani taka celota, ki bi vsa kot ena družina stremela za zavarovanji, za ceninimi prevoznimi sredstvi in za vsemi drugimi potrebščinami, ki jih človek za mirno življenje mora imeti. Ne, liberalni individualizem je v človeku že preveč ubil smisel za družbo in marksizem je kakor v drugih ozirih tudi v tem samo izpopolnil njegov nauk, le s to razliko, da je v še bolj grobem materializmu spoznal, da je ukvarjanje posameznika za želežne dobrine večkrat zelo otežkočeno in da je torej več upanja za uspeh, ako se jih nekaj združi in med seboj nekako pripravi, da bodo šli čez drn in stru, da se le oni založe z gmo, to, ki vsaj v začetku oslaja življenje. Tako je družba naenkrat razpadla v posamezne koščke, v majhne skupine, ki se napak imenujejo stanovske in strokovne, katerih vsaka se brez ozira na druge bije za gmotni blagor svojih članov. Takih družb ali stanovskih društev je že vse polno, učitelji, profesorji, akademiki, upravni uradniki, sodni uradniki, železniški uradniki, častniki, stanci, šoferji in monterji — vsaka družina, ki še daleč ni stan, ima za varstvo svojih menda samo njim lastnih interesov posebno društvo in celo pisarno, ki neprestano kliče vse, ki se niso v imeniku članstva, naj se vendar zavežajo dolžnosti »stanovske solidarnosti« in naj pristopijo, da bodo pomagali varovati stanovske interese. Pri tem pa ne gre za to, da bi se ljudje sorodnega vsakdanjega opravila združevali, da bi združeni čimbolj služili človeštvu ali narodu, da bi n. pr. učitelji z medsebojno podporo skrbeli, da bi šola čimbolj izobraževala in vzgajala otroke, da bi bili učbeniki čim cenejši in čim priklnejši, da bi otrokom ne bilo treba zmrzovati, ko pridejo z mokrimi čevlji v šolo — ne, stanovsko združenje za to ni, stanovsko združenje varuje samo »stanovske interese«, interese otrok in staršev pa naj varujejo »drugje«, recimo stanovsko združenje otrok ali staršev. Po tem pojmovanju razpadle družbe ni najboljši akademik tisti, ki se vestno pripravlja na svoj bodoči poklic, da bi kot popoln in v svoji stroki usposobljen mož služil narodu, pa naj ga življenje postavi kamor hoče, ampak tisti, ki najbolj nesebično žrtvuje čas za zborovanja in ki more ob koncu neke poslovne dobe reči, da je vsem članom stanovskega — napak stanovskega društva — preskrbel največ ugodnosti, znižano vstopnino v gledališču, v kinu, znižane pristojbine pri brivcih in na tramvaju itd. Najboljši uradnik je ne več tisti, ki je najbolj doma v svoji stroki in ki je najbolj uslužen do državljanov, ampak tisti, ki je najbolj »stanovsko zaveden« in ki je morda kot predsednik stanovskega društva kolegom preskrbel najcenejši premož. Takih družb, ki so komaj poklicne, imenujejo pa se stanovske, je vse polno in vsaka se brez ozira na vse ostali svet bori za gmotne ugodnosti svojih članov, za znižano vožnjo na železnici, za lasten dom v planinah, za lasten počitniški dom ob morju, za izjemo pri tej in oni ustanovi.

Tako prav za prav narodnega ali občinskega občestva že ni več, so le še posamezne družbe ali društva, ki obetajo posamezniku zavarovanje za čas bolezn, brezposelnosti, starosti, ki tako rekoč poživijo vse njegovo življenje in skušajo iz narodne skupnosti, ki jo še slutimo nad seboj, iztrgati čim več ugodnosti za svojih nekaj sto članov. Posameznik je že skoraj popolnoma utonil v teh drobnih kolektivih, ni več gospodar svoje itak revne plače, varčevati mora pod vidikom svojih tovarišev v društvu, ne pod vidikom svoje družine ali svojega zdravlja, ne razpolaga več sam s seboj niti v zdravem niti v bolnem stanju, niti v mladosti niti v starosti. Vsak plačuje članarino neštetim društvom, vsak je zavarovan pod bogve kolikimi vidiki — nad vsemi pa lebdi težka zavest, da nismo zavarovani, niti danes, ko si plačujemo zavarovanje, niti takrat, ko nas bodo razmere prisilile, da bomo morali od njega prejemati, prejemki pa se nam kljub temu drobe in razhajajo v neke kolektivne blaginje. Na eni strani silimo v te majhne kolektive, ker dan na dan slišimo, da so v njih naši »stanovski interesi« popolnoma zavarovani, na drugi strani pa se bojimo, da ne bi bili kdaj res prepušteni njihovi skrbi. Na eni strani si pritrjujemo od svobode zaradi »stanovske solidarnosti«, na drugi strani pa vpijemo po svobodi in jo zahtevamo od tistih, ki niso v našem strokovnem ali napak imenovanem stanovskem društvu. Kadar pa vidimo, da je to ali ono stanovsko ali strokovno društvo zaplo v stisko in posamezniku ne bo moglo izpolniti obetov, ki jih je dajalo kot kolektiv kolektiv, takrat pa pokličemo na pomoč še večji kolektiv, ki se ga sicer branimo z vsemi štirimi, državo. Država naj varuje »stanovske interese« in sanira to in ono stanovsko ustanovo. Država pa ne more tega izvesti drugače, kakor da utrga neki drugi družbi, ki bo pa takoj dvignila krič, da nasprotuje interesom njenega članstva. Tako se na eni strani otresemo države in njenega poseganja v naše življenje, po drugi strani pa jo kličemo, naj pride po nas in naj nas usluži, naj prevzame vse skrbi za nas, naj varuje naše »stanovske interese«. Kadar pa se nekoliko zberemo in pogledamo okrog sebe, pa z grozo opazimo, da kultura propada, da se nam svoboda izmika, da nam krh nekam uhaja, skratka — tla izgubljamo pod nogami, nemir je tu in že iščemo nekoga, po katerem bi udarili.

Liberalizem je družbo razbil na posameznike, pod vplivom marksizma in njegovih gesel se ti zbirajo v krdele, ki se skušajo med seboj, katero si bo priborilo več ugodnosti pač na račun nekoga, ali kakega drugega krdele, ki ni bilo dovolj urno v tej »stanovski« dirki, ali pa na račun velikih množic, ki še vedno stoje izven

Pred blokado Barcelone Anglija sklicuje konferenco velesil

London, 20. novembra. c. Španska kriza grozi sedaj še v Londonu, da spravi angleško diplomacijo iz ravnotežja. Snovi je nenadoma in nenapovedan priletel v London francoski državni minister Chautemps, ki je takoj odšel v zunanje ministrstvo k Edenu in se z njim pogovarjal o posledicah priznanja Francovega režima v Spaniji od strani Nemčije in Italije. Chautempsu se je tako mudilo, da je takoj po konferenci z Edenom odšel nazaj v Pariz in je danes dopoldne Delbosu že povdal angleško mnenje. To mnenje pa je zaenkrat tole: tuje velesile ne smejo za nobeno ceno vlikati svoje prste v špansko zadevo. Ker pa je najbrž res, da v španski mlaki krvi vsi iz vsega sveta ribarijo in trgujejo, pomeni opomin iz Londona naslednje: bodimo vsaj toliko previdni in ne zaigajmo streh še nad našimi glavami.

Vse to se pravi, da je odbor za nevmešavanje, ki zaseda v Londonu, preslaboten, da bi mogel ohraniti ravnotežje med velesilami. Treba je najti drug organizem, ki bo zavrl padec v prepad. Nedavno je Baldwin glede španske zadeve rekel, da je Evropa še zmerno oddaljena od svojega propada. Sedaj pa mora Anglija dokazati, kako se ta zmernost razlikuje od skoka v prepad. Londonska diplomacija pa je sedaj segla po starem sredstvu, ki naj rešuje zadevo malih, sitnih držav. Sklicala bo konferenco velesil v London in ta konferenca se bo imenovala konferenca lokarnskih držav, ker drugič bolj pametnega imena v Londonu ne morejo najti. Ta konferenca bo najbrž kopija tistih proslulih sestankov Metternichove svele alianse, ki je prejšnje stoletje reševala celo vrsto takih revolucij v malih državah. Tedaj je taka konferenca že rešila eno špansko revolucijo na ta način, da je francoska armada vkorakala v Spanijo in Špance naučila reda in mira.

Vsi angleški veleposlaniki so danes dobili nalog, naj lokarnske države skličejo na konferenco v London in naročeno jim je, da se mora ta konferenca vsiliti čimprej. Istočasno so v zunanjem ministertvu sklicali poseben odbor strokovnjakov, ki naj prouči, ali sme Franco razglasiti blokado nad špansko obalo ali ne. Ta razlog je kaj šepav, ker je Anglija na morju pred Spanijo tako močna, da bo Franco izjavil tisto blokado, ki bo Angležem po godu. Torej bo ta »lokarnska« konferenca obravnavala le staro ravnotežje velesil sedaj še zaradi Spanije, ker ga na Renu več ne bo mogla.

Ruski maneuver

S tem smo tudi prišli že do živca vse zadeve. Vedeti namreč moramo, da je en igralec v Evropi, ki vseh teh konferenc ne more trpeti. To je sovjetska Rusija! Sovjetska Rusija je z abehinskimi zadevami v Ženevi zavrla sporazum glede Lokarna že v mesecu septembru. Takrat španska zadeva zanj še ni bila tako brezupna. Toda sedaj se je španski vozel razvozlatel že precej in če bi bil kmalu končan, bi mogoče tudi Lokarno lahko bil razrešen tedaj, ko Rusija ne bi bila prav nič zraven. Zato je bilo treba spravit španski kaos do viška in izzvati če le mogoče veliko evropsko konferenco, na kateri bi tudi sovjetska Rusija morala biti zastopana. Sedaj je doseženo, da se mora sklicati »lokarnska« konferenca zaradi Spanije. Ta

teh drobnih družb. In če pogledamo, kdo na vsak korak plačuje polne pristojbine in nikjer ne uživa nobene izjeme, bomo videli, da je to ravno najštevilnejši in najrevnejši sloj, ki trdoživo prenaša večji del družinskih bremen. Kdo na železnici plačuje polno vožnino? Tisti, ki delajo od jutra do mraka in katerih delo je tako različno, da ga je težko uvrstiti v kak poklic, vsak kolikaj bolje obložen človek pa pomoli sprevidniku celo zbirko legitimacij. Tako je skoro pri sleherni delitvi družinskih dobrot: manjšina si je priborila izjemne pravice, večina pa jih je deležna pod »normalnimi« t. j. težjimi pogoji. Pa naj si še večina varuje svoje stanovske interese, naj se še večina »strokovno« in »stanovsko« združi in bori za večji kos, bo kdo dejal. Da, toda na čigav račun? Trenje je tu, razredna borba, ki jo je uvedel marksizem in ki v ta namen zbira državljane v fronte, ki tekmujejo med seboj. S tem nočemo reči, da so vsa taka ozka društva marksistična, ampak le, da je marksizem zanesel tudi k nam to strupeno miselnost, pa kateri mora biti vsak svojem najožjemu krogu slepo vdan, vsako drugo družbo in tudi družbo kot celoto pa mora smatrati za svojega zakletga sovražnika.

Tako družba razpada v posamezna krdele, med katerimi ni prijateljskih vezi, ker na frontah je edina zveza — morilno orodje. Človeštvo, pa tudi Slovenci, pa v nekakem mesijanskem hrepenenju pričakuje nekoga, ki bi ga zopet povezal v celoto in prevzel nase morče vsakdanje skrbi za vse, da bi se človeštvo zopet moglo posvetiti kulturi in duhu. Človeka pričakujemo, ki bi skrbel za vse občane, za ves narod, za vse državljane, da bi se vsi poceni mogli založiti s kurivom, da bi vsi imeli na razpolago prevozna sredstva proti znosnejši odškodnini, da bi vsi bili kolikortoliko preskrbljeni za starost, za bolezen, ki bi tako popr družino, da bi bil oče v njej najuspešnejše zavarovan, ki bi otrokom ne dajal strehe in hrane po otroških domovih, ampak bi jim vrnil mater. Človeka pričakujemo, ki bi bremenila in dobrote družbe prav razdelil med vse, da bi posameznik ne bežal z družbe v neko krdele, kjer bi se z združenimi močmi otesal bremen in se boril za dobrote. Kdo bo ta človek, ne vemo, vemo pa, da bo moral biti — dober kristjan, da bo mogel in znal obnoviti krščansko družbo.

konferenca bo pa težko šla mimo ruskih intrig in Rusija bo vendarle zraven, ko se bo reševal »Lokarno«. — Če je ta ruski maneuver uspel, se bo kmalu videlo. Če je to možno, potem bomo lahko rekli, da vsaj v tem oziru sovjetska diplomacija sijajno sledi zgledom in primerom carske diplomacije.

London, 20. nov. b. Snovi so bili v Londonu važni sestanki ministrov zaradi blokade Barcelone, ki jo nameravajo izvesti pomorske sile generala Franca. Med Foreign Officeom in špansko nacionalno vlado je vzpostavljena zveza potom angleškega poslanika, ki se sedaj nahaja v Hendayu. Gre za to, ali bo španska nacionalna vlada ustanovila varnostno cono za inozemske ladje, v kateri bi se lahko vsidrale brez vsake nevarnosti, kakor je to v drugih španskih lukah, namreč v Valenciji, Alicante in drugje. Vest o blokadi Barcelone še ni povsem potrjena, toda na merodajnih mestih računajo, da bo general Franco blokado izvedel. Razumljivo je, da hoče angleška vlada še pred proglasitvijo blokade rešiti zamotana pravna vprašanja, ki so se v zvezi s tem pojavila. Sredozemska pomorska baza za blokado bo v Palma na Balearih. Od pretekle sobote so bili zaradi tega pogašeni v palmskem zalivu vsi svetilniki. Odločno se demantirajo vesti, da je snovi francoski veleposlanik storil nujen obisk pri angleški vladi zaradi tega vprašanja. Francoski poslanik je obiskal Foreign Office v popolnoma drugih stvareh. Angleški tisk smatra, da je danes položaj izredno napet, »Daily Mail« pa celo poziva angleško vlado, naj bo pozorna.

Britanski načrt za izvedbo uspešne kontrole v španskih vodah je povzročil v političnih krogih veliko zanimanje ter mu pripisujejo največji pomen. Britanska vlada je pri izdelavi tega načrta po zaslišanju članov nevtralnega odbora vršla v

poštev, da bo španska meščanska vojna trajala še najmanj leto dni.

Britanski načrt namreč določa ustanovitev velikega števila kontrolnih komisij, ki bodo postavljene na 40 točkah španske meje in tudi na najbolj važnih križiščih Spanije. Vsaka od teh komisij naj bi štela 17 članov. Stroški teh komisij so določeni za leto dni v višini 1.100.000 funtov. — 80% teh stroškov naj bi nosile velesile, torej Britanija, Francija, Nemčija, Italija in sovjetska Rusija, 20% pa bi prevzele nase male države. Politični krogi pa so zelo iznenadeni zaradi izjave angleškega zunanjega ministra Edena, ki sploh ni omenil, da sta Italija in Nemčija priznali vlado generala Franca, pač pa je povdal, da zaradi najnovejših sprememb sporazum o nevtralnosti v španski meščanski vojni ne bo trpel.

Vabilo na konferenco je že v Parizu

Pariz, 20. novembra. c. Francosko zunanje ministrstvo je zvečer prejelo vabilo angleške vlade. Vabilo ima obliko note in v njem angleška vlada pravi, da je treba lokarnsko konferenco sklicati čimprej.

Večerno časopisje še ne objavlja besedila note, vendar pa se poudarja, da se postavlja angleška vlada popolnoma na stališče kolektivne varnosti. Kot pogoj za uspeh konference, ki naj sestavi novo pogodbo na Renu, predstavlja angleška vlada zahtevo, da se mora z isto pogodbo razrešiti tudi problem varnosti na vzhodu Evrope. Posebno ta del angleške note sprejema en del francoskega javnega mnenja z velikim zadoščenjem, ker bo tako na tej konferenci skoraj da gotovo morala biti navzoča vsaj v drugem delu konference tudi sovjetska Rusija s Poljsko.

Stališče Anglije v primeru blokade španske obale

London, 20. novembra. c. V angleškem parlamentu se je danes popoldne vršila debata o morebitni blokadi španske obale. Posebno socialisti so navajali na vlado in zahtevali bučnih pojasnil. Zunanji minister je moral odgovarjati na vprašanja majorja Alleeja in je stališče Anglije glede morebitne blokade španske obale tako naznačil:

1. Ze v začetku državljanske vojne je Anglija obvestila obe sprti stranki v Spaniji, da ju ne more priznati kot vojskujoče se države in da zato

nobena od obeh strank nima pravice objaviti blokade španske obale.

2. Nikdo ne sme napasti angleških ladij, ki vozijo 5 km proč od španske obale. Vsak napad bi Anglija smatrala kot sovražno dejanje z najhujšimi posledicami.

3. V slučaju bombardiranja španskih pristanišč bo Anglija zase zahtevala v teh lukah posebno varno cono.

Beli počasi prodirajo Letala sipljejo bombe na špansko prestolnico

Tenerifa, 20. nov. AA. Havas: Tukajšnji radio-klub objavlja, da je obsojen na smrt sin Larga Caballera, ki so ga nedavno ujeli oddelki španske falange.

Radio-klub objavlja nadalje, da so anarhisti v Madridu izprevideli, da je Madrid izgubljen in so zato začeli metati v zrak z dinamitom posamezna javna poslopja. Anarhisti tudi razorožujejo maloštevilne gardeje v mestu, ker menijo, da bodo ti ob prvi priliki pobegnili k nacionalistom.

Uradno poročilo nacionalne junte pravi, da so pri Huesci odbili nacionalisti nekaj napadov. Nacionalisti tudi prodirajo na odseku pri Escorialu. Nadaljuje se prodiranje nacionalistov proti središču Madrida.

Iz uradnega vira poročajo, da so v zadnjih 48 urah vrgli na Madrid nad 100 ton bomb in eksplozivov. Vžorna jeklenica v Madridu in vojašnica Montana še nista padli v roke nacionalistov, čeprav ju čete generala Molle že dva dni naskakujejo. Obe poslopji gorita.

Berlin, 20. nov. b. V vladnih krogih govorijo, da je nemška vlada sklenila, da bo po končani vojni stavila Spaniji na razpolago 20.000 nemških

delavcev za obnovo države. O tem se z generalom Francom že vodijo pogajanja.

Sin Primo de Riveri na smrt

Pariz, 20. nov. b. Sin Primo de Riveri, ki je bil v Alicanteju obsojen na smrt, doslej še ni bil ustreljen. Nacionalna vlada v Burgosu je sporočila ministrskemu predsedniku Largu Cabaleru, da bo v slučaju njegove usmrtitve odgovorila s strašnimi represalijami. Predvsem bo brez obsoide umorila njegovega sina, ki je v nacionalnih rokah. Dalje bodo nacionalisti pomorili vso družino ministra Bariosa ter vse rojake predsednika španske republike Azane, enako pa tudi vse sorodnike ministrov madridske vlade.

Pariz, 20. nov. b. Radio agentura poroča, da je bilo v Bilbao obsojenih 17 oseb zaradi vohunstva na smrt. Med njimi je tudi avstrijski častni konzul, parčavski konzul in neki polkovnik.

Rim, 20. nov. b. V tukajšnjih uradnih krogih trdijo, da bo špansko vlado v Burgosu te dni priznala tudi Madžarska.

Cudna vest angleškega lista: Hitler misli na monarhijo Kandidat za prestol princ Friderik pruski

London, 20. novembra TG. »Manchester Guardian« objavlja nekoliko senzacionalno vest, da namerava nemški vodja in državni kancler polagoma pripraviti obnovo monarhije v Nemčiji. Diplomatični urednik lista namreč pravi sledeče:

»Državni kancler Hitler se je sprijaznil z nasveti svojih najbližjih svetovalcev, ki so ga že dalje časa prepričevali, da je obnova monarhije najboljša jamstvo za trajanje narodnega socializma kot državnega režima.«

Isti list pripoveduje, da se je žena bivšega cesarja Viljema dalje časa mudila v Berlinu in imela razgovore tudi z državnim kancelerjem. Ostali člani Hohenzollernske družine pa da so od svoje strani zadnje čase razvijali veliko delavnost, katere važnost so vsi, ki so bili o njem obveščeni, priznali. Baje je bil pripravljen poseben »načrt«, ki ga je odobril tudi bivši cesar Viljem kot šef družine Hohenzollerncev. Na podlagi tega načrta bi Nemčija ponudila krono — sledeč pri tem želji bivšega cesarja — drugemu sinu bivšega prestolonaslednika, princu Fridrichu, ki je znan po svojem navdušenem sodelovanju z narodnim socializmom od prvih dni njegovega početka.

Državniki sedaj v Varšavo

Obnova romunsko-poljskega prijateljstva General Göring gre mirit Varšavo

Bukarešta, 20. nov. AA. (Rador) Poluradna »Indépendance Roumaine« komentira obisk znanega ministra Viktorja Antonescuja v Varšavi in piše o njem tole:

Obisk so že delj časa pričakovali tudi zaradi tesne zveze med dvema narodoma in zaradi važne vloge, ki pripada Poljski na evropskem vzhodu. Ta vloga Poljske je zaradi napetosti med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo še prav posebna.

Na Poljsko in Romunijo in na ta dva naroda ni še noben oblak vrgele sence. Ravno nasprotno. Oba naroda sta vodila stoletne boje za neodvisnost in svobodo. Po letu 1919 med Varšavo in Bukarešto pa sploh ni bilo nobenega spora. Na kraju je zavezniška pogodba zapečatila stoletno prijateljstvo obeh narodov.

Vsi politični in gospodarski interesi navajajo k sodelovanju med Poljsko in Romunijo. Obisk Antonescuja v Varšavi bo zato pri oziroma v medsebojnega razumevanja. Hkratu bo obisk pomenil nov prispevek k konsolidaciji konstruktivnega dela teh dveh miroljubnih narodov. Ni dvoma, da bo ta okolnost blagodejno vplivala

tudi na stike, ki jih ima Poljska tako z nami kakor z drugimi našimi zavezniki.

Praga, 20. nov. Tg. »Prager Presse« javlja iz Varšave, da so se zadnje čase v nemško-poljskih odnosih pokazale nekatere nevarne razpokane. Težave z Gdanskom, kjer preti nevarnost, da bodo pogodbene pravice Poljske polagoma odstranjene, nadalje neljube opazke nemškega časopisa z ozirom na poljsko Pomorje (koridor) kakor tudi nedavni ultimati berlinske vlade, da bo ves svoj promet z Vzhodno Prusijo usmerila čez morje, ako Poljska ne zniža raznih prevoznih tarif, so ustvarile hudo ozračje. Nemški vladi je mnogo na tem ležeče, da v sedanjem mednarodnopolitičnem položaju na poljskem obzorju ni nikakih oblakov. V ta namen bo menda Hitler poslal v Varšavo generala Göringa, da spravi stvari v red. Göringov obisk bi bil zvezan z običajnimi lovi, za katere prihaja sedaj sezona in pri katerih se zbirajo vodilni državniki. Trenutno je takšen lov v Runowu pri Poznanju, kjer se nahaja predsednik republike in maršal Smigly-Rydz.

Hitlerjeva zagotovila Avstriji

Samostojnost — nemštvo — ista zunanja politika

Berlin, 20. nov. b. Včerajšnja konferenca med Hitlerjem in avstrijskim državnim tajnikom za zunanje zadeve dr. Schmidtom je trajala dve uri. Konferenci je prisostvoval nemški zunanji minister von Neurath, avstrijski poslanik v Berlinu ing. Tauschitz, nemški poslanik na Dunaju von Papen, državni tajnik, ki vodi osebno pisarno kancelarja Hitlerja, Meissner. Na tej konferenci so avstrijsko-nemški državni razpravljali vsa aktualna politična vprašanja ter je, kakor poročajo z Dunaja, nemški državni kancelar pri tej priliki poudaril, da se dr. Schuschnigg trudi za zboljšanje notranjega in zunanjega položaja Avstrije. Posebno je Hitler označil dr. Schuschnigga kot hrabrega borca v vrstah avstro-ogorske vojske, ki se je borila za skupno nemško usodo.

Iz zasebnih virov se čuje, da je nemški državni kancelar Hitler ponovno poudaril, da se Nemčija ne bo vmešavala v notranje avstrijske razmere, niti bo kaj storila, kar bi moglo ovirati razvoj Avstrije. S tem je torej Hitler priznal njeno absolutno samostojnost. Edino, je poudaril, da se obe nemški državi najdeta po možnosti na isti politični črti glede zunanjih zadev, kar bo tem lažje, ker sta obe državi nemški.

Horthy skozi Jugoslavijo

Budimpešta, 20. nov. c. Madžarski regent Horthy odputuje v ponedeljek jutraj s svojo soprogjo v Italijo. Regent bo potoval s posebnim vlakom skozi Jugoslavijo. V Rim pride v torek popoldne ob 15.30. V Italijo bo ostal do 28. novembra, ko se odpelje na Dunaj.

V Kruppovih tovarnah 100.000 delavcev

Essen, 20. novembra. b. Danes slave Kruppova tovarna 125-letnico obstoja. Proslava je zelo veličastna. Pri tej priliki se poudarja, da je Krupp pred 125 leti prevzel od svojega očeta majhno delavnico, ki je zaposlovala le štiri delavce. Ta delavnica pa je v najkrajšem času razvila svoje poslovanje in se kmalu spremenila v eno največjih tovarn na svetu. Danes zaposluje tovarna nad 100 tisoč delavcev in nameščencev. Njeni proizvodi so znani po vsem svetu, zlasti so znani njeni predmeti za železniški promet in pa vojni material. Krupp je začel prvi izdelovati osovine za vagonne in lokomotive iz posebnega jekla, nakar je razširil poslovanje na izdelavo vseh predmetov, ki so potrebni za železniški promet. Pozneje je Krupp sklenil, da bo pričela njegova tovarna izdelovati topove iz posebnega nerjavečega jekla, ki je odporen ter je v tej svoji zasnovi popolnoma uspel. Po vsem svetu je danes ogromno Kruppovih topov in vojnega materiala, ki ga vse armade zelo cenijo.

Strašna eksplozija v italijanski tovarni municije

Meran, 20. novembra. b. V tovarni municije Monte Catini v Italiji je prišlo do hude eksplozije. 42 delavcev je bilo takoj mrtvih, mnogo pa ranjenih. Preiskava se mrlično vodi.

Pogreb žrtve eksplozije v Franciji

Danes so se na svečan način poslovili od žrtve eksplozije, ki se je pred dnevi pripetila v tukajšnji smodnišnici. Navzoči so bili: predsednik republike Lebrun, ministri Daladier, Cott in mnoge druge ugledne osebnosti. Verska opravila je opravil nadškof iz Aixa. Od žrtve se je poslovilo več govornikov. V imenu vlade je govoril minister narodne obrambe Daladier. Pri tej priliki je odklonil žrtve z visokimi odklonitvami in jih položil na krste. Pogreba se je udeležila ogromna množica iz bližnje in daljne okolice. Vse trgovine so bile zaprte. Povsod so razobesili žalne zastave.

Strašna rudarska nesreča na Japonskem 1000 rudarjev mrtvih

Tokio, 20. novembra. AA. Po najnovejših poročilih iz rudarske pokrajine Osaruzave na severnem Japonskem, kjer je divjala povodenj, znaša ugotovljena števila rudarjev, ki so našli smrt zaradi povodnji 350, bati se pa je, da je njihovo število še mnogo večje. V rudarskem okrožju, ki ga je prizadela povodenj, se je podrla okoli 350 hiš. Bati se je na podlagi najnovejših poročil, da število mrtvih v Osaruzavi presega tisoč; po dosedanjih informacijah pogrešajo 1250 ljudi. Doslej so našli živih samo 18 ljudi.

Stavke v Franciji

Pariz, 20. novembra. b. Franciji grozijo nove stavke. V nekaterih rudnikih kovin že stavkajo ter se od tod širi pokret za novo generalno stavko v vsej kovinski in rudniški industriji. Stavkajoči delavci so zasedli vse tovarne, rudnike in skladišča, ki jih numeravajo izprazniti šele tedaj, ko bodo dosegli 15 odst. povišanje plač. Delodajalci so odklonili pogajanja. Zaradi stavke je ostalo v lukah 26 ladij.

Nepoklicanim kritikom

Posebnost »Slovenskega naroda« je, da zna izvrstno uganjati hinavščino. V svoji večernišnji številki jadrkuje na primer, zakaj na naših srednjih šolah ni zadostnega števila veroučiteljev, tako da na izvestnih zavodih sploh nimajo verouka ali pa samo po eno uro na teden. Take tožbe se kaj čudno slišijo iz ust glasila, ki vseh 69 let, kar izhaja, ni delalo drugega, kakor da je naravnost in nenaravnost, odkrito in prikrito, v sentimentalnem in v cininičnem tonu, izpodkopavalo katoliški verski nazor in čut pa krščanskega morala; pred vojno v znamenju framasonstva, danes pa v obliki najgorčnejših simpatij za komunistično »ljudsko fronto«, ki ima v tem listu svojega najbolj navdušenega zagovornika. »Slovenski narod« je menda tudi že pozabil, kolikokrat in kako strupeno je v svojih predalih napadal verouk, smešil svetopisemske zgodbe in versko vzgojo sploh ter se znal nad verskimi šolami, ki da so škodljive, vzdržujejo na »zadnjaštvo in učenju »svobodni znanosti« nasprotujoče dogme. Zda pa je temu veteranu svobodomiselstva verskega poduka na šolah kar premalo in obževalce španske rdeče milice kliče: »Dajte nam več verskega poduka!« Gospod hoče menda biti duhovit, pa se le smeši, če na tak otročje zlobni način skuša hladiti svoje protirežimske instinkte. Če v tem oziru na naših srednjih šolah ni kaj v redu — in v redu res ni! — so to ostanki tistega jugoslovenskega framasonskega duha, s katerim je bil dozdaj in je žalibog še prekašen naš pouk sploh in ki ga je v prvi vrsti podpiral, utrjeval in s fašističnimi metodami širil slovenski del JNS z »Jutrom« in »Slovenskim narodom« na čelu. Ta duh razdiranja in uničevanja naših verskih in narodnih dobrin se ne da kar čez noč izkadi iz naše hiše, najbolj trdovratno pa se drži v naši prosvetni šolski upravi, ki je jugoslovensko unitaristično framasonstvo izgradilo kot svojo glavno trdnjavo. »Slovenski narod« pa naj bo prepričan, da se bo sedanjemu ljudskemu režimu tudi to težko delo posrečilo in da se bo naša ljudska in srednja šola preudrila in preusmerila iz učilnice starokopitnega liberalizma, ki vodi, kakor danes povsod vidimo v rdeče brezboštvo, v dom pravega narodnega duha, krščanskih čednosti in ljudske sloge. Skrbeli bomo, da se »Slovenski narod« ne bo mogel več pritoževati in iz naših razmer briti nore, rajši naj poveljuje naprej svojega vzornika, Larga Caballera in gospodično »Pasionario« — to mu veliko bolj stoji, ko njegovi pobožni sestavki o verouku na naših šolah, za katerega bodo skrbeli poklicanejši.

Katoličani in boji za Jugoslavijo

»Slovenec« z dne 17. novembra t. l. št. 265., je pod naslovom »Udeležba katoličanov v osvobodilnih bojih za Jugoslavijo« prinesel kratko oeno spisa časnika J. V. Majeta v reviji (češki) »Zvyot«. Ta ocena pravi med drugim dobesedno: »V tem prvem članku, ki mu bodo sledili še drugi, je podal samo nekaj zgodovinskih dejstev od vsega početka naše zgodovine, preko l. 1848. do formuliranja strank, zlasti ljudske stranke, ter nastopa slovenskih strank v dunajskem parlamentu v vojnem času že pod vodstvom dr. Korošca, ko je od Slovencev edino dr. Ravnihar podpiral Stürgkhovo vlado.« Z ozirom na to trditve nam je dr. Vl. Ravnihar poslal sledeče pojasnilo, ki ga resnici na ljubo radevolje objavljamo:

»Dvomim, da bi bila reprodukcija tega dela spisa avtorja J. V. Majeta točna in pravilna, ker si ne morem misliti, da bi spis, ki hoče biti informativen, hotel računati na nepoučenost bralcev, zagrešiti neresničeno poročanje. Pa bodi temu tako ali tako, naj govore naslednje ugotovitve:

Od svoje izvolitve v dunajski parlament l. 1911. pa tja do zopetnega sklicanja parlamenta med vojno meseca maja l. 1917, sem bil, ne samo hospitant, ampak pravi član Češkega kluba. Da bi Češki klub ali pa jaz kot njega disciplinarni član podpiral Stürgkhovo vlado v času, ko sta dva najodličnejša člana kluba — predsednik dr. Kraut in dr. Rašin — obtožena zaradi veleizdaje sedela v avstrijskih ječah, je absurdno misliti in še bolj absurdno kaj takega trditi. Tudi ni bilo priložnosti za podpiranje ali nepodpiranje kake vlade, ker od pričetka vojne pa do leta 1917 parlament sploh ni deloval. Še pred sklicanjem parlamenta meseca maja 1917 pa je bil ustanovljen Jugoslovanski klub, med katerega osnovatelj sem bil na osebno vabilo dr. Krekovo tudi jaz. Član Jugoslovanskega kluba, in menda ne med zadnjimi, sem bil in ostal tja do pretrata. Vse to je tako zelo notorično, da bi bilo spet absurdno misliti in trditi, da bi se v načelih politike Jugoslovanskega kluba ali njegove taktike sploh kdaj mogel raziti s predsednikom Jugoslovanskega kluba dr. Korošcem. Da slone izjavljani spisa J. V. Majeta odnosno njegovega ocenjevalca na docela napačni premisi, dokazuje dejstvo, da je bil grof Stürgkh ob času, ko je bil ustanovljen Jugoslovanski klub, že davno — mrtve.

Dr. Vladimir Ravnihar.

Hrvatsko uprašanje in številke

Pod tem naslovom je dr. Bogdan Prica objavil v belgrajski »Javnosti« nekaj člankih podatke o Hrvatih v državnih službah, o obdavljenju hrvatskih krajev itd. Konec izzvenj v spoznanje, da imajo Hrvatje z ozirom na število prebivalstva prednost pri razdelitvi državnih dobrin. V zadnjem članku govori tudi o posrednem in neposrednem obdavljenju dravske banovine in bi iz njegovih podatkov morali sklepati, da dravska banovina sorazmerno ni tako visoko obdavnjena, kakor tožimo. Tako je n. pr. leta 1935 dravska banovina plačala na glavo 180 Din neposrednih davkov, dunavska banovina pa 192 Din, mesto Belgrad pa celo 1032 Din. Pri tem pa nič ne pove, koliko je dunavska banovina rodovitnejša in koliko večji pridobitni viri so v Belgradu, kakor pa pri nas in da je v dunavski banovini veliko lažje dobiti tistih 192 Din ali v Belgradu 1032 Din, kakor pa pri nas 180 Din! V odstavku o trošarinah dokazuje, da je dravska banovina leta 1935 plačala na trošarinah 21.668 Din, dunavska pa 321.053, ne pove pa, da je največja postavka pri trošarini sladkor in da je največje sladkornih tovarn v dunavski banovini. Trošarina na sladkor pa se plačuje na mestu proizvodnje, proizvodnik pa je prevajal in kupca v obliki dražjega sladkorja. Zato ni mogoče ugotoviti, kolikšna vsota v tej trošarini je bila dunavski banovini povrnjena iz dravske banovine, ker ni vidna v stolpcu trošarine, ampak v cenah sladkorja, ki jih mora prenašati konsument, če ne more seči po — saharinu. Pa tudi nekateri drugi podatki so tako zasukan, da je članek izzvenel tako, kakor je bil namenjen, da namreč »prečkan« kraji uživajo osebno in finančno prednost in da jim torej centralizem nič ne škoduje. Zato pravi »Obzor«: »Take zmede si še nihče ni upal v javnosti priobčiti. To je sedaj storila belgrajska »Javnost«, ki pravi, da se zavzema za pravično rešitev hrvatskega vprašanja. S stališča, s kate-

rega je izhajal dr. Bogdan Prica, in s podatki in dokazi, ki se jih je on posluževal, se more na tem svetu vse dokazati, celo to, da je nebo na zemlji in zemlja na nebu. Sicer je pa to v skladu z nameni belgrajske »Javnosti«.

Dr. Kostić pri dr. Mačku

Belgrad, 20. nov. m. Iz Zagreba se je vrnil dr. Milan Kostić, pripadnik bivše SDS, ki je imel v Zagrebu sestanek z dr. Mačkom. Ob vrnitvi v Belgrad je imel sestanek z Davidovičem, katerega je obvestil o svojih razgovorih z dr. Mačkom.

Razpad JNS

Belgrad, 20. nov. m. Razkroj JNS, ki je prišel v trenutku, ko je izgubila ta stranka oblast, je z dneva v dan vse večji. Drug za drugim se bivši ugledni pristajši stranke otrsajo te stranke in jo zapuščajo, ker ne odobravajo sedanjega vodstva stranke, katerega tvorijo Živković, Banjanin, Demetrovič in Kramer. Ti politiki namreč uvidevajo, da stranka med narodom sploh ne obstoja ter da se med njim s svojim pravim imenom sploh ne sme pojaviti. Tako je iz JNS izstopil bivši ugledni član stranke, bivši minister in narodni poslanec Velizar Janković.

Prvi levičarji proti židom

Pred kratkim je v Zagrebu začel izhajati tednik »Mlada Hrvatska«, ki se zelo dosledno, pa tudi osamljeno, bori proti premoči Židov v hrvatskem javnem in gospodarskem življenju, sicer pa vse pojave v domačem in tujem svetu sodi z vidikov neprikritega katoliškega svetovnega nazora. Včerajšnji »Slovenski narod« pa piše, da se okrog tega tednika zbirajo »levičarski omladinski pristajši dr. Mačak«. Tako se je baš Slovenskemu narodu posrečilo najti prve levičarje, ki so proti Židom, pa še ti so — katoliški, to se pravi, da niso levičarji, ampak prav sodobna katoliška mladina. Kako to, da se »Narod« ravno na račun katoliškega dela Hrvatov tolikokrat tako nerodno zmoti?

Občinske volitve v zetski banovini

Belgrad, 20. nov. m. To nedeljo bodo občinske volitve v zetski banovini. JRZ ter ostale politične skupine so že vložile kandidatske liste. Agitacija za volitve je zelo živahna. Sodeč po razpoloženju naroda, bo udeležba precejšnja. Zetska banovina ima po številu volilcev najmanj volilcev v celi državi. Po podatkih iz leta 1935 je bilo za zadnje skupščinske volitve leta 1935 vpisanih v zetski banovini 242.031 volilcev. Volilna agitacija za volitve je zelo živahna tudi v donavski banovini, kjer bodo občinske volitve 6. decembra. Doslej se opaža, da združena opozicija ne nastopa povsod kompaktno. Pristajši bivše HSS večinoma postavljajo svoje liste. Zanimivo je tudi to, da so v več krajih pristajši JRZ in pristajši bivše HSS napravili sporazum ter nastopajo pri volitvah skupno. Tak slučaj je na primer v Stari Pazovi.

Kako so poučeni o naših razmerah

Na prve vesti, da dr. Ribnikar in dr. Puc ponujata združeni opoziciji svoje sodelovanje, se je začel oglašati tisk po državi, ki je precej enoten v sodbi, da se jima ne pripravlja noben slavnosten sprejem. Tako pravi »Obzor«, da je to vse skupaj samo taktika in ta dva moža iz nekdajne liberalne skupine v Sloveniji pač nič ne pomenita in bi torej vrste združene opozicije pomnožila samo za dva člana in nič več. Ob tem pa tudi pove, da sta v Sloveniji danes samo dve politični organizaciji, ki korenita v narodu, to je stranka dr. Korošca in kmečko delavsko gibanje z dr. Kukovcem na čelu. Menda »Obzor« ve, da se dr. Kukovec ne mudi z dr. Korošcem in da njegovo »kmečko delavsko gibanje« ni enakovreden vrstnik dr. Koroševi skupini. Pa tudi dr. Kukovec ni edini mero-dajen za smer tega »gibanja«, ki je bilo ob občinskih volitvah kaj malo razgibano, ampak so tu še drugi činitelji, ki jih včerajšnji »Hrvatski dnevnik« takole opisuje: »Pa se vendar dobe ljudje, ki v zaupnem krogu nič ne taje svoje marksistične usmerjenosti in ki kljub temu hočejo sodelovati v tem gibanju. Kadar ponujajo svoje sodelovanje, sicer utaje svoj marksizem, zato pa poudarjajo svoje »levičarsko« opredelitev, ki je, če pride iz njihovih ust, sinonim za marksizem. Še več, oni trdijo, da ne bi sodelovali kot marksisti, ampak kot ljudje, ki imajo menda skupne ideološke točke s kmečkim gibanjem.« Ako je to potrebno poudarjati z ozirom na gibanje na Hrvatskem, kjer je doma in pod neposrednim vodstvom najbolj izčiščenih in preizkušenih delavcev, koliko bolj je to potrebno poudarjati za njegov odmev v Sloveniji. Naj bi »Obzor« uničil ali odpravil iz Slovenije marksizem, pa bi videl, kako bi bil pomen dr. Kukovec »enak pomenu dr. Puca in dr. Ribnikarja.

Poziv

Jugoslovanskega Rdečega križa za pomoč otrokom v Spaniji

Belgrad, 20. novembra. AA. Glavni odbor Rdečega križa, naraščajući odsek, je izdal tale proglas za pomoč španskim otrokom, prizadetim od vojne:

Na Španskem divja krvava državljanska vojna. Razen ranjenecv in bolnikov je mnogo družin mobilizirancev izposlavljenih pomanjkanju in grozotam vojne. Najbolj trpe slabotni in nepreskrbljeni otroci. Liga Rdečega križa je poslala svoje misije na Španjo, da pomagajo bednim in nesrečnim. V zvezi s tem se liga obrača do nacionalnih društev Rdečega križa in jih prosi nujne pomoči v obleki in obutvi za odrasle otroke, ne-doraste otroke in dojenčke, ki jih bo treba rešiti pred začetkom zime. Glavni odbor Rdečega križa prosi vse, da pomagajo otrokom in dojenčkom, in sicer v obliki obleke in plaščev, toplih trikojev in nogavic, obutve in perila ter vsega blaga, ki more služiti za oblačila otrokom. To naj se pošlje na naslov: Glavni odbor Rdečega križa, naraščajući odsek, Belgrad, Simina ul. št. 19, in sicer najkasneje do konca t. m. Podpora v denarju naj se pošlje po poštni nakaznici ali poštočekovni po-ložnici št. 50.319 z navedbo: Za španske otroke. Težavni položaj otrok na Španskem je ganil srca plemenitih ljudi na vsem svetu. Spomniti se mora-mo, da je mnogo naših otrok rešila in podprla v svetovni vojni tuja pomoč in zato bo dobrodejna tudi najmanjša podpora, ki pride o pravem času za nesrečno dečo na Španskem.

Jalenovo krasno in nadvse počeno igro »Gro-bavice« bodo v št. Vidu nad Ljubljano ponavljali v nedeljo, 22. t. m. popoldne ob pol 4.

Lille, 19. novembra. c. Danes je v Lilleu in okoli izbruhnila splošna stavka v kovinski industriji. Delavci so stopili v stavko, ker so delodajalci od-pustili nekaj delavstva. — V pristanišču Bordeauxa je izbruhnila stavka pristaniškega delavstva.

Svetlobna reklama na poštah nabiralnikih

Belgrad, 20. novembra. m. Združenje urad-nikov pošte, brzojavne in telegrafske stroke, je za-prosilo resornega ministra dr. Kaludžerčiča za po-delitev koncesije z izključno pravico montiranja svetlobnih reklamnih aparatov na poštah nabiral-nikih, radi zbiranja sredstev zdravstvenega cilja svojih članov. Minister Kaludžerčič je zaproseni odloek podelil in naprosil tudi ministrski svet, naj ta odloek potrdi. Svetlobni reklamni aparati na na-biralnikih bodo imeli poleg prostora za reklamo, še brezplačno označbo najbližje pošte, policijske straž-nice, gasilske čete, rešilne postaje in uro s točno navedbo časa. Te aparate bo nadzorovalo pošno ministrstvo.

Kmetijska šola v Svečini dobi podporo

Belgrad, 20. novembra. m. Finančni minister Letica je odobril banki upravi v Ljubljani najetje naknadnega posojila 300.000 Din pri Banovinski hranilnici v Ljubljani za potrebe kmetkospodar-ske šole v Svečini pri Mariboru. Najetje ome-njenega posojila je te dni odobril tudi ministrski svet.

Zastopniki železničarjev pri ministru dr. Spahu

Belgrad, 20. novembra. AA. Pred kratkim je bila v Zagrebu konferenca železniških delavcev, ki jih je včlanjenih v Društvo železničarjev in bro-darjev okoli 20.000. Na konferenci so razpravljali o zboljšanju gmočnih razmer delavskega stanu in delovnih pogojev, ter sklenili, da bodo o tem po-ročali prometnemu ministru dr. Spahu in drugim funkcionarjem železniške uprave. V zvezi s tem je danes obiskala delegacija s predsednikom cen-tralne uprave Nikolo Đurićem in generalnim taj-nikom g. Bakićem na čelu v odsotnosti prometnega ministra dr. Spaha ministrovega pomočnika g. Pe-tra Senjanovića in generalnega ravnatelja držav-nih železnic g. Naumovića. Delegacija je obrazlo-žila potrebe in želje železničarjev za zboljšanje gmočnih razmer in delovnih pogojev, ter poudar-jala, da je delavski stan v dobi krize, ki so jo naše železnice že prestale, preстал največ gmočnih žrtve. Zato je upravičeno, da se mu zdaj pomaga. — Gg. Senjanović in inž. Naumović sta pozorno poslušala prošnje in želje delavskih delegatov in sta obljubila, da bo delavcem v kratkem ustre-ženo, glede na to, da je tudi pri prometnem mi-nistru dr. Spahu dobra volja za zboljšanje v tem pogledu, tako da ostane le še vprašanje finančne možnosti in spremembe ustrežajočih zakonskih doležb.

Znižane voznine

Belgrad, 19. novembra. AA. Prometni mi-ni-ster je dovolil vojni popust na državnih železnica-h članom združenja rudarskih in topilniških društev iz Ljubljane, vseučilišče, ki se udeleže 12. in 13. decembra t. l. skupščine navedenega združe-nja v Belgradu. Udeleženci, ki so državni urad-niki, plačajo četrtinsko ceno, nedržavni uradniki pa polovično.

Prometni minister je dovolil polovično voznino na železnici udeležencem glavne letne skupščine jugoslovanske unije za zaščito otrok, ki bo v ne-deljo 29. novembra t. l. ob 9. popoldne v domu Rdečega križa v Belgradu.

Dunajska vremenska napoved: Še pretežno oblačno, ponekod sneg, padee temperature.

Kočevje ali Ribnica?

Ni nova želja obeh slovenskih sodnih okrajev kočevskega okraja, to je Ribnice in Vel. Lašče, da dobita v svoje območje sedež okrajnega načelnstva. Po letu 1848, so se ustanovili okrajna glavarstva, ki so obstojala od 1. jan. 1850 do konca oktobra 1854. Zatem so se organizirali okrajni uradi, ki so se morali leta 1866, zopet umakniti okrajnim glavarstvom. Ze 15. jan. 1866 so se župani ribniškega okraja obrnili s prošnjo na deželni zbor, ki je bil seveda povečini nemški, da se osnuje okrajno glavarstvo v Ribnici, ne pa v Kočevju. Prošnja je bila zelo dobro utemeljena, tako da bi v bistvu lahko veljala še danes. Leta 1887, je dunajska vlada sklenila, da se glavarstvo premesti iz Kočevja v Ribnico, kar pa je znala nemška prepotenost iz nacionalnih ozirov preprečiti, ker slovenskega jezika sploh ni smatrala za kulturnega in za uradovanje zmognega. Tozadevne prošnje so torej stare že nad 70 let. Vsekakor bi se bila zadeva ob prevratu lahko rešila z eno energično potezo, kar pa se je žal zamudilo. Bilo je drugih nujnosti čez glavo. Ne smemo pa stati absolutno na stališču, da ura zamujena ne vrne se nobena, ampak naj se napaka popravi.

Zato je z vso silo v obeh slovenskih sodnih okrajih kočevskega glavarstva znova prišlo na dan vprašanje o premestitvi okrajnega glavarstva v slovensko Ribnico, posebno sedaj, ko se zidajo v Ribnici garnizijske vojašnice. Kako tudi ne?

1. Ribnica je najstarejša kulturno središče tega okraja. Pokristjanjena že v 9. stoletju je širila kulturo po vsej bližnji in daljni okolici. Ze pred prvimi tisočletjem je obstojala v Ribnici krščanska občina. Pod njen duhovni in kulturni vpliv je spadala vsa pokrajina od Ljubljanskega barja pa do Cabranke in Kolpe, še čez meje novomeškega in črnomeljkega okraja (Črnomelj, Stari trg ob Kolpi). Ribniškemu duhovnemu območju je pripadalo tudi vse ozemlje sedanjega kočevskega sodnega okraja. Ko so se leta 1350, naselili Nemci na kočevskem ozemlju, so bili podložni duhovni oblasti v Ribnici, ki je že pred letom 1400 ustanovila v Ribnici 7 razredno gimnazijo, da je vzgojevala za kočevsko pokrajino duhovne blagovestnike. Duhovno so bile vse župnije po Kočevskem podložne ribniškemu nadbiakonatu tja do leta 1787, ko se je za ribniško pokrajino ustanovil dekanat v Ribnici, za kočevsko pa v Kočevju. Tudi upravno je ves kočevski svet spadal pod Ribnico, kjer so imeli grofje Ortenburžani središče svojih posestev, ki so se raztezala po vsem ribniškem in kočevskem svetu.

Ko pa je Avstrija politično razdelila pokrajine na okraje ali okrajna glavarstva, je hotela predvsem ščititi Nemce pred Slovenci, zato je postavila sedež okraja v nemško Kočevje, ki mu je podredila tudi slovensko Ribnico z vsem njenim velikim okolišem. Slovenec je moral biti suženj, tako je hotela Avstrija. Saj do rojstva Jugoslavije ni bil nikdar kak Slovenec ali Slovan v Kočevju za glavarja, ampak sami trdi Nemci, ki niso imeli srca za slovenski življ, dasi je bil v okraju v ogromni večini. Tudi uradovalo se je samo nemško. Vsak rešetar, ki je po svetu pobral nekaj nemških besed, se je moral spakovati pred glavarjem, da je bil prijaznejše sprejet. Ni čudno, če je slovensko ljudstvo tega okraja z nepoisonim veseljem in navdušenjem sprejelo vest o zedinjenju Jugoslavije, saj je bilo prepričano, da bo v narodni državi prišlo tudi do svojih narodnih pravic.

2. Tudi nacionalni razlogi odločno zahtevajo premestitev okraja v Ribnico. Po ljudskem štetju iz leta 1931. šteje okraj kočevski 39.356 prebivalcev, od katerih je v čisto slovenskih občinah 25.170 Slovencev, v mešanih občinah pa 5612 Slovencev. Torej je v okraju vseh Slovencev 30.782 ali 78,22%, Nemcev pa le 8574 ali 21,78%. In vendar moramo z žalostjo konstatirati, da je ta ogromna večina slovenskega prebivalstva v defenzivi proti nemški manjšini, kar je vsekakor ne-normalno razmerje v jugoslovanski narodni državi.

Nemški nacionalni šovinizem je mnogokrat tako vzkipek proti slovenskim uradnikom in nastavljenecem, da niti stanovanj niso mogli dobiti v kočevskem mestu ali pa so jih morali plačevati dražje. Še pred nekaj leti nobeno slovensko družbo ni smelo nastopiti v Kočevju, če ni hotelo biti napadeno in zlostavljano. Narodno središče okraja pa je Ribnica, okrog katere je strnjeno naseljenih 25.170 Slovencev, če ne štejemo onih 5612, ki so nastanjeni v narodno mešanih krajih in ne morejo kulturno nikamor naprej. Vsem tem je treba dati poguma in prilike, da se izobrazijo v svojem narodnem duhu. To pa bo le tedaj mogoče, če bodo tudi v politični organizaciji zaščiteni v svojih narodnih pravicah.

Po zverinskem umoru v Št. Ilju

Maribor, 20. novembra.

Strahotni roparski umor v Št. Ilju v Slov. goricah, pri katerem je izgubil — kakor smo v »Slovencu«* že poročali — svoje življenje 64-letni poštni pismonoša Ludvik Sunko, je izzval v vsem obmejnem kraju vedno ogorčenje med prebivalstvom. Vsi ljudje se trudijo, da bi pomagali uradnim organom pri preiskavi. Če so bili etorilci tuji ljudje, bodo ob čuječnosti vsega prebivalstva našega obmejnega pasu težko odnesli pete. Pa tudi, če so se zatekli v Avstrijo, bi najbrže kmalu padli v roke tamošnjih oblastev, ker so prav tako alarmirane vse varnostne postaje na avstrijski strani meje. Malo pa je verjetno, da bi se jim bil posrečil beg čez mejo; četrte ure po odkritju umora so bile namreč alarmirane vse naše obmejne stražnice od Apač do Sv. Jurja ob Pernici, ki razpolagajo še posebej s posebnimi signalnimi napravami, s katerimi so obvestile tudi vse graničarje na meji, takoj da se skoraj ne bi mogel nihče splaziti skritaj v Avstrijo. Najbolj verjetno je, da so zločinci pobegnili po umoru nazaj od meje proti Mariboru — seveda, če niso izvršili strašnega dejanja ljudje iz bližnje okolice Št. Ilja samega. Dosedanja preiskava, ki jo vrše orožniki z veliko temeljitostjo, še ni mogla ničesar ugotoviti. Sumijo, da bi prišel kot etorilec v poštev predvsem neki mož, ki ga je četrte ure pred umorom videla poleg ceste v bližini viadukta neka služkinja ter ga pozdravila, pa ji ni odzdravil. Tudi Sunko je potem, ko se mu je za trenutek povrnila po napadu zavest, govoril o nekem možkem, ki mu na pozdrav ni odzdravil in da ga je ta udaril. — Včeraj se je vršila tudi sodna obdukcija trupla ubitega poštarja. V komisiji so bili preiskovalni sodnik dr. Travner, sodni zdravnik dr. Jurečko in zapiskar Tomo Petrovič. Zdravnik je odkril na glavi pokojnika sledove treh udarcev. Dva eta bila slabejša, tretji, ki je žrtev zadel na zatilnico,

3. Ze površen pogled na zemljevid kaže, da ima kočevski okraj longitudinalno smer od jugovzhoda proti severozahodu. Sestoji se iz treh sodnih okrajev: iz Kočevja, Ribnice in Vel. Lašče, ki leže po dolžini skoro v premi črti. Razdalja med Kočevjem in Ribnico je po železnici 15 km, med Ribnico in Vel. Laščami pa 16 km. Torej leži Ribnica ravno v sredini političnega okraja.

Kočevski sodni okraj ima 16.459 prebivalcev, ribniški 12.601, velikolaški pa 10.296. Tudi to razmerje kaže, da je Ribnica središče vsega okraja, kjer bi moral biti tudi njegov sedež.

Iz občin ribniškega in velikolaškega okraja zahteva in prosi 22.897 prebivalcev, da se sedež okrajnega glavarstva prestavi v Ribnico. In tej ogromni večini prebivalstva bi se pot do okraja v Ribnici zmanjšala za 15 km po železnici ali 18 km po cesti. Značilno je, da ima velika občina Videm-Dobrepolje do Kočevja 37 km po železnici, dočim jih ima celo do Ljubljane-Dolenjski kolodvor le 35 km, do Ribnice pa bi imela le 22 km. Ni čudno, če Dobrepoljci gledajo proti Ljubljani, kamor bi se rajši priključili, kakor da bi ostali pod Kočevjem, kar pa bi bilo iz narodnih vidikov za okraj usodna škoda.

Ti topografski in etnografski podatki dovolj kažejo, da se veliki večini slovenskega prebivalstva v okraju dela velika krivica, da ima sedež glavarstva tam, kjer ga ima danes. Da se ta narodna krivica, ki izhaja še iz avstrijskih časov, kolikor toliko popravi vsaj sedaj v narodni jugoslovanski državi, je najprimitivnejša prošnja in želja slovenskega prebivalstva, ki ima občutek, kakor da bi še danes ne bilo odrešeno izpod tujega jarma!

Zaradi privilegirane stališča, ki so ga imeli Nemci v tem okraju pod bivšo Avstrijo, so bila slovenska središča tudi v gospodarskem oziru potisnjena v stran. Znano je tudi, da more v kratkem presledku med prihodom in odhodom vlakov (okrog 1 ure) le redkokdaj opraviti svoje posle pri okrajnem glavarstvu v Kočevju in morajo ljudje po ves dan izgubiti tam, marsikdaj zaradi malenkostnih zadev, dočim bi v Ribnici vsak lahko opravil svoje posle, pa naj bi prišel iz Kočevja ali Vel. Lašče, ker je tu vsaj tri ure presledka med prihodom in odhodom vlakov. V polni meri pa priznavamo, da bi bil prenos okrajnega sedeža za slovenske prebivalce v Fari in Banji Loki neka obremenitev. Docela pa bi se temu odpomoglo, če bi imelo glavarstvo tam večkrat uradne dneve, ker je redna avtomobilska zveza Ljubljana-Sušak za to kar najugodnejša.

Če bi tej premestitvi ugovarjali prebivalci deloma nemške občine Koprivnik pri Kočevju s 1195 prebivalci, češ, da bi bili preoddaljeni od okrajnega sedeža v Ribnici, bi nasvetovali, da se imenovana občina izloči iz tega kraja in priključi okraju v Črnomlju, kamor ima vsekakor bližje, kar je bilo poudarjeno že v prošnji 15. jan. 1866. Vsi drugi ugovori pa bi prihajali le iz nemškega čustvovanja nemške manjšine, ki se nikakor ne more pritoževati, da nima polne mere narodnostnih pravic, ki jih nekateri »jugoslovanski nacionalisti«* še podpirajo.

Vse navedeno kategorično zahteva, da se sedež tega okraja prestavi v Ribnico, ki je središče velike večine slovenskega prebivalstva in središče vsega prebivalstva v okraju sploh. Te vrstice smo napisali, da damo izraza dolgoletnim željam tega prebivalstva.

*** KINO ***

UNION

TEL. 22-21

Franciška Gaal v stajni veseligr

HANS JARAY
SZOKE SZAKALL

Lili

TEL. 27-30

SLOGA

Odrka burka. Gospa Polenska

Kontušovka

Ida Wüst — Theo Lingen — Inge List

TEL. 21-24

MATICA

Raskošna opereta romantike in raskoaja

Boccaccio

Heli Finkenzeller, Willy Fritsch, Paul Kemp

== Predstave ob 16., 19. in 21. uri ==

Nastop sopranistke Ljubice Karena

Z vso ljubeznivostjo je naša znana dramatska sopranistka ga. Ljubica Karena obljubila slovenskim časnikiarjem svoje sodelovanje na njihovem tradicionalnem koncertu, ki bo 1. decembra v dvorani na Taboru. Ga. Karena je naši javnosti že dobro znana po svojih ponovnih gostovanjih v ljubljanski operi. Z najboljšim uspehom je nastopila v operi »Aida«, v vlogi glavne junakinje, in v »Trubadurju«* kot Leonora. Delovati pa mora, kakor mnogo naših odličnih umetnikov, večinoma v tujini. Gostovala je že z odličnim uspehom v Berlinu, Leipzigu, Frankfurtu, Vratislavi, Monakovem in drugod. V zadnjem času je opetovano nastopila v berlinskih radio-koncertih ter navduševala nemško publiko za našo pesem. Gostovala bo tudi v »Volkoperi«* v Berlinu in v berlinskem radiu bo priredila propagandni koncert naše narodne in umetne pesmi. Vse nemške radio-postaje bodo oddajale ta koncert. Na časnikiarskem koncertu 1. decembra na Taboru bo ga. Karena izvajala dve zelo efektivni točki operne literature: arijo Santuzze iz Mascagnijeve opere »Cavaleria Rusticana«* in večno lepo »Molitev«* iz Puccinijeve opere »Tosca«. Na klavirju jo bo spremljal naš priznani mojster in skladatelj, kapelnik opere, g. dr. Danilo Švara.

Kemičnemu inštitutu grozi deložacija

Leta 1919 ustanovljeni kemični inštitut na tehnični fakulteti naše univerze, je bil početkom nastanjen v poslopju tehnične srednje šole. Razmere so zahtevale, da ne ostane študij omejen samo na tečaje, marveč misliti je bilo na osamosvojitve — to je na nalogo dobiti lastno streho, pod katero bi se lahko ti tečajji razvili in izpopolnili v popolni kemični oddelci.

Tedanja Kranjska hranilnica je v svoji širokogrudnosti priskočila na pomoč in postavila temelje današnjemu kemičnemu oddelku s tem, da je dala brezplačno na razpolago kletne prostore v poslopju realke, katerega lastnica je bila. Razumljivo je, da je bilo potreba veliko investicij, preden so se preuredili ti kletni prostori. Pri tem ogromnem delu je isti slovenski zavod pri vsaki priliki kazal svojo naklonjenost naši znanstveni instituciji. Leta 1930 je sklenil z rektoratom najemniško pogodbo za kletne prostore proti nizki najemnini. Vendar so ti prostori veliko premajhni, da bi zadostili vsem zahtevam.

Pri nadaljnjih korakih za izpopolnitev našega inštituta, je bila vedno zopet potrebna privatna pomoč in ravno v takih trenutkih je v veliki meri pomagala Kranjska, odnosno Hranilnica dravske banovine.

Njenemu zgledu so sledili drugi zavodi, ki so tudi doprinesli svoj delež v korist kemičnega inštituta naše slovenske univerze.

Domovi za naše znanstvene institucije so torej ustanovljeni in podprti prav za prav po privatni iniciativi in je v tem oziru ostala država, ki je v prvi vrsti poklicana, da podpira in gradi naše inštitute do popolnosti, — lahko rečemo — na zadnjem mestu.

Kritični trenutek je nastopil, ko je vztrajalo prosvetno ministrstvo, da se najemnina zniža za 20 odstotkov. Očitno je, da je prinesla ta zahteva po znižanju občuten udarec ravno kemičnemu inštitutu, ker Hranilnica dravske banovine po sklepu upravnega sveta ni mogla znižati najemnine. Zato je rektorat, — kar je pomotoma izpadlo v predhodnem članku ter s tem popravljamo, — prisiljen, da odpove pogodbo o najemninu prostorov, v katerih je nastanjen kemični inštitut in izvaja konsekvence.

S tem načtenjamo vprašanje, kam z enim naših najbolj pomembnih inštitutov, kateremu so nujno potrebni novi prostori. — Akademski klub kemikov.

Školja Loka se pripravlja za volitve 6. decembra

Volivni boj se je pričel na vsej črti. Pristaši »razne linije«, kakor se imenujejo pristaši JNS, najbrže ne bodo postavili liste, ker so sami, brez somišljenikov, da bi pa delali po zgledu svojih prijateljev v drugih občinah in da bi napravili zvezo skrajnih fašistov in skrajnih levičarjev, se jim pa zopet ne izplača, ker bi prav tako na vsej črti propadli. Tako pa se bodo najbrže v svoji žalosti abstinirali, da se bodo mogli tolažiti, da vsaj onih par procentov nevolincev pripada njihovi skupini.

Kakor kaže, bomo imeli torej samo našo listo in na njej kandidirajo samo včlanjeni pristaši JRZ. Ta lista je brezkompromisna in njeni volivci bodo izrekli svoje priznanje politikih dr. Korošca. Nosilec liste je Matevž Zihler, gostilničar in posestnik, šede mu pa: Planina Lovro, zastopnik delavcev »Meti«* Alojzij, ravnatelj »Šešira«, Ogrin Anton, stavbenik, Matek Josip, privatni uradnik, Subic Anton obrtnik, Okorn Ivan, priv. uradnik, dr. Hubad Ivan zdravnik, Bernik Alojzij obrtnik, Trdina Janko delavec, Tavčar Jernej obrtnik, Bozovičar Pavel obrtnik, Cegnar Peter delavec, Škerl Miha delavec, Ravnihar Andrej obrtnik, Krek Luka zast. delavec. Povdariti moramo, da se je naše delavstvo zavedlo, da je njegova moč in sila le v skupnosti vsega krščanskega delavnega ljudstva in zato je dalo vse svoje sile na razpolago za zmago našega socialno-političnega programa in za zmago naših moč.

Do srede 18. t. m. je bil čas za reklamacije. Naša pisarna je bila pridno na delu in tako je volivni imenik sedaj že skoro popoln. Podpisi predlagateljev naše liste so pobrani, kar ni bilo težko, saj so na listi sami taki možje, katerim je lahko občinsko gospodarstvo zaupati.

V torek začnemo z novim podlistkom

ZLATO

Resnična zgodba o kalifornijskem generalu Johannu Augustu Suterju.

Spisal Blaise Cendrars,

poslovenil Miran Jarc :

»Zlato«* ni roman v pravem smislu besede, temveč je čudovito razgibana reportaža o življenju švicarskega izseljenca J. A. Suterja, ki je po l. 1830 ubežal v Ameriko, se znašel v novem svetu ter se kmalu dokopal do ogromnega bogastva. V svojo last dobi še neobdelane puščobne kraje v današnji Kaliforniji ter se izkrea v San Franciscu, tedaj še mali franciškanski naselbini. S svojimi ljudmi začne obdelovati ogromna pusta zemljišča, ki jih hoče spremeniti v vinograde. V tem pa se zgodi »nesreča«*: na njegovem posestvu odkrijejo zlato, in sicer v velikih množinah. Od tedaj ga zapuste vsi delavci, vse gre za zlato, silne množice navale na njegova posestva tudi iz Evrope, razdele si ga in prisvoje. Suter je sicer priznan kot general in oblastnik vse zemlje, je pa popolnoma obubožan ter zaman išče pravice v Washingtonu in drugod. Velik je njegov obup ter njegovo iskanje pravice, ki še danes ni rešena.

Reportaža je zanimiva. Opozarjamo naše občinstvo, da je po tem romanu narejen najnovejši film »Kalifornijski cesar«, v katerem igra Suterja splošno znani planinski igralec L. Trenker. Kakor slišimo, je naznanjen film tudi že v Ljubljani.

Devet ciganskih tolovajev obsojenih

Maribor, 20. novembra.

Cigani so postali zadnje čase strah prebivalstva v Slovenskih goricah, ker se je dokazalo, da so večino drznih vlomov in trgovine in zasebne hiše izvršili cigani. Takšna ciganska vlomilska bratovščina se je zagovarjala danes pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča in sicer zaradi vлома v trgovino Ivana Sefa v Strihovcu pri St. Ilju. Na zatožni klopi sta 2 cigana in 7 cigank. Nekaj glavnih krivcev pa se še skriva pred aretacijo. Danes se zagovarjajo Franc Horvat, Aleksander Baranja, Julijana, Marija in Cecilija Baranja, Marija, Ana in Marija Horvat ter Julijana Cener, na svobodi pa se zaenkrat še nahajajo Josko Horvat, nazvan »Ričet«, Baranja Josip, Sarkezi Julka in neki cigan z nazivom »Rizo«. Vlom so izvršili v noči na 27. avgusta t. l. Zasnoval ga je Josip Baranja, ki je sestavljal tudi tolopo iz samih ciganov iz Vanče vasi v Prekmurju. Hodili so do Strihovca samo ponoči, čez dan pa so se skrivali v gozdu. Trgovcu Sefu so prodajalno skoraj izpraznili. Plen je obstojal iz manufakturnega blaga, perila, platna, čevljev, plaščev in rezervnih delov za kolesa, mesa in klobas, sira, čokolade itd., v skupni vrednosti 44.691 Din. Cigani in ciganke so pobasali plen v bisage ter izginili v noč. Prvi dan so se skrivali na kozolcu blizu Jarenine, naslednjo noč pa so ukradli v Jablancah posestniku Francu Arnušu konja in koleseli, naložili na vozilo plen ter se peljali do Mure, kjer so konja in voz pustili na cesti, blago pa zopet preložili v bisage. Da ne bi vzbujali pozornosti brodnika, so se tudi možki preoblekli v krila, tako da je obstojala družba na videz iz samih cigank. Srečno so se z brodom prepeljali čez reko, potem pa odšli v svojo vas, kjer so blago poskrili. Zakopali so ga na dvo-riščih in pod podom svojih hiš. Tam so ga orožniki tudi odkrili. Vsi cigani so kljub dokazom z vso odločnostjo tajili vsako krivdo. Aleksander Baranja, pri katerem so našli največ ukradenega blaga, je pri preiskavi tajil, pa je bil pri tem obut celo v ukradene čevlje! Tudi pri današnji razpravi so vsi zatrjevali svojo nedolžnost, najbolj glasno pa so bile ženske. Razprava je bila razdrana tega prav dramatična in je trajala ves predpoldan. — Sodba se glasi: Horvat Franc 4 leta robije in 4 leta izgube častnih pravic. Aleksander Baranja 6 mesecev strogega zapore, Julijana Baranja 3 mesece strogega zapore, Marija Baranja, Marija Horvat, Cecilija Baranja, Ana Horvat, Julijana Cener in Marija Horvat pa vsaka po 2 meseca strogega zapore.

Ribnica

Najdba belega marmorja. O oktobru so odkrili pri Novi Štiti na posestvu g. Rudolfa Fajdiga bele plasti kristalno belega marmorja. Za marmor se je zanimal podjetnik, ki zida v Ribnici vojašnico in ga je že nekaj stotov porabil za tlakovanje hodnikov. Pri izkopavanju tega marmorja pravijo, da močno diši po žveplu, in bi bilo na mestu, da se stvar po strokovnjakih preišče. Kamen se nahaja pod metra nad površino in sodijo, da vsebuje hrib mogočne sklade tega dragocenega materiala.

Z Abrahamom se je srečal g. Jonec Mihelič, trgovec in posestnik v Kotu 22, po domače Kovnikar. Dolgoletnemu naročniku »Slovenca«* tudi mi iskreno čestitamo!

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović govori na shodu v Bitolju

— Pri zaprtju motnjah v prebavi vze-mite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 21. novembra: Darovanje Marije Device; Kolumban.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospodična Ana Štupica, zasebnica. Pogreb bo v soboto ob 4. popoldne. Naj v miru počiva! Zalujocim naše sožalje!

Osebnosti

— Iz banovinske službe. Banovinski kmetijski pristav ing. Jelac in Ivan pri banki upravi v Ljubljani, je premeščen k upravi banovinske mlekarne šole v Skofji Loki. Obrtna učiteljica Justin-Novak Ana na državnem Osrednjem zavodu za domačo obrt v Ljubljani, je napredovala v VIII. položajno skupino.

— Iz policijske službe. Policijska stražnika-pripravnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Megla Matija in Robič Rudolf, sta postavljena za policijska stražnika III. razreda.

— Za stalnega sodnega izvedenca za dežnikarstvo in splošno knjigovodstvo je imenovalo predsedništvo okrožnega sodišča v Ljubljani g. Oskarja Tutta, knjigovodjo in vodjo obrata tovarne dežnikov L. Mikuš v Ljubljani.

Najlepše in najtrajnejše darilo za Miklavža
je ura znamke:
LONGINES

— Odkritje spomenika v Stični. V nedeljo, dne 29. novembra bo v Stični, kot spomin na peto obletnico smrti nadškofa goriskega dr. Sedeja, odkritje njegovega spomenika. Sedejeva družina vabi vse rojake goriske metropole, da ta dan prihite v Stično.

— Na Šmarni gori ne bo več letos redne službe božje ob nedeljah in praznikih. Vendar bo pa tudi pozimi sv. maša te-le dni: 8. decembra, na sveti dan, na novega leta dan in na svečnico (2. februarja). Redna služba božja se bo začela spet v začetku pomladi.

— Beričevski most izlucitiran. V torek je bila na tehničnem oddelku banske uprave licitacija za zgradbo železobetonskega mostu čez Kamniško Bistrico pri Beričevem Gradbo je izlucitiralo gradbeno podjetje Stavbna družba d. d. iz Ljubljane za 749.000 Din in bo v kratem začelo s pripravljalnimi deli. Most bo v pričetku prihodnjega poletja dograjen.

— Cerkljanski vodovod bodo začeli graditi prihodnji teden. Z gradbenimi deli bodo najprej pričeli pri zajetju vode, nato pa nadaljevali s polaganjem vodovodnega omrežja.

— Vremensko poročilo. Visok pritisk s premožno oblaknim in hladnim vremenom vlada nad evropskim kontinentom. Dežuje v območju Alp in na Balkanskem polotoku, a sneži v Nemčiji in Poljski. Depresija se vzdržuje na Sredozemskem morju. Močan mraz je v Poljski in v baltičkih državah ter v Rusiji. Jugoslavija: Jasno v primorskih krajih, oblačno in megleno v ostalih predelih. Dežuje ponekod v drinski, moravski in varškarski banovini. Temperatura se je nekoliko zvišala; najnižja Ulice —1, najvišja Mostar +18 stopinj. Napoved za danes: Prevladovalo bo oblačno in megleno. V splošnem bo vreme kakor včeraj. Zjasnilo se bo samo v primorskih krajih. Ponekod bo nekoliko dežja, v višjih legah bo snežilo. Temperatura bo padla.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih v zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda mlo deluje in zanesljivo odpravlja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Slomškovo Prosvetno društvo v Zagrebu priredi v nedeljo, dne 22. novembra po večernicah v društvenih prostorih, Nikoličeva 10-I, svoj peti prosvetni večer. Program: predavanje o republiki Poljski s skiptičnimi slikami; pevski odsek pa zapoje par poljskih narodnih pesmi. Vabljeni!

— Razstava vin. Dne 9. in 10. decembra 1936 priredi Podružnica vinarskega društva pri Sv. Križu pri Kostanjevici v Stritarjevi dvorani razstavo vin, združeno z vinskim sejmom. Intenzivna priprava zagotavlja popoln uspeh, saj bo razstavljeno veliko število vzorcev iz dolenskih gor. Razstavljene bodo vse vrste vin, a najčistejše bo zastopani naš eviček, saj so spodnje dolenske gorice z Gadovo pečjo, Bojem in Banovcem njegova domovina. Sv. Križ pa središče njegove trgovine. Letošnji pridelek je kvalitativno enak lansnemu kljub neugodnemu vremenu. Zato pa količina pridelka zelo zaostaja za lansko. Ljubitelji dolenskega evička, obiščite to razstavo! Zlasti opozarjamo na razstavo vinogradnike, gostilničarje in vinske trgovce. Vina je malo, najprimernejše cene za kupca in prodajalca se bodo dosegle le na razstavi.

— Takse. Zakon o takсах s pristojbanskim pravilnikom, o dednih in darilnih pristojbinah ter komentarjem in Zakon o sodnih takсах s pravilnikom in komentarjem je priredil znani strokovnjak v davčnih vprašanjih Sušec Stefan, načelnik finan. oddelka banske uprave v p. (pisatelj je do sedaj spisal tudi knjigi: Naše finančno pravo, 100 din, in Neposredni davki, 160 din). Knjiga obsega 896 strani in stane vezana 260 din. Dolgo pričakovana knjiga, ki jo bodo prav tople pozdravili vsi, zlasti naša pridobitna podjetja, razne družbe, industrijske, trgovske in obrtniške pisarne in podjetja, denarni zavodi — splošno vsi, ki imajo opravka kakorkoli z vlogami na državne ali samoupravne oblasti itd. Sodniki, odvetniki in notariji pa bodo dobili v »Zakonu o sodnih takсах« s pravilnikom in komentarjem vse potrebne podatke in pojasnila. Ta knjiga nudi ves material, ki je bil do sedaj raztresen po raznih listih, brošurah (»Službenih novinah«) — zbran v enotni knjigi s pravilniki in komentarji — dragocen dodatek k naši pravni literaturi. Koliko časa in dela jim bo s tem prihranjenega ve le oni, ki ima opravka s takšnimi vlogami. Zlasti pa opozarjamo na knjigo vse one, ki so že dolgo pogrešali

Taksi zakon (izdaja iz leta 1932, je bila že davno razprodana). Vsi pa bodo dobili iz knjige zanesljive podatke in nasvete, zato ne sme manjkati v nobeni knjižnici naših gospodarstvenikov in pisarn. Knjigo ima v zalogi Jugoslovanska knjigarica v Ljubljani.

— Konj ga je brenil. Včeraj so bili ljubljanski poklicni reševalci poklicani v Pijavo gorico, kjer se je pripetila huda nesreča 42-letnemu kmetu posestniku Janezu Pristavcu. Pristavec je imel opravka s svojimi konji. Konj pa ga je med delom močno brenil v trebuh, tako da se je Pristavec zgrudil. Dobil je hude notranje poškodbe, ki so tembolj nevarne, ker je Pristavec že popreje imel kilo. Le malo upanja je, da bi Pristavec okrevale.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brusenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanemu optiku. Stari trg 9, Ljubljana.

Ljubljana

— Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

— Sedejeva družina vabi vse svoje člane in prijatelje na Gregorčičevo akademijo, ki bo v ponedeljek, dne 23. novembra ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenskega ul. 12-I.

— Kulturna dolžnost vsakega je, da podpira umetnostno ustvarjanje v svojem narodu. Obiščite torej razstavo mladih slikarjev in kiparjev v Jakopičevem paviljonu, ki je odprta dnevno od 9. do 19. ure.

— Nova prometna nesreča na Poljanski cesti. Na istem kraju, kjer se je pripetila v četrtek popoldne prometna nezgoda med nekim kmetijskim vozom in dvema tramvajema, o čemer smo včeraj poročali, se je včeraj okoli 10 popoldne pripetila nova prometna nezgoda. Trčila sta tramvaj in pa avto prevoznega podjetja Jošt. Poškodbe na obeh vozilih so bile sicer malenkostne, toda na Poljanski cesti je nastala prometna gneča in zmeda, ker sta privozila kmalu za prvim tramvajem še dva druga ter težak voz, naložen z opeko. Policija je morala odločno posredovati, da je bil ta prometni vozlo končno razpleten. Stvarna škoda pa je k sreči le majhna.

Matineja kina Sloge
Velenapeti film živalske dresure
Danes ob 14.15 uri **VELIKA KLETKA**
Cene 3.50 in 5.50

— Elizabetni konferenci pri sv. Petru so darovali nameščenci tovarne Indus 50 din iz preostanka, nabranega za evetje na krsto pokojnega g. Alojzija Bayerja. Bog povrni!

— Jugoslovanska unija za zaščito dece v Ljubljani — dravska banovinska sekcija sporoča, da so poslovne ure vsak dan od 11. do 13. ure v prostorih na Gosposveti cesti 2-II.

— Kino Kodeljevo igra danes in jutri »Smrti v obraz« in »Igro z ognjem«.

— Spremembe posesti. Koslerjevi dediči so prodali pivovarni Union gozdni kompleks v izmeri 129.680 ha na Šišenskem vrhu vl. št. 82 k. o. Spodnja Šiška za 140.000 Din. — Marija Jurman in dr. E. Hammerschmidt sta prodala Franu in Josipini Gerjol, stanujočima na Viču št. 165, parc. št. 350/4 k. o. Trnovsko predmestje za 23.000 Din. Splošno se sedaj svet prodaja od 30 do 200 Din kvadratni meter.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.
Sobota, 21. novembra: »Tuje dete«. Izven. Cene od 20 dinarjev navzdol.

Nedelja, 22. novembra ob 15.: »Proa legijas«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Ob 20.: »Na ledeni plošči«. Izven. Cene od 22 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20.

Sobota, 21. novembra: »Pod to goro zeleno«. Opera. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Nedelja, 22. novembra ob 15.: »Traviata«. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri: »A propas, kaj dela Andulka?« Revijalna opera. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Maribor

— Dijaška mladina mariborskih srednjih šol nastopi drevi ob 20 uri v veliki kazinski dvorani. Na sporedu je petje moškega in mešanega zbora ter glasbene točke. Vstopnina je od 2 do 10 din. Ljubiteljem mladine priporočamo obisk te pestre glasbene prireditve.

— Udeležencev tečaja za avtogenično varjenje. V ponedeljek, 23. oktobra, se odpravi v Maribor po daljšem prestatku zopet tečaj za avtogenično varjenje, ki se bo vršil v dveh oddelkih, in sicer za začetnike in nadaljevalni tečaj za že izveščane varilce. Pouk v praktičnih vezbah se bo vršil v delavnici g. Fariča v Levstikovi ul. 19, kjer naj se prijavljani udeleženci zberejo v ponedeljek ob 20 uri. Tečaj priredi mariborska poslovalnica zborniškega obrtnopospeševalnega zavoda, poučuje pa inž. Leo Knez iz Ruš z varilnim mojstrom. Kraj teoretičnih predavanj se bo objavljal udeležencev v ponedeljek zvečer pri prvem sestanku. Ker je zanimanje za tečaj zelo veliko ter je prijavljenih nad 40 udeležencev, bodo morali nekateri sedaj odstopiti ter se prigrasiti za prihodnji tečaj, ki se bo kmalu vršil.

— Zetev smrti. V Popovičevi ulici 13 je umrl v najlepši moški dobi 35 let železniški uradnik Janko Rebec. — V Peklu št. 12 je ugrabila smrt 26-letno Jožefo Kobale. — Umrl je, star 68 let, popularni nekdanji slovenjebistriški občinski stražnik g. Matevž Blažič. Pred nekaj leti je mož, ki ga je poznala in cenila Slov. Bistrica dolgo let, bolnišni v pokoj, včeraj pa ga je ugrabila smrt v bolnišnici, kamor se je zatekel v svoji bolezni. — Naj počivajo v miru!

— Močvirni bobor ustreljen na Pobrežju. Najemnik lovišča v občini Pobrežje pri Mariboru g. Zaff je imel redko lovsko srečo. V bližini pobrežke ljudske šole je ustrelil lep eksemplar močvirnega bobra (Nutria), ki je tehtal 7 kg. Domočina tega glodalca je Južna Amerika, od l. 1930. pa ga goje tudi pri nas na nekaterih farmah zaradi njegove dragocene kožuhovine. Najbrže je bobor, ki je prišel v Pobrežje pred puško, pobegnil s kakšne take farne. Prav umestno bi bilo, če bi lovi v bodoče tem živalim, ki jih je najbrže še več v prostosti, priznaleti ter omogočili njihovo zaploditev v naravi. Ti bobri ne delajo nobene škode, pa bi se gotovo pomnožili, če jih ne bi lovi preganjali. G. Zaff je dal svoj redek plen nagajati pri znanem preparatorju g. Wallnerju, ki ga bo razstavil v svoji izložbi v Slovenski ulici.

— V gledališču bo drevi premiera Albinjeve opere »Baron Trenk«. Nastopijo v glavnih vlogah Igličeva, Barbičeva, Gorinškova, Sancin, Rasber-

ger, Verdonik, Gorinšek, P. Kovič, Grom, Harastovič. V nedeljo zvečer se vprižori po znižanih cenah opereta »Ciganski primaše«.

— Odsek brezposelnih učiteljskih abiturientov ima v ponedeljek, 23. oktobra, ob 4 popoldne sestanek s predavanjem.

— SSK Maraton. Drevi začne zopet kegljaški odsek z rednim kegljanjem, ki se bo vršilo na kegljišču v Gambrinovi dvorani vsako soboto. Če bi večer kdaj zaradi nepredvidenih zaprek odpadel, se bo to objavilo v »Slovenec«.

— Davčne zadeve. Davčna uprava za mesto Maribor objavlja, da je dne 1. novembra potekel skrajni rok za plačilo v II. polletju zapadlega polletnega obroka zemljarine. Dne 16. novembra pa je potekel IV. četrtletni obrok zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet in luksuz (pavšaliranega), rentnine, davka na neoženjene osebe, družbenega davka, vojnine in posebnega davčnega dodatka na skupni brutto promet.

— Para ga je opekla. V Ehrlichovi tekstilni tovarni se je ponesrečil delavec Hubert Kolander. Odprl je pri stroju parni ventil, pri zapiranju pa ga je vroča para oparila na nogi ter so ga morali reševalci odpeljati v bolnišnico.

Mariborsko gledališče

Sobota, 21. novembra ob 20. uri: »Baron Trenk«. Premiera.

Nedelja, 22. novembra ob 15.: »Zorka«. Zgodnja. Globoko znižane cene Ob 20.: »Ciganski primaše«. Znižane cene.

Ptuj

Roditeljski sestanek društva »Sola in dom« za gimnazijo v Ptuj bo v nedeljo, dne 22. t. m. ob 9. predpoldne takoj po šolski maši v risalnici državne gimnazije po sledečem dnevnem redu: 1. Zetje in prošnje staršev, 2. nasveti in želje ravnateljstva in profsorskega zbora gimnazije do staršev, 3. posebne informacije posrednih staršev za svoje otroke — učence pri profesorjih, 4. predlogi in nasveti. — Odbor društva.

Celje

— Komunistični proces pri celjskem okrožnem sodišču. Včeraj se je začel ob 8 zjutraj pred velikim senatom celjskega okrožnega sodišča proces proti 6 obtožencem, ki so obdolženi, da so vršili komunistično propagando v Celju in okolici. Velikemu senatu predseduje predsednik okrožnega sodišča g. dr. Vidovič. Razprava je bila popoldne prekinjena in se je nadaljevala ob 3 popoldne.

— 30 letni jubilej katoliške prosvete v Celju. O novem letu bo minilo 30 let, kar so bili položeni temelji katoliški prosveti v Celju. Prav na novega leta dan l. 1906. je bil v Narodnem domu ustanovni občni zbor Izobraževalnega društva v Celju, ki je bilo predhodnik današnjega Katoliškega prosvetnega društva. V bivšem izobraževalnem društvu so se zbirali vsi katoliško misleči Slovenci iz Celja in okolice. Na ustanovnem občnem zboru je nastopil kot glavni govornik naš sedanji notranji minister g. dr. Anton Korošec. Katoliško prosvetno društvo bo proslavilo 30 letni jubilej katoliške prosvete v Celju s svečano akademijo, ki bo v začetku meseca januarja.

— Stari umirajo. Včeraj zjutraj je umrl na Bregu št. 27 v visoki starosti 85 let g. Jakob Grad, železničar v pokoju. N. p. v. m.

— Nedeljski nogomet v Celju. V nedeljo, dne 22. novembra, bo ob pol 3 popoldne na igrišču SK Olimpa v Gaberju prvenstvena podvezna tekma med SK Olimpom in SK Korotanom iz Kranja.

— Bele planine in deroče vode. Danes ob pol 9 zvečer bo predaval v kino dvorani hotela Skoberne g. Luther iz Münchena o temi »Bele planine in deroče vode«. Predavanje bodo pojasnjevala skiptične slike.

— Seja fantovskega odseka KPD bo danes, v soboto, ob 8 zvečer v fantski sobi v Domu. Odborniki točno in zanesljivo!

— Kino Metropol. Danes ob 18.15 in 20.30 »V carstvu lutk«. Ob 16 matineja »Železni demoni«.

Vransko

Za občinske volitve, ki bodo pri nas dne 6. decembra t. l., vlada veliko zanimanje. To zanimanje je tem večje, ker bodo to prve volitve za združeno občino Vransko. Med tem časom je bila namreč izvršena pregrupacija občine, pri kateri sta bili združeni občini Vransko trg še bivši občini Jeronim in Prekopa, ki sta bili proti ljudski volji pod JNS-arskim režimom potisnjeni v stran od Vranskega v sosednji Sv. Jurij ob Taboru. Bivši občinski odbor občine Vransko trg je bil sicer proti priključitvi Jeronima in Prekopa k trgu Vranskemu, toda velika večina volivcev občine Vransko trg je jasno izjavila pri plebiscitu, da hoče biti skupno v eni občini s prebivalci bivših občin Jeronima in Prekopa. In to je upošteval tudi g. notranji minister dr. Korošec in staviel kr. namestnikom predlog za združenje vseh treh bivših občin z združeno občino Vransko, kar so kr. namestniki tudi odobrili. Zato bodo vsi volivci Jeronima in Prekopa brez dvoma izkazali g. ministru svojo hvaležnost za to uslugo s tem, da bodo vsi glasovali za listo JRZ, katere nosilec je priljubljeni posestnik Pečovnik Franc iz Jeronima, ki ima poleg drugih tudi največ zaslug, da je prišlo do te združitve. Lista JRZ je že tudi od sodišča na Vranskem kot prva potrjena. Menda ne bo človeka v Jeronimu in Prekopi, ki bi se pomišljal, komu naj odda 6. decembra svoj glas. Ali ga bo dal tistim, ki so ga doslej kot »hrabovca« odklanjali in mu povzročili z zamudo časa, ko je moral hoditi na občino v daleč oddaljeni Sv. Jurij, oddaje svoje glas? Kmet bo volil kmeta! Zato pa vsi oddajte svoj glas za listo JRZ, katere nosilec je France Pečovnik.

Videm ob Krškem

Po zadnjih občinskih volitvah je prišla naša občinska uprava zopet enkrat v roke zavednih slovenskih in krških občanov, kateri bodo gotovo bolje gospodarili, kot so drugi doslej. Upamo, da bo njih prvo delo zboljšanje občinskih potoov, ki so v skrajno zanemarjenem stanju. Svojevrsen vprašanje bo, kakor slišimo, rešeno tudi v pogledu naše pošte, za katero upamo, da bo prišla v zavedne slovenske roke in bo tudi na bolj pripravnem kraju kakor do sedaj. Baje se potegujejo za to mesto nekatere nemško navdahnjene osebe. Pričakujemo, da predno poštna uprava podeli tako zaupno mesto kakim osebi, naj se natančno informira o narodni in državni zanesljivosti istih.

Št. Vid nad Ljubljano

Krajevna protituberkulozna liga v Št. Vidu nad Ljubljano ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 22. t. m. ob 15. uri v sejni dvorani občinskega doma v Št. Vidu nad Ljubljano. Vse članstvo, ki je včlanjeno v tukajšnji ligi prosimo, da se obnega zbora sigurno udeleži. Vabimo k občnemu zboru pa tudi vse prijatelje naše humanitarne organizacije.

Koncert koroških pevcev v Mežici

Koroški pevski zbori so prevzeli na svoje rame izredno težko nalogo. Zdi se, da vzdržujejo s svojimi pesmami prav oni bistveno našo narodno zavest in zbujaajo ljubezen do naših narodnih svetinj. Kdor pozna le malo razmere, ni bo pridrtil, da je slovenska pesem najmočnejša sila, ki vzdržuje in druži okoli sebe skoraj vsa prosveto v Korotanu.

Naši pevci se tega zavedajo. Z neizmerno ljubeznijo so se oklenili svoje pesmi, zbori so vneti, požrtvovalni kar mogoče, saj hodijo celo po 2 uri daleč k pevskim vajam, če tudi jim preti večkrat velika nevarnost. Ker vedo, da ima večja armada večjo moč, njen udar večji uspeh, se zdaj že družijo in po zgledu naših pev. okrožij Pevske zveze pojo v okrožnih prireditvah v skupnih zborih več pesmi. Pesmi v takem petju bolj vžigajo, zavest se močnejše zbuja, ljubezen do petja raste, naša kultura se dviga. Takih koncertov so imeli letos v zadnjem času že več po vsem Korotanu: na Bruci, v Logavesi, Smihelu, Svečah, Glinjah, Žitari vesi, v prihodnjih dneh pa bo tudi v Železnih kapljah. Koncerta v Mežici dne 15. t. m. sem se udeležil sam in videl ono svojo ljubezen do naše pesmi, ono neomajno odločnost na začetni poti, ono požrtvovalnost, ki ne vidi in ne pozna nobenih zaprek, temveč le ravno pot k cilju.

Neutrudljivi pevovodja Zdravko Hartman je zbral čedno četo blizu 50 pevki in pevcev, in jih pripravil za ta nastop. Odbral je boljše pevce iz Smihela, Štebena, Št. Lipša, Globasnice, Libuče in Pliberga, in predelal z njimi v mešanem zboru, ki je topot menda privrkat nastopil, 6 pesmi, z moškim 10 in z ženskim 3.

Sporod je obsegal koroške narodne, v raznih priredbah skladateljev: Deva, Pugla, Svikašiča, Hartmana, Kernjaka i. dr., dodal je pa tudi 5 pesmi iz novejših zbirk, ki jim je napravila melodijo in besede znana prosvetna delavka Milka Hartmanova, harmoniziral jih je Bajuk. Ves program je tvoril lepo zaokroženo enoto, ki se je vsebinsko kaj lepo stopnjevala in priklopala ob koncu do izredne višine.

Pevci so se držali prav dobro in so z glasom tako lepo ravnali, da so ostali popolnoma sveži do konca, četudi so imeli več težkih, višinskih »ovinkov«. Zenski zbor je nastopil prvič; je to enoten zbor deklet iz Libuče, ki napravi izredno svež utis. Pele so vse tri ljubke pesmice z zelo diskretno spremljavo rudniškega salonskega orkestra pod vodstvom g. Skačaja prav prirčno. Med alti je sodelovala tudi Hartmanova, ki je pesmice spočela. Dasi je bil to prvi nastop, je bil vendar kaj dovršen in v vsem krasno odtehtan; gromovito priznanje dvorane je bilo zaslužno, kar mi bo pridrtil vsakdo, ki je petje po radiju poslušal.

V mešanem zboru, ki je vpletel med 4 narodne 2 pesmi Hartmanove, so posebno lepo zveneli basi, polni so bili alti, medtem ko bi tenorjem prav prišla lahkotna okrepitev v višini, in tudi sopranom ne bi škodila mala pomoč. Petje je v vseh legah zvenelo lepo, polno, enakomerno, brez vsakega pretiravanja, zaletavanja in trzanja. G. Hartman ima pravičen čut za lepo petje.

Pevce je pozdravil domači župan, zastopnik Potočnik v imenu celovske prosvetne centrale, g. prof. Bajuk pa v imenu Pevske zveze. Mala deklica je pevovodji podarila z mišno pesmico šopek nageljnov.

Občinstvo je, čudno in za obnejno zelo častno, napolnilo dvorano do zadnjega sedeha in stojšča, in pokazalo vnetim pevcom živo hvaležnost; ljubljanska radio-postaja pa je prenašala koncert po radiu.

Pevovodji Hartmanu za smotreno delo vso čast in hvalo; pevcom in pevkam, ki jih nobena zavira ne zadržuje pri delu, naše priznanje in prirčni »Bog plačaj!«

V ponedeljek je bila v Celovcu seja vseh okrožnih zastopnikov, ki se je je udeležil tudi zastopnik Pevske zveze. Izdelan je bil načrt za nadaljnje delo, ki ima za cilj tudi nekaj turnej, na katere že sedaj opozarjamo.

Matineja kina UNION
cene 3.50 in 5.50 Din
Danes ob 14.15 uri **GRETA GARBO**
PISANI PAJČOLAN

Ministrov pes pred prizivnim sodiščem

Ljubljana, 20. novembra. Dr. Kramer je svoj čas tožil g. Milana Koprivnikarja, mizarskega mojstra in posestnika v Litiji pred okrajnim sodiščem zaradi žaljenja časti. Inkriminal je besede, ki naj bi jih bil obtoženec 21. novembra lani izrekel v zaključni družbi pozno v noč v litijski gostilni pri Urški, kjer je bila zbrana večja družba tržanov, nasproti litijskemu trgovcu g. Lajovicu, in sicer med politično debato, rekoč: »Take ljudi imate, kot je minister dr. Kramer, ki je kupil psa za 25.000 Din. Jih mora imeti že dosti.« Pred litijskim sodiščem je bil obtožen g. Koprivnikar oproščen vsake krivde in kazni. Dr. Kramer je nato vložil priziv proti oprostitni sodbi.

Danes je mali senat obravnaval ta priziv. K razpravi so bile vabljene 3 priče, in sicer: Franc Lajovic; Lebinger Hinko in Edvard Glavič. Prva priča je potrdila, da je obtoženec izrekel omenjene besede in jih je priča takoj zapisala v beležnico. Politizirali so in glasno govorili vseprav. Priča Hinko Lebinger je plastično opisal sodnikom potek celega dogodka. Priča je med drugim povedal: »Koprivnikar in Lajovic sta se najbolj grizla. Sprla sta se, nato pomirila in naposled je Lajovic prijel obtoženca celo za vrat. Kdo je izgovoril besede, priča ne. Videl pa je, kako si jih je zapisoval Lajovic. Koprivnikar je potem trdil, da je imel v mislih psa mesarja Kramarja v Litiji. Poprej nikdar in tudi pozneje ni slišal o dr. Kramerjevem psu. Priča Edvard Glavič je potrdil nekatere momente iz politične debate. Govorilo se je o nekem psu. Vse je razumel kot navaden »gostilniški vic«.

Dr. Zajec je v imenu tožitelja obširno utemljeval priziv.

Dr. Stanko Zitko kot zastopnik obtoženca, je v daljšem govoru opozarjal na razne okoliščine in se čudil, zakaj je tožitelj zagrabil za take besede, ki so padle v zaključni pivski družbi in o polnoči. Z inkriminiranimi besedami ni hotel toženec očiti tožitelju, da si je pridobil premoženje na kak nepošten način.

Po daljšem posvetovanju je sledila sodba, s katero je bila prva sodba razveljavljena in obtoženec obsojen na denarno globo 600 Din ali 10 dni zapora, toda pogojno za eno leto. S tem je alera »Kramarjeva čuka« končana. Svoječasno je dvignila mnogo prahu.

Poizvedovanje

Izgovil je se majhen črni jazbecar. Prosimo, da se ga vrne proti nagradi na Erjavčovo cesto 22.

Gospodarstvo

Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov

Vžeraj so imele osrednje organizacije naših denarnih zavodov: Zadruga zveza, Zveza slovenskih zadrug in Zveza jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani sestanek, na katerem so na podlagi izkušenj, ki so jih imele doslej z likvidacijo kmečkih dolgov in z ozirom na potrebe slovenskih denarnih zavodov, izdelale svoj predlog za izpremembo uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov.

Osrednje organizacije slovenskih denarnih zavodov, ki združujejo 500 kreditnih zadrug in 29 regulativnih hranilnic, so mnenja, da naj ostanje roki, navedeni v uredbi, nadalje druga splošna določila v uredbi skoraj docela neizpremenjena.

Toda, potrebno bi bilo, da se v novelizaciji uredbe preskrbi za to, da ostanje dolžniki še naprej pri denarnih zavodih in da se ne prenesejo vse terjatve na Privilegirano agrarno banko. Če se izvrši prenos, potem bo velik del slovenskih denarnih zavodov prišel ob najvažnejša aktivna, kar jim bo onemogočilo voditi nadalje poslovanje.

Druge najvažnejše izpremembe v uredbi bi se nanašale na postopek za dolžnike denarnih zavodov do 25.000 Din. Tu bi bilo potrebno vporabiti isti postopek kot pri dolžnikih nad 25.000 Din. To ne bi pomenilo splošnega znižanja dolgov za 50%, ampak individualno postopanje.

da bodo mogli vplačati zaostale premije brez škode.

Uredila se bo tudi pravna stran zastopstva premoženja jugoslovanske podružnice »Feniksa«, ki bo postavljena pod državno nadzorstvo in pod upravo posebnega, od ministrstva imenovanega kuratorja.

V večurni razpravi so zastopniki zavarovancev obrazložili svoje mišljenje, predloge in zahteve svojih skupin, da se v uredbi, ki bo v bližnjih dneh stilizirana, primerno upoštevajo. Soglasno je bilo poudarjeno, da zavarovanci odklanjajo likvidacijo »Feniksove« imovine, ki bi obstoječo izgubo še mnogo bolj povečala, temveč da žele sanacijo ob sodelovanju in pod nadzorstvom države, od katere upravičeno pričakujejo, da prisloži na pomoč, ko je današnji Feniksov neugodni položaj v glavnem povzročil vsled tega, ker se je dopustilo, da so se Feniksove rezerve naložile v papirjih, ki so se nahajali v inozemstvu.

Carinska znižanja

V novem trgovinskem sporazumu med našo državo in Češkoslovaško, so znižane nekatere važne carine naše uvozne carinske tarife. Ta znižanja so naslednja:

Tar. post. 121 pivo v sodčkih 20 zlatih dinarjev (prej 30), t. p. svileni nogavice 3.500 (4.000), klobuki v obliki zvona ali stožca (tuljci) 0,35 zl. Din za komad, barvani ali tiskani 1 (2), t. p. 415, umetna čreva iz živalskih snovi (širše kot 70 mm) 300 (vezana pozicija), t. p. 536 železo v ploščah, palicah četverkotno le (vezana pozicija), t. p. 539 neobdelane cevi in deli za spajanje cevi s srednjim premerom nad 80 mm 15 (28), t. p. 541 tvarina za železniška spojna sredstva, ki se ne izdeluje doma, plača 1 dinar, t. p. 552 plugi itd. 20 (40) deli plugov nad 5 kg teže 20 (vezana postavka), t. p. 553 instrumenti za merjenje dimenzij (razen mikrometrov), ravnila, šestila, priprave za uvijanje in izvijanje vijakov 35 (70), t. p. 584 izdelki iz kovnega železa, tudi v zvezi z lesom ali litim železom, neobdelani in obdelani: vseh sedanjih 8 postavk je vezanih (22—56 Din), t. p. 653 sejalnice v zvezi z razdeljevalci gnojil 5 (20), slamoreznice in reporeznice 8 (20) zlatih Din za 100 kg.

Česki listi pišejo, da so Čehi zahtevali tudi znižanje carin za kristalno steklo, vendar v tem niso uspehi.

★

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini dolžnice Marije Mlakarjeve, trgovke z mešanim blagom v Ložu. Poravnalni sodnik Anton Kajfež, starešina okrajnega sodišča v Ložu, poravnalni upravitelj Viktor Poznik, notar v Ložu. Prijava terjatev do 24. decembra, poravnalni narok 29. decembra ob 9 dopoldne. Ponuja 40% kvoto, plačljivo v 1 letu v štirih enakih obrokih. Prvi obrok 3 mesece po pravomočnosti poravnave.

Barvanje malinovega soka ni dovoljeno. Z odlokom ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje je smatrali po čl. 134 in 135 pravilnika o podrobnosti odredbah za izvrševanje zakona o nadzorstvu živil barvanje malinovega soka tudi z neškodljivimi barvami za nedovoljeno opravilo ter se ne dovoljuje pod nobenim pogojem.

Izvoz pšenice. Po podatkih belgajškega Jugoslovanskega kurirja je znašal naš izvoz pšenice od 1. avgusta do 14. novembra 22.405 vagonov, od tega največ v Nemčijo, Italijo in Grčijo. Od 7. do 14. novembra smo izvozili 1.402 vag. pšenice, od tega 750 vag. v Nemčijo.

Trgovinska pogajanja s Švico. Iz Beograda poročajo, da je že sestavljena delegacija, ki bo vodila trgovinska pogajanja s Švico. Tudi Švica se zanima za našo pšenico, katero pa hoče plačati v kliringu. Če drugače ne bo šlo, je Švica pripravljena odpovedati kliring.

vprašanje v Mladiki, št. 1) in pristavlja: »Razlog? Zakaj bi pisali te po nemški izgovorjavi?« (Mladika št. 1). Odgovor: zato, ker jih tako večina izgovarja in zato tudi piše, ker ne pišemo po češkem načinu, ki s piše (po nem.), z pa govori. Po tem načelu kot mi pišejo Poljaki in Hrvatje.

Dalje: zakaj piševa start, toda sport? »Oba angleška izraza eta prišla k nam preko Nemcev, in vendar ta razlika (Zivljenje in svet, r. t.). Enako v Mladiki: »Pravopis ima angleško besedo sport le v pomemčni obliki sport, angleško besedo start pa z izvirnim angleškim s-om, tudi startati: razloga za razliko ni« (Mlad. 1.). Za onega, ki meri slov. izreko in pisavo po angleški osnovi, ni razločka; toda za onega, ki gleda na slovensko izreko, je razloček viden.

»Besede latinskega izvora na -cija, -sija so tu brez vidnega razloga različno (podčrtal Koštilj) naglašene: večina jih ima naglas na zlogu pred -ija, nekatere pa na i; anekcija, divizija, eksplozija, eksekuzija, elizija, fasija, invazija i. dr. Iskal sem razlog, našel ga pa nisem« (podčrtal Koštilj, Zivlj. in sv. r. t.). Še obširneje govori o tem v Mladiki, št. 1.: »Pravopis ima ... demokracija, ker je to grška tujka, še več pa jih ima s poudarkom na zlogu pred i, med njimi je korupcija, demonstracija, revolucija, kar so tujke iz latinščine. Če naj se ravna naglas po izvirniku, iz katerega je beseda, zakaj ne potem tudi elizija?« Naglasa ne bomo hodili iskat h grškemu ali latinskemu izvirniku, ampak bomo poslušali dejansko naglaševanje med izobraženci. Seveda je težko določiti dejanski naglas, ker se pri tujkah različno govori, toda z najinim pravopisom je storjen vsaj prvi korak k uestalitvi. Pripomniti pa je treba, da bi nekaterih napačnih naglasov ne bilo, ko bi ne bil imel tiskarski škrat svojih kremplov vmes, kar je pač marsikdo lahko sam opazoval n. pr. bidermajerski, Zákopane itd. (tiskati knjigo s toliko tišaci naglasov ni šala!).

»Od besede sluga, vodja, vojvoda, Jama in Trdina so pridevniki samó slugov, vodjev, vojvodov, Jamov, Trdinov; zakaj pa potem Senoin, Jehovin, Nemanjin. Paščin poleg pašov« (Zivlj. in sv. r. t.). Enako v Mladiki, št. 1 in pristavlja: »Razloga ni mogoče najti.« Razlog je: dejanska raba; pri domačih živi samo -ov, pri srbskohrvatskih pa -in, ker

Naša trgovina s Švico v oktobru. Meseca okt. je Švica uvozila iz naše države naših proizvodov za 925.378 frankov, od tega največ jaje 301.781, sadja in zelenjave 163.418, žita 145.233 in perutnine 139.404 franka. Švicarski izvoz k nam pa je dosegel 1.204.166 frankov, od tega največ prometnih sredstev 290.700 frankov, tekstilnih strojev za 278.433 frankov, kemikalij, barv in tehničnih olj 227.769, bombaževga prediva za 107.316 frankov. Pripominjamo, da je Švica v septembru od nas uvozila naših proizvodov za 1.4 milj. frankov, dočim je švicarski izvoz k nam znašal 0.85 milj. fr.

Zvišanje diskonta na Danskem. Iz Kopenhagena poročajo, da je danska Narodna banka zvišala diskont z 19. nov. od 3,5 na 4% (diskont 3,5% je veljal od 22 avg. 1935).

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1

Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnika lista.

Borza

Denar

Dne 20. novembra 1936. V zasebnem kliringu se je danes angleški funt okrepil v Ljubljani na 241.50 denar, v Zagrebu na 240.26—241.86, v Beogradu na 241.01—242.61. Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8.62—8.72, v Zagrebu na 8.5650—8.6650, v Beogradu na 8.5713—8.6713. Grški bont so beležili v Zagrebu 31.39—31.95, v Beogradu 31.40—32.10. Italijanske lire so bile v zasebnem kliringu zaključene v Zagrebu po 2.70, v Beogradu so jih nudili po 2.60. Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 14.10—14.30, v Zagrebu na 14.01—14.21, za ultimo novembra na 13.94—14.14, za sredo decembra na 13.90—14.10. V Beogradu so beležili 14—14.20.

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold.	2345.16—2359.76
Berlin 100 mark	1743.09—1756.91
Bruselj 100 belg	732.95—738.01
Curih 100 frankov	996.45—1003.52
London 1 funt	211.06—213.72
Newyork 100 dolarjev	4903.51—4939.83
Pariz 100 frankov	201.56—203. .
Praga 100 kron	153.44—154.54
Trst 100 lir	227.70—230.78

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 1.629.380 din.

Promet na belgrajski borzi je znašal 2.606.000 dinarjev.

Zürich 20. nov. 1936.

Belgrad 10, Paris 20.235, London 21.2775, New York 485, Bruselj 73.55, Milan 22.925, Amsterdam 235.25, Berlin 175, Dunaj 77.50 (84.26), Stockholm 109.70, Oslo 106.90, Kopenhagen 95. . . , Praga 15.40, Varšava 81.80, Budimpešta 85.75, Atene 8.90, Carigrad 3.45, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.385, Buenos-Aires 1.21.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 85—86, agrarji 50.50—51.50, vojna škoda promptna 378—380, begluške obveznice 69—70, 8% Blerovo posojilo 87—88, 7% Blerovo posojilo 76—77.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 88—89, Trboveljska 240 bl.

Zagreb: državni papirji: 7% investicijsko posojilo 85.25—85.75, agrarji 50.50—52 (52, 52), vojna škoda promptna 378—380 (379, 380), begluške obveznice 69.50—70, dalm. agrarji 66 bl., 8% Blerovo posojilo 87—87.25 (87), 7% Blerovo posojilo 76—77.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 88 den., 7% stab. posojilo 85 den. Delnice: Narodna banka 6800 den., Priv. agrarna banka 193—196, Trboveljska 225—230, Isis 15 den., Osj. sladk. tov. 144—155, sladk. tov. Vel. Bečkerek 700 den., Našice 900 den., Gutmann 50—60 den., Danica 40 den. Dubrovačka 235 den., Jadranska plov. 360 den.

Belgrad: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 85.50 den. (86), vojna škoda promptna 376.50—377 (377, 376.50), 11. 375.75—377, begluške obveznice 69.50—69.75 (69.75, 69.50); 67.75—68.25 (68), 8% Blerovo posojilo 86.25—87.25, 7% Blerovo posojilo 76.25—76.60, 7% posojilo Drž. hip. banke 89 den., 7% stab. posojilo 84 den. Delnice: Narodna banka 6890—7000 (7000, 6890), Priv. agrarna banka 194.50—196.

Dunaj, 20. novembra. Na današnji borzi je prevladovala nagibnost k oddaji, vendar je končno

se tako dejansko v pisavi rabi. Kdor misli na besedo paša v srhrb. pomenu, bo rajši videl tvorbo na -in, kdor pa rabi besedo za domače občutje, bo pisal pašev. Pri Jehovinu je odločeval ozir na kakofonijo (Jehovovl).

»Za franc. c. (pred e, i) in ss piše naša knjiga sicer navadno e (princesa, prononsiran, lansirati, vendar pa na ljubo preprosti govorniki piše avanzirati, »bazen« (Zivlj. in sv. r. t.). Enako Mladika, št. 2: »Pravopis piše po izvirniku (dobro) framaeon, servis, prononsiran, obenem pa (slabo) bazen, avanzirati«. Prof. Koštilj je sam večkrat pisal, da se dejansko tako govori; tukaj pravi le v »preprosti govornici«, toda če pišejo tako naši pisatelji (o tem sem že govoril), je dokaz, da živi ta izreka tudi v povprečni družbi izobražencev. Za pravopis, kakršen je za poljsčino, hrvaščino in slovensčino potreben, je to zadosten razlog.

»Poleg besed shema, shematičen, shizma, sholastika sholia bereš sematizem, menda samo zato, ker tako izgovarjajo kancelisti in uradni slugi« (Zivlj. r. t.). Prof. Koštilj sam priznava dejansko rabo za nižje uradnike, toda jaz sem slišal tako izreko povsod in ta oblika je bila tudi že pogosto tiskana.

»Poleg semeniščnika, vseučiliščnika in učiteljskega naletiša na vojašnico, norišnico, sirotišnico in bolnišnico. Zakaj tako nedoesledno?« (Zivlj. r. t.). Pleteršnik je nastavlil tudi te besede dooesledno s skupno -šč-, toda on v splošni pisavi ni prodril.

»Čudno postopata gg. prireditelja z imeni rimskih cesarjev. Tu beremo Dioklecijan, Oktavian, Hadrian (pod njim pa hadrija — koper) Justinijan« (Zivlj. in sv. r. t.). Odločevalo je to: imena, ki so tudi med ljudstvom znana, sva štela med udomačenke in jih pisala z -j-, kakor pišemo vse ostale udomačenke, torej hadrian (ime rastline), Dioklecijan, toda Oktavian, Hadrian.

Z različni feminini na -is ravna Breznik in Ramovš grški: Artemida, apside, toda Semiramis, Tetis, Baocis, Elis (enako v Mladiki, št. 2). Mislim, da je odgovor nepotreben, vsaj za apside; ali bo kdo nategnil besedo na grško kopito in pisal apside, apside?

Značilno za prof. Koštilja je, da zahteva etimološko pisavo celo za utrjene oblike. »Pisava

pokazala borza lahko izboljšanje. Tečaji so po zadetnih izgubah zopet pridobili. Naložbeni trg je pretežno evrst. Beležili so (v oklepajih včerajšnji tečaj): Donavoskovsvojadranska železnica obligacija 70.15 (70.50), avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 18.50 (18.80), delnice: Narodna banka 176.50 (179), Donavoskovsvojadranska železnica 18.50 (18.60), Ferdinandova severna železnica 1170 (1170), Graz-Köflacher 26.75 (27), Steg 33.50 (33.75), Siemens-Schuckert 149.25 (148), Stewag 30 (30.50), Magnesit 96.50 (97), Trboveljska 27.20 (27.45), Alpine 35.65 (35.90), Steyr-Daimler-Puch 228.50 (228.50), Leykam 42 (44.25), Semperit 59.75 (60.20).

Žitni trg

Novi Sad. Fižol bč., erem. beli brez vreče 205—210, bč. beli z vrečami ladja 215—220. — Ostalo neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bč. okolica Sombor, gornja bač. in južna ban. 153—155, erem. in gornja ban. 154—156, elav. 155—157, bč. ladja Begej 163—165, bč. ban. potiška šlep 163—165, Oves bč., erem., elav. 102—104, Rž bč. 116—118, Ječmen bč., erem. 63—64 kg 106—108, bč. pomladni 67—68 kg 125.5 do 127.5, bar. pomladni 67—68 kg 130—135. Koruza bč. erem. garant. kval. 98—100, bč., erem. nova sušena 84—86, bč., erem. 80.5 dec. januar 75—77, Otrobi bč. 82—84, erem. 81—83. Fižol bč. uzančni 195—205. Tendence omahujoča. Promet 56 vagonov.

Živina

Ptujski sej. Konjski in goveji sej. ki je bil v torek 17. t. m., je bil istotako izredno dobro založen, kakor vsi ostali seji v zadnjem času. Prigrali so 53 volov, 472 krav, 18 bikov, 47 juncev, 75 telic in 134 konj, skupaj 799 glav živine. Kupčija je bila srednja, ampak tembolj živahna. Prodali so 28 volov, 127 krav, 9 bikov, 7 juncev, 44 telic in 25 konj. Cene se od zadnjega seja niso bistveno spremenile in so bile naslednje: volj 3.50 do 4.25 Din, krave 1.50 do 3.75 Din, biki 2.50 do 3.25 Din, junci 2.50 do 3.50 Din, telice 3 do 4.50 Din za kilogram žive teže. Konje so prodajali po kakovosti od 600 do 3.800 Din, žrebeta pa od 900 do 1.800 Din komad. Konje za klobase so prodajali po 2 Din kg, in sicer od teh poslednjih je bilo prodanih 2 vagona v sosedno Avstrijo.

Svinjski sej. v Ptuj, ki je bil v sredo 18. t. m., je bil istotako dobro založen, in sicer so pripeljali 251 velikih svinj in 124 prascev, skupaj 375 ščetinarjev. Kupčija je bila tokrat nekoliko slabše; prodali so le 103 komade. Cene svinjam so bile naslednje: prolenki 5.50 do 5.75 Din, mastne svinje 6 do 6.50 Din, plemenske svinje 5.25 do 5.75 Din za kilogram žive teže; mrtve teže 8.50 do 9.50 Din; prasce za rejo so prodajali po kakovosti od 50 do 80 Din komad.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Točen program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Sobota, 21. novembra: 12.00 Plošča za ploščo — pisana zmes pesmi veselih in godbe za ples — 12.45 Vreme, poročila — 13.00 Čas, sporod. obvestila — 13.15 Plošča za ploščo — pisana zmes pesmi veselih in godbe in ples — 14.00 Vreme — 14.00 Za delopust! (Igra Radijski orkester) — 14.40 Elektrifikacija Dolenske (g. ing. rane Miklavce) — 15.00 Čas, vreme, poročila, sporod. obvestila — 15.30 Nac. ura: Kosovo in njegovi junaki v narodnih pesmih z našega Primorja (dr. Vinko Vratina z Beograda) — 15.50 Pregled sporod. — 20.00 O znanosti politiki (g. urednik dr. Alojz Kuhari) — 20.30 Mužakalni pisan večer. Sodelujejo ga. Dragica Sokova, člani radijske igralne družine in člani Radijskega orkestra. — 22.00 Čas, vreme, poročila, sporod. — 22.15 Za konec tedna veselo stvari (Igra Radijski orkester).

Drugi programi

Točen program domačih in tujih postaj vam nudi revija »RADIO LJUBLJANA«.

Sobota, 21. novembra: Belgrad: 19.50 Školski večer 22.30 Plošče — Zagreb, 20.00 Cerkovni koncert 21.30 Plošče — 22.30 Plesna glasba — Dunaj, 20.10 Dunajski melodije — 21.50 Film — 22.20 Vokalni koncert 23.15 Plesna glasba — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba 20.40 Vokalni koncert — 21.30 Orkester — 22.30 Plesna glasba — Rim-Bar: 20.40 Plošča glasba — 21.00 Verdijeve opere: Aida — 21.30 Plošča glasba — 21.15 Orkestralni koncert 19.45 Vokalni koncert — 20.05 Plošča glasba — 20.45 Vokalni koncert — 20.05 Plošča glasba — 20.45 Operetni odločki — 22.30 Plošča glasba — 21.30 Laha glasba — 21.00 Simfonični koncert — 22.30 Plesne plošče — Berlin-Lipsko: 20.10 Operni večer — Königsberg: 20.10 Orkestralni koncert — Vratilava: 20.10 Narodna glasba — 21.10 Plesna glasba — Köln: 20.10 Plesni večer — Frankfurt-Monakov: 20.10 Opereta — Zaljubljeni Wan-Wan — 20.10 Opereta — 20.10 Dunajski večer 22.15 Weinmarsi trio — Suisse Romande: 20.30 Francoska glasba — 21.00 Vokalni koncert — 21.30 Orkestralni koncert — 22.10 Plesna glasba.

Ramovša« (ki po izvoru kaže na -eštvlo). Ali: »Dasi so vsi samostalniki na -ščak in -ščina izvedeni iz pridevnikov na -ski, se nam vendar predpisuje, naj govorimo in pišemo graščaki, graščina, čeprav je pridevnik le grajski« (Zivlj. in sv. r. t.).

Pisava reprealije je pač dovolj utrjena, toda g. Koštilj ji očita, da je prikrivajo po nemški obliki, popačena iz franc. représailles (s = z) in pravi: »Pišimo torej rajši reprealije« (Ziv. 28. dec. 306). Enako je še z drugimi oblikami.

Tako merijo vsa vprašanja na eno samo točko, t. j. na etimologijo. Cela razprava se zdi človeku, kakor bi bral kak sonetni venec. Vse misli izvirajo iz ljubezni ene; etimologija, ti si življenja mojega magistrala. Ta magistrala, pesem stokrat peta, vseh drugih skupaj veže harmonije.

Posebej je treba odgovoriti na nekatera druga vprašanja.

»Ali ememo (po nemškem kopitu) govoriti herkulščina moč, apolonična lepota, drakonična strogoš, platonična ljubezen, junonične oblike itd., ko vendar izvajamo pridevnik iz osebnih in krajevnih imen le e pripono -ski? Ali ni edino pravilno herkulski, apolonski, drakonski itd. Pravopis ima: apoloničen, sokratičen, lesbičen, lakoničen, kar je tako nenaravno, kakor če bi pisali: francozičen, angličien, prešneričen« (Mladika, št. 3; podobno Zivlj. in sv. 296). Tak sklep je za etimologijo pravilen; za onega, ki gleda na jezik kot na kos življenja, pa ne. Nad mnogimi pridevniki, ki so nastali iz osebnih ali krajevnih imen, se nihče več ne epotika ob končnici -čen, čna, čno, ker ne čutimo več lastnega imena v njih in sam Koštilj se ne epotika nad pridevniki kakor cinčen (imenovano po Kynosarges), akademičen (imenovano po kraju Akademija v Atenah), stoičen itd. To znanje gine tudi pri drugih Slovanih, ki imajo deloma še -ski, deloma pa že -čen, torej to, kar v slovenski ali za kar tu gre, kakor je v najinem Pravopisu. Midva piševa demonski, tudi češko je tako: demonický, toda poljski Szober ima demoniczny; poljsko je dalje: cyniczny, platoniczny; češki Pravopis nima teh oblik, pač pa stoický, akademický. V vsakdanjem jeziku je pa -čen sploh zelo razširjen.

(Konec.)

Kulturni obzornik

Ocenjevalcem Slovenskega pravopisa

Dr. A. Breznik

Drugo dolgočasno oceno o Slov. pravopisu je napisal g. prof. Koštilj, moj dolgoletni prijatelj in svetovalec, ki mi je večkrat poslal kako dobro opombo za slovnico in sem jo pri prihodnji izdaji upošteval, za kar mu sedaj, ko je prilika nanesla, izrekam javno zahvalo.

O Slov. pravopisu je pisal skoraj istočasno v dveh listih, v listu Zivljenje in svet, tedenski prilogi »Jutra« (21. dec., 28. dec. 1935 in 11. jan. 1936) in na platnicah Mladike od 1. do 3. številke vstevki (na tretji strani). Oba lista sta prinašala skoraj isto snov in v Mladiki je ponavljal to, kar je malo prej že povedal v listu Zivljenje in svet.

G. prof. Koštilj je dober etimolog in zanj je tudi pravopis vprašanje etimologije, ne vprašanje tradicije in aplošne rabe. On ne vprašuje, kako se to in ono dejansko govori in piše, ampak vprašuje samo po izvoru glasov, oblik in besed in gleda, če se vse to v Pravopisu naslanja na zakone pravilne etare in nove slovensčine. Tako presoja tudi pisavo tujk in gleda, da so v skladu z zakoni, ki veljajo zanje v onih tujih jezikih.

Koštilja je etimologija začetek in konec pisave, zato gleda samo na logiko in se ne meni za dejansko življenje jezika. Taki nazori so bili v veljavi pri nekaterih starejših filozofih; ko pa je zmagal v vsem duhovnem življenju realizem in z njim psihologija, je treba tudi pravopis slediti novim spoznavam in zapustiti metode nekaterih starejših jezikoslovcev.

Koštilj je sodel vse Pravopis po tem zakonu in zanj je vse napačno, nedoesledno, neumljivo, kar nasprotuje etimologiji. Naj navedem iz lista življenje in svet njegove važnejše očitke. Vprašuje, zakaj piševa i v besedah rešeda, resignacija, resolucija, konserva, konsum — toda rezidenca, rezultat, konzola, konzul (21. dec., str. 296; isto

Iz življenja moža, ki ima usodo Španije v rokah

Kdo je general Franco

Španska ladja »Devac«, ki je bila v popravilu v škotski luki Methil in ki je priplula iz Barcelone, je bila zaplenjena, ker v Cardiffu ni plačala premoga. Ko so španski mornarji izvedeli za to, so dvignili svoje pesti, kar je komunistični pozdrav.

Francoski tednik »Caudice« je 12. novembra prinesel daljši življenjski opis generala Franca, ki danes nosi usodo Španije v svojih rokah. Zgolj zaradi tega, ker je življenjska pot tega španskega moža tako zanimiva, prinašamo v izveščku nekaj podatkov iz življenja generala Franca.

Doma je iz španske province Galicije, kjer so doma trezni in odločni ter pogumni ljudje. Zemlja tamkaj pač nerada preživlja svoje prebivalce, zato je ljudem vsilila tak značaj. Rodil se je 8. decembra leta 1892 v največji vojni luki polotoka El Ferrol. Njegova rodovina je bila plemiška in oficirska. Ker se je v šoli jako dobro učil ter je čutil veliko veselje za vojaški poklic svojega očeta, je bil s svojim 15 letom sprejet v vojaško akademijo v Toledo, katero je zapustil leta 1910 kot podporočnik, potem pa je napravil odlične izpite. Mladi častnik pa se ni zabaval z drugimi tovariši, ker mu je vedno lebdela pred očmi žalostna usoda španske domovine, katere je po nesrečni ameriško-španski vojski nehala biti kolonijalna država. Vedno je tuhtal samo to, kako bi svojo domovino, katere ni kazala nobene sile več v sebi, znova okrepil ter ji vili poguma in volje.

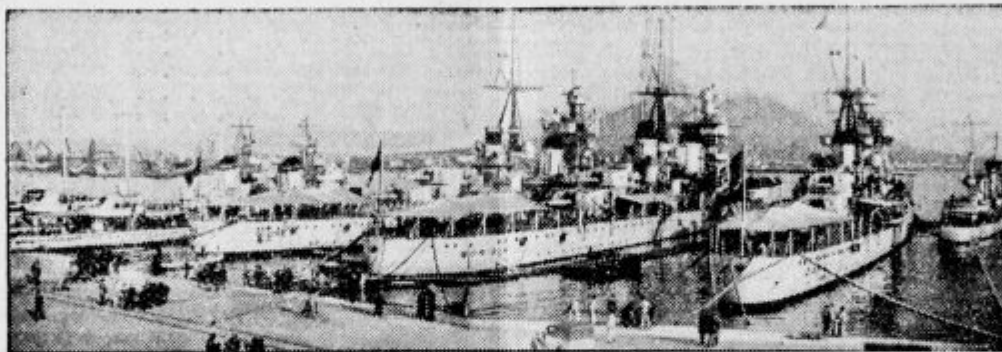
Izprosil si je, da so ga poslali v španski Maroko, kjer so ravno bili hudi boji. Takrat so Španci maroške upornike ravno srečno premagali. Zato je zopet ves španski svet odmeval navdušenja za veličino Španije. Zopet je zrastle upanje, da bo Španija nekoč zopet velika država. Franco je ostal v Maroku, kjer se pa ni samo bojeval, ampak je vneto študiral življenje in navade Maročanov. Ves se je posvetil vzgoji tamkajšnega prebivalstva, ga organiziral, učil delati, krčil zemljo za poljedelstvo, delal ceste ter se povsod izkazal nenavadno odločnega in pametnega voditelja. Postal je poročnik, stotnik, major v četah redne španske vojske. Najmlajši major, ko je komaj 6 let preslužil v vojaški službi.

Tudi v Maroku je bil še nekdo drugi, ki za njim ni zaostajal. Bil je polkovnik Millan d'Astray, ki se je s svojimi junaštvimi odlikoval že v ameriški vojski na Kubi. Ko je ta mož bil kmalu nato predstavljen k polku tujske legije, je vzel Franca s seboj. Tam sta oba moža snovala načrte, kako bi tudi Španija dobila tako zanesljivo tujske legije, kakršne so francoske. In napravila sta načrt za ustanovitev takozvanih »tercijarjev«, ki je njihovo poveljstvo najprej prevzel Astray. Ko pa je ta zaradi dobljenih ran šel v pokoj, je njegov naslednik postal Franco, ki je iz terciarjev napravil sijajno udarno četo.

Toda Španija je bila na pragu novih preskušanj. Prišli so strašni porazi v maroškem bojevanju. Le junaštvo nekaterih redkih čet in njihovih vodij je tedaj Španijo obvarovalo, da njihove vojaške sile v Maroku niso bile vse uničene. Doma je takrat zopet zavrelo. Vse je zahtevalo, naj se konča maroška zadeva ter naj Španija zapusti Maroko. General Primo de Rivera je v tisti zmedli nastavljal generala Franca, da je on skupaj s Francoz organiziral vojaško sodelovanje zoper Abd El Krima. In je ta mladi general svojo nalogo sijajno izvršil. Pod Primom de Riverom je Franco organiziral poleg drugih vojaških akademij še eno novo, v kateri naj bi častniki dobivali enotnejšo, popolnejšo izobrazbo. Kot 30 letni general je ustanovil akademijo v Saragosi, kjer se je vzgajala častniška elita.

Ker pa se v vsem svojem življenju ni nikdar brigal za politiko, katero je prepuščal politikom,

zato po padcu de Riveria ni imel nobenega vpliva ter je moral mirno gledati, kako propada armada in vse njene naprave. Videl je, da španska armada postaja samo še senca, samo še okostnjak armade. Zato je pisal, ko je postal vojni minister Gil Robles, temu naj poskrbi, da vse skupaj ne bo pro-

Italijansko vojno brodovje se zbira v Neapolju, kjer bo 26. novembra velika parada v čast upravniku Madžarske admirala Horthyju, ki se pripelje ta dan v Neapelj. Vsega skupaj bo sodelovalo 108 italijanskih vojnih ladij. Naša slika nam kaže prve vojne ladje, ki so že priplule v neapoljsko pristanišče.

Rdeči ujetniki pripovedujejo

Nemški častnik Hermann Fidekow, ki je bil poslan na madridsko bojišče, poroča svojemu listu »V.B.« o bojih pred Madridom med drugim tudi tole:

»Na velikem dvorišču, katero obdajajo od vseh strani visoki zidovi, stoje vojni ujetniki zadnjih dveh dni. Tudi nekaj častnikov je med njimi. Vsi kajpada pripovedujejo, da so sami ušli. Toda dokazano je, da so se do zadnjega besno bojevali ter so tik pred zajetjem ustrelili še 4 Maročane. Nekatero ujetnika pripovedujejo, da se po Madridu razširja govorica, da rusko brodovje iz Črnega morja vozi polno ruske pehote, katere bo kmalu prišla v Madrid.

O razmerah v Madridu pa so rekli, da so miličniki kar besni, ker je vlada odšla v Valencijo. Da se obramba Madrida vodi tako trdovratno, je vzrok samo ta, ker boljševiski obrambeni odbor tako ostro postopa ter po fanatičnih rusko-sovjetskih orožnikih da vsakogar brez usmiljenja ustreliti, kdor bi se branil iti v strelski jarek ali kdor bi brez povelja iz njega pobežnil.

Ujetniki so tudi povedali, da je v Madridu več javnih hiš, kamor so spravili dekleta in žene dobrih madridskih družin, da so tamkaj rdečim na usiugo.

Popis naskoka na Madrid

Vojaški poročevalec »V.B.« R.E. Struk popisuje naskok belih čet na Madrid 17. t. m. takole: Dogodki se prehitujejo. Silni odpor marksistov nam je pokazal, da ne moremo pričakovati, da bi zasedli beli Madrid poprej kakor v dveh tednih.

Mušketirji in helerbardisti v nošah iz 17. stoletja se vadijo za ustoličenje novega angleškega lord-majorja.

padlo. Toda, preden je Gil Robles mogel kaj narediti, je že prišel polom, ki je vrgel tega politika pri volitvah. Na mesto njega so prišli levičarji. Španska armada je med tem tako propadla, da so morali voziti vojaške iz Maroka, če so hoteli kje doma pollačiti kak nered, kaj še upor. Polki so bili skrčeni na velikost malih bataljonov, prav povsod. General Franco, ki je bil poslan na Baleare, kjer je prevzel ondotno poveljstvo, je tudi od tod prošil in rotli levičarske ministre, naj ne puste, da bi se vse razsulo. Pa je našel gluha ušesa. Njegov velik prijatelj Calvo Sotelo ga je bodril, naj sam vzame vajeti v roke ter naj sam naredi red. Toda general Franco je bil vojak, ki se mu je upiralo, da bi bil zagrešil kako neposlušnost ali pa celo upor zoper postavno oblast. Ko pa je videl, da komunisti s pomočjo oblasti dele svojim pristašem orožje iz vojaških skladišč, je videl, da se bliža konec. Toda še je okleval, ker je vendar še upal, da bo zmaga la pamet. Ko pa so 13. julija njegovega prijatelja zavratno umorili takorekoč na pobudo tistega notranjega ministra, na katerega je tudi pisaril svoja proseča in roteča pisma, tedaj je videl, da ne sme več oklevati ter je udaril.

Dne 19. julija se je z letalom prepeljal v Maroko, kjer so ga njegovi navdušeni sprejeli. Toda vse je šlo prenapeto. Na Špankem so bile vojaške revolte kmalu zadušene. General Quiepo de Llano se je s 185 možmi polastil Seville, ki šteje 300.000 prebivalcev. Na severu je general Mola skušal zasedi Guadarramo. Ni pa kazalo, da bi je mogel pravočasno zasedi. Pač so hoteli pod orožje prostovoljci po vsej Španiji in navarski kmetje so grabili za orožje. Toda vsa sila je bila na nasprotni strani strnjena. Zato je bilo treba velikanske odločnosti in volje možu, ki je premagal vse te ovire. Ko je padel Badajoz, je največja nevarnost minila. Vse drugo je znano.

Danes je general Franco poglavar bele španske vlade. Star je 44 let. Bog ve, kako bo sedaj vodil svoje špansko domovino in španski narod, katerega gotovo ljubi. Ali pa bo znal ta svoj narod po zmagi tudi osrečiti, to bo pokazala prihodnost.

Roosevelt s svojo ženo prebira brozjavne čestitke, katere je ob svoji izvolitvi dobil z vsega sveta.

† Kardinal Maurin

V Lyonu je vnoči od 17. na 18. novembra nenadno umrl lyonski nadškof kardinal Maurin. Bil je starejši francoski kardinal, ki je letošnjega 25. oktobra praznoval 25-letnico škofovanja. Za kardinala ga je leta 1916 imenoval še rajni papež Benedikt XV. Dočkal je starost 77 let. Vendar v kljub tej visoki starosti nihče ni pričakoval, da bi ga smrt tako naglo ugrabila. Še le pred kratkim je bil v Rimu, kjer je poročal papežu. In še dan pred smrtjo je predsedoval zaključni seji socialnega tedna v Saint Etienne. Po noči pa ga je vzela smrt. Ker zjutraj ob 6 ni prišel iz svoje sobe — vstajal je vendo že ob 5 zjutraj, ga je šel njegov sluga buditi. Pa ga je našel mrtvega v postelji.

Ta novica se je bliskovito raznesla po vsem mestu, kjer so svojega nadškofa vsi spoštovali. Že ob 9 dopoldne je prihletel v nadškofijsko palačo sam lyonski župan Herriot, ki se je poklonil mrtvemu truplu. Kardinalova dobrotljivost je na francoskem prišla že v pregovor. Ker je bil silno ljubeznjiv in preprost ter ni maral za šumne officialnosti, so ga zaradi tega vsi ljubili in spoštovali. Francoski list prinaša o njem zgodbo, ki priča, kako dober in preprost je bil vsekdar. Doma je bil v malem kraju La Ciotat ob Sredozemskem morju. Nekoč je že kot kardinal prišel obiskat svoj rojstni kraj. Tam na cesti je srečal svojega tovariša in prijatelja iz mladih let, s katerim sta se skupaj kot otroka igrala. Toda mladostni tovariš se je ustavil pred kardinalom, ga gledal, ni pa spregovoril besedice. Kardinal ga poprašja: »Ali me ne spoznaš več?« Oni pa odvrne: »Tisto pač! Samo tega ne vem, kako naj kardinalu voščim dober dan!« »Kardinal pa je naglo odgovoril: »Zato pa jaz vem, kako naj rečem staremu prijatelju, s katerim se nisva že tako dolgo videla!« In ga je objel.

Bil je nenavaden organizacijski talent, ki je katoliško šolstvo v svoji škofiji tako razširil, da skoro vsi otroci njegove škofije danes hodijo v katoliške šole. Njegova pastirska pisma so slovela po svoji pristranosti. Zal pa kardinal Maurin nikdar ni imel daru govornišva. Ker je s svojim vnetim delovanjem in s svojimi pastirskimi listi levičarjem prizadel mnogo škode, ker pač niso mogli tamkaj tako napredovati, kakor bi bili radi, je nekoč neki levičarski politik rekel: »Kaka škoda, da ta mož tako ne piše, kakor govori.« Njegovega govorjenja kot govornik se niso bali, ker ni znal dobro govoriti. Bili so se njegovih tiskanih listov.

»Čas je zlato, dragi prijatelj!«

»Skoro ti moram pritrčiti. To namreč skušam tudi sam vsakokrat, kadar me žena vpraša ali imam kaj časa.«

Mož, ki zna 290 jezikov

Kakor poročajo v svojih kulturnih rubrikah nemški listi, v Frankfurtu ob Maini živi učenjak dr. Harald Schütz, ki zna govoriti in pisati 290 jezikov. Ta njegov dar za jezike je menda možu prirojen. Ze njegov ded je bil sloveč poznavatelj sanskrita, ki je znal 12 jezikov. Njegov oče je znal mnogo starih in modernih jezikov. Po materi, ki je po svoji materi bila Islandka, je v sorodstvu z nekdanjim norveškim kraljem Haraldom Hafargarom, po katerem so mu starši dali tudi ime Harald. Mož, ki je sedaj 63 let star, samo študira v svoji bogati knjižnici, v kateri ima 14.000 zvezkov. Na vprašanje, kako je bilo mogoče, da se je naučil toliko jezikov, je odgovoril, da tega sam ne ve. Pristavil pa je tole: »Pač pa lahko povem recept, kako se človek lahko nauči jezikov. Za to je treba treh stvari: ljubezni in veselja, prilagodljivosti, časa. Časa in prilike sem imel vedno dovolj, ljubezen pa sem podedoval po svojih prednikih.«

Če hočete vedeti

Mrtvo morje ni mrtvo. V vodi Mrtvega morja, ki ima toliko soli, da je kar gošče, ni nobenega življenja: tako so mislili doslej! Toda neki član jeruzalemske univerze je natančno preiskal vodo in je našel polno drobnogledno majcenih živih bitij, in sicer neke celice, kratke, palčaste bakterije in organizme, ki proizvajajo dolge, nežne niti.

Prva slika angleškega kralja Edvarda VIII. je bila to dni razstavljena v kraljevski angleški galeriji.

Sport

Zopet naša Planica

Zadnje skakalne tekme na naši planiški skakalnici so vzbudile po vsem sportnem svetu obilo prahu, zlasti na Norveškem, kjer so najboljši smučarski skakalci, kar jih zaenkrat premore današnja doba. Dogodki in razne »afenije«, ki so se odigravale v priliki teh tekem imamo še vsi v svojem spominu saj se dolgo ni podelila razburjenost gledalcev, ker niso videli skakati Norvežanov, ki so prišli v Planico, a vsled odločitve svoje zveze in FIS-e niso smeli nastopiti. Ne bomo pogrevali še enkrat teh stvari, ker so javnosti že dovolj znane, pač pa hočemo poudariti to, da nas gotov del inozemstva zaviđa za najboljšo in največjo skakalnico sveta, ker drugače ne bi moglo priti do take odločitve merodajnih činiteljev v mednarodnem smučarskem športu. Da vlada napram naši planiški skakalnici največje nasprotstvo ravno tam, kjer imajo primat v tej športni panogi, se ne smemo končno preveč čuditi, zlasti ne, če pomislimo, da sami še nimajo take skakalnice.

Ker je odločitev FIS-e v tem pogledu merodajna ni, ker bi glasom tega sklepa nihče več ne smel skakati na veliki planiški skakalnici — radi diskvalifikacije. Zato je naš strokovnjak za smučške skakalnice g. ing. Bloudek poslal FIS-i predlog, da se vpelje nova smučška disciplina »letenje na smučeh« ter je obenem obrazložil, da so smučški skoki možni le na skakalnicah, ki omogočajo začetno hitrost 20 do 23 m v sekundi. S to hitrostjo pa se dajo doseči le 70 m skoki; planiška skakalnica pa je namenjena odnosno »letenju na smučeh« nad 100 m. V tem pogledu je napisal urednik »Winter-ja« in priznani športnik Luther, članek »Ločitev smučškega skoka od smučškega letenja«, v katerem prizna velike sposobnosti našega ing. Bloudka in pokaže tudi dovoljno razumevanje za njegove trditve. Vsekakor pa bo seveda v tem pogledu počakati odločitve FIS-e na katere težko čaka ves športni svet, zlasti pa mi, ki smo pri tem najbolj zainteresirani.

Ne glede na sklep FIS-e pa bi si dovolil sledečo pripombo:

Kakor je vse hvaljevredna velika podjetnost združenja smučarjev Planica in kakor je za nas izredno velikega pomena skakalnica, katere zaenkrat drugje v svetu ne premorejo, moramo resnici na ljubo priznati, da postopek USP ni bil povsem pravilen; namreč iz športnega stališča. Naloga tega združenja bi bila v prvi vrsti, da si vzgoji najprej kader lastnih skakalcev, ki bi skakali nad 100 m — za kar bi potrebovali kaki 2—3 leta, — nato bi pa stopili pred vso inozemsko javnost in forume, ki vodijo mednarodni smučarski šport, katerim bi tudi z dejanjem dokazali to, kar hočemo doseči sedaj samo še s teorijo in na podlagi doseženih uspehov drugih. Potem bi bilo naše stališče neprimerno lažje kakor danes,

C. J. Luther med našimi športniki

Ljubljana, 20. novembra.

Danes jutraj je prispel na Jesenice znani smučar ter upoštevani in popularen urednik »Winter-ja« g. C. J. Luther, kjer ga je sprejel vodilni funkcionar USP g. Joso Gorec; odtod so se odpeljali v Planico, ki je postala zadnji dve leti svetovno znana. Ob tej priliki je povedal g. Luther, da je danes poteklo ravno 30 let, ko je izšla prva številka »Winter-ja«, da je bil iniciator za to dr. Gilbert Fuchs, svoječasni svetovni prvak v umetnem drsanju na ledu.

O naših krajih, zlasti o našem gorenskem kotiku se je izražal samo v superlativih, čes, da »so nedotaknjeni in pristni kraji ter želi, da bi kot smučar enkrat preživel svoj dopust v našem zimskem raj, kjer bi se lahko malo oddahnil. — Ogledal si je našo planiško skakalnico, jo slikal, notiral si je vse potrebno o njej, zlasti njen profil ter se je izjavil, da kot dolgoletni skakalec in kot 30-letni graditelj skakalnice v Nemčiji, nekaj tako veličastnega še ni videl in da presega vse njegovo pričakovanje kljub poročilom, ki so šla v svet o Planici zadnja leta. Pripomnil je, da je ravno naša Planica vzbudila v zadnjih letih največjo pozornost v vsem športnem svetu, prav tako tudi ideja našega predloga, da se ločijo smučarski skoki in smučarskih poletov. Vsi aktivni skakalci, ne izvezni norveški, pravi g. Luther dalje — se navdušujejo za ureditev tega vprašanja in smatrajo, da se je tudi na tem polju pokazalo staro in preizkušeno pravilo, da praksa potolče teorijo. Vi ste mlada država, — tako nadaljuje priljubljeni nemški novinar, — ki nima v športu še nobene tradicije, zato je popolnoma razumljivo, da lahko na dosedanjih izkušnjah gradite neovirano naprej, razumem pa na drugi strani tudi Norvežane, ki bi radi svoje tradicije in tistih 30 m skokov, ki so jih svoječasno obvladali, hoteli igrati vlogo skrbnih očetov. Upam in želim, da bi vaš laboratorij za smučške polete popolnoma uspel.

V Naklem si je ogledal se Novšakovo skakalnico in je bil prijetno presenečen nad našim odličnim skakalcem, katerega se še dobro spominja iz Ga-Pa, kjer je imel startno številko 1. Tudi to skakalnico je slikal, nato je pa izrazil željo, da se izročijo njegovi pozdravi vsem novinarskim tovarišem Jugoslavije, smučarje pa pozdravlja z našim nacionalnim pozdravom »Smuk!«

Hermes : Reka

v nedeljo ob 14.30 igrisce Hermesa, ob 13. uri predtekma Hermes:Grafika.

Za nedeljsko srečanje med gornjima kluboma vlada neobičajno zanimanje posebno med pristaši obeh klubov t. j. Šiškarji in Vičani. Eni kot drugi se za ta naš najnovejši »Derbi« pripravljajo z vso vnemo, kakor bodo svoje miljenice čimbolj — seveda na dostojni način — bodrili in podžigali odnosno vzbujali k čim lepši in efektivnejši igri. Tudi moštva sama se temeljito pripravljata za to važno srečanje. Razumljivo da bosta oba kluba poslala v borbo vse svoje skanonec, kajti za enega kot drugega je izid borbe jako važen z ozirom na nadaljno udeležbo v finalnih tekmovanjih za podzvezno prvenstvo.

Poleg tega je to srečanje zadnje, v letošnjem jesenskem povratnem tekmovanju podzvezne lige, tako, da bo imelo naše občinstvo še zadnjo priliko, da letos prisostvuje morda eni najlepši in najbolj napetih borb letošnjega jesenskega prvenstva sploh.

Gozdni tek Ilirije

S. K. Ilirija razpisuje za nedeljo 22. t. m. gozdni tek za mladino, juniorje in seniorje. Start na tenis igrišču pod Celinovim gradom cilj isto tam. Pričetek točno ob 10. uri dopoldne. Prijavnine ni. Prijave se sprejemajo pri blagajni kavarne Evrope. Zanimniki se lahko prijavijo pol ure pred pričetkom na startu. Prvi trije vsake skupine prejmejo lične diplome.

Mladinska proga znaša 2 km. Pravico starta imajo vsi od 15 do 17 let, juniorska 4 km od 17 do 20 in seniorji nad 20 let na 6 km.

Vodstvo sekcije ponovno apelira na članstvo

ko nam upravičeno lahko predbacivajo, da se hočemo s tujim blagom postavljati na svoji mamutski skakalnici. Če bi imeli eno in drugo, nam nihče ne bi mogel delati takih težkoč kakor jih delajo zlasti zadnje leto iz povsem prozornih namenov. In končno ne bi bili prav nič navezani na inozemske skakalce, ker občinstvu je pač vseeno kdo skače, samo, da doseže skakalec pošteno marko. In našemu USP, odnosno naši JZSZ-i ne bi bila potrebna nobena moralna pomoč od zunaj, ker bi prišli drugi narodi kmalu za nami. To bi bilo za naš zimski šport in tujski promet neprecenljive važnosti, ker bi lahko rekli: Jugoslavija nima samo najboljših in največjih skakalnice na svetu, ampak tudi skakalce, ki so prvi skočili nad 100 m. odnosno, ki postavljajo nove svetovne rekorde.

Drugo pa je seveda vpisovanje, ki so ga svoječasno načeli nekateri športni krogi, ki nastopajo proti planiški skakalnici ne samo tu, ampak tudi v inozemstvu. To prav gotovo ni na mestu, in sicer niti v tem primeru, če bi ing. Bloudek ne dosegel tega »kar dejansko je in četudi bi planiška skakalnica ne pomenila tega, kar v resnici pomeni ne samo za naš zimski, temveč za ves jugoslov. šport. Učimo se v tem pogledu malo od drugih narodov.

O tem kaj je »skoke« in kaj »letenje« bi se dalo debatirati in bi bilo po mojem skromnem mišljenju meje med smučskim skokom in smučskim letenjem postaviti celo nižje kakor jo je označil naš mojster Bloudek. Za skok namreč smatram ono gibanje telesa v zraku — od odrija pa to zopetnega dotika tal — v katero ga spravim v zrak s svojo lastno telesno silo in tehniko. Ako mi pa pomaga pri tem še kak drug faktor ali celo več, kar je ravno pri smučskih skokih slučaj, (dolgi in strmi nalet, dalje umeten in točno preračunan padec skakalnice) potem to ne more biti več samo skok, temveč nekaka kombinacija skoka in letenja, seveda, če se je skakalec na mostu odrinil, ali pa je samo letenje, če se prepusti skakalec dobljeni naletni sili, ki ga vrže naprej, ne da bi se pri tem količjak odrinil. Pri vsakem smučskem skoku bi bil torej dejanski »skoke« samo ono, kar podaljša dolžino vsled večjega ali manjšega odrija na mestu. Če se tu pa skakalec prav nič ne odrine, bi pa bilo to nazvati »letenje«, in naj si je »skoke« tudi samo 20 m dolg. Pa prepustimo, da rešijo to oni, ki so zato poklicani in na katere se je JZSZ obrnila. Na nas je samo, da propagiramo našo planiško skakalnico, pa naj si potem »skačemo« ali pa »letamo« na njej. Bodimo veseli, da imamo v svoji sredi človeka, ki nam je dal tako skakalnico, ki bo še mnogo lahko napravila za naš smučarski šport, za naš tujski promet in ne nazadnje za našo državo. I. K-er.

smučke in lahkoatletске sekcije, da se tega teka udeleže v polnem številu.

Gozdni tek Sm. kl. »Poljana«

Mladi, agilni smučarski klub »Poljana«, ki je v tako kratkem času svojega obstoja, pokazal tolik napredek, se udeležuje tudi na lahkoatletskem polju. V ta namen je klub razpisal za v nedeljo, dne 22. t. m. gozdni tek okoli Šmarjetne gore. Proga je dolga 8 km in teče po obronkih Šmarjetne. Pravico za start imajo vsi verificirani in neverificirani člani JLAZ. Start je v nedeljo ob pol 10. ure dopoldne v Stražišču, pri gostilni »Beneditke«. — Ker je proga tako izbrana, da bo mogoče občinstvu zasledovati ves potek teka, zato se pričakuje obilen obisk. — Kar pa se tiče tekačev pa upa klub Poljana, da se jih bo oglasilo gotovo dovolj saj je v ta namen prijava brez prijavnine. Prvi trije dobe priznanice.

Naznanila

Liubljana

- 1 Kino Viš prodaja danes ob pol 9. film »Tajni kurir« s Hans Albersom.
- 1 Kino Kodeljevo igra danes in jutri »Smrti v obraz« (Warner Oland) in »Igro z ognjem« (Paul Hörbiger).
- 1 Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo danes, dne 21. novembra ob 18. uri v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi svoje drugo predavanje. Predaval bo vsušč. prof. dr. Evgen Svetkovič o temi »Prognose v sociologiji«. Vabljeni so vsi, ki se zanimajo! Vstop prost!
- 1 Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyršova cesta 6; mr. Hočevnar, Celovška cesta 22 in mr. Gartner, Moste.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za moše bodo v Domu duhovnih vaj pri sv. Jožefu v Ljubljani od ponedeljka 30. t. m. zvečer do petka 4. decembra jutraj.

Duhovne vaje za fante bodo istotam od sobote 3. decembra zvečer do srede 9. decembra jutraj ter naslednji teden od 14. do 18. decembra. Oglašiti se treba pravočasno, da more vodstvo odgovoriti.

Naše dijaštvo

Drevi ob 6. uri in v nedeljo ob 10. uri (oba krat s akademsko četrtjo) vaja akademskega cerkvenega pevskega zbora za akademsko službo božjo v nedeljo ob 11. uri pri oo. frančiškanih. Prav iskreno vabljenje vse pevke in pevci. Novinke in novinci vedno dobrodošli!

Zahvala

Za premnoge izraze sočustvovanja ob smrti naše predrage mame, stare mame, sestre, tete in svakinja, gospe

Minke Košak roj. Guzelj

izrekamo najtoplejšo zahvalo. Istotako prišrna zahvala vsem darovalcem cvetja in sploh vsem, ki so kakorkoli počastili njen spomin.

Zalujoci ostali.

Kaj je rast las skrivnost?

Ne, temveč ogromna moč in energija!

Las zraste okroglo za 0,2 milimetra na dan. Na glavi je okrog 75.000 las, ter potemtakem vsi lasje skupaj narastejo v enem dnevu za 15 metrov ali čez 5 kilometrov na leto.

To dejstvo kaže, kakšna veliksanska energija je nakopičena v lasišču. Pravi čudež je, kaj vse so naše telo, naša koža na glavi in v njej skrita nežna tkiva v stanju storiti! Vprašajte se zdaj: Kaj sem ukrenil do danes, da bi pokrepil energijo rasti in ohranil zdravo tkivo za rast las? Sempatje sem morda uporabil kakšno dišečo »vodo« za lase ali pa kakšno pomado. Po večini so bila to ravno najneprimernejša sredstva.

Tudi Vi ste gotovo že večkrat v svojem glavniku ali v krtači zapazili izpadle lase. Vzemiril Vas je prhljaj na obleki ali srab kože na glavi, lasje so se Vam zazdeli kot brez življenja, pa ste sklenili, da »nekaj« storite proti temu. Toda navadno je ostalo le pri dobrem sklepu. Instinktivno ste iskali sredstvo, ki bi moglo res okrepiti in hraniti lasišče ter nadomestiti in spet poživiti porabljeno moč in energijo.

Na vprašanje, kakšno zdravilo bi bilo treba vzeti, je bilo težko odgovoriti, ker je hranljiva substanca morala biti sestavljena ravno tako kot substanca, ki jo daje naš organizem, da bi jo tkivo za rast las moglo sprejeti vase in predelati.

Sele iznajdba slavnega biologa Dr. Weidnerja — Silvikrin — je napravila konec tej negotovosti. Dr. Weidner, naslanjajoč se na preizkave angleškega učenjaka in imejtelja Nobelove nagrade, profesorja sir Frederika Hopkinsa, je iz keratinske baze izoliral substance, ki jih vsebujejo človeški lasje in ki so potrebne za njihovo rast. Te substance se pomešajo v raztoplino, da se ne pokvarijo, ter se masirajo v kožo na glavi (lasišče). Hrana, ki se na ta način dovaja tkivu za rast las, mu vrne kmalu normalno funkcijo; prhljaj preneha in novi lasje začno rasti. Silvikrin je povzročil pravo revolucijo v dosedanjih metodah negovanja las.

Silvikrin se prodaja po celostemsvetu. Proizvajanje je zavarovano z mednarodnimi patentli.

Kaj mi je potrebno?

Lotion Silvikrin:

Z vsakodnevno uporabo se vzdržuje koža na glavi zdrava in rodna, krepi se tkivo za rast las ter povzroča, da pride naravna lepota las zopet do popolnega izraza.

Odstrani prhljaj in obvaruje, da bi se spet delal, ustavi izpadanje las in motnje v rasti las.

Zahtevajte za vsakodnevno negovanje las Lotion Silvikrin.

Mala steklenica Din 27.—
Steklenica za 3 mesece . Din 48.—

Neo-Silvikrin:

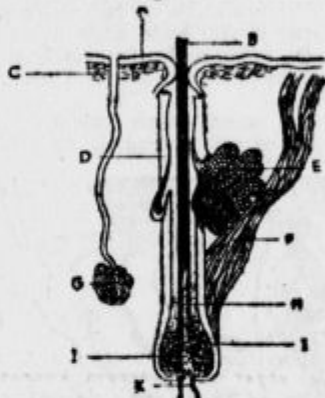
Nov preparat, ki z zunanjim dovajanjem organske hrane krepi in uspešno hrani tkivo za rast las ter ga usposablja za zdravo rast las.

V resnih slučajih izpadanja las in trdovratnega prhljaja pri redkih laseh in kadar preti plešavost.

Zahtevajte za rast las koncentrirano hrano za lase Neo-Silvikrin.

Steklenica za 1 mesec . . Din 66.—

Prerez kože glave in korena las

(selo povečano)

A Epiderma	G Znojna žleza
B Dehlo	H Pigment
C Koža	I Glavica
D Kanal folikula	J Papila
E Lojna žleza	K Krvne žile papile
F Gladka mišica	

Silvikrin Laboratories
London - Paris - Berlin - Bruxelles
Rotterdam - Zürich.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
Hinko Mayer i drug, Zagreb.

Dobi se v vseh strokovnih trgovinah.

Silvikrin

poživlja rast las

J 804 F

Po težki bolezni je danes jutraj umrla, previdena s tolažili svete vere, gospodična

ŠTUPICA ANA

ZASEBNICA

Pogreb blagopokojne bo v soboto, dne 21. t. m. ob štirih popoldne iz hiše žalosti, Šmartinska cesta št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 20. novembra 1936.

ZALUJOČI OSTALI

Srajce za gospode

modne poplin, bele, razne športne, flanelaste, spalne srajce, zimske in letne, spodnje gradl in barhent hlače, pižame, bele, sive in črne delovne halje, volneno in triko perilo — dobite najceneje v novi specialni trgovini

F. I. Goričar, Sv. Petra c. 30

Da se nova trgovina vpelje, dobi vsak, kdor kupi za več kot 25 Din, primerno reklamno darilec!

Tinček in Tonček v Atlantidi

214.

Gorila spet doma.

Po palmah so vseppek skakljale majhne opice. Norčavo so se prekucevale in radovedno upirale drobne oči v Tinčka in Tončka. »Joj, kako imenitno bi bilo, če bi znala tudi midva takole spretno skakati z veje na vejo!« je vzklil Tonček. »Opicam je pa res prijetno na tem svetu. Ves ljubi božji dan se takole veselo in brez skrbi igrajo.«

»Torej bi bil rad opica?« je pikro dejal Tinček. »Norček! Sem pa že raje neroden in neokreten človek s pametjo v glavi, kot pa takale švigašvaga opica brez pameti!«

»Nemara imajo pa tudi opice pamet, kaj veš?« je Tonček pribil — čeprav je sam hudo, hudo dvomil, da bi bilo to res.

»Če bi opice imele pamet, potlej ne bi bile več opice, ampak ljudje!« ga je modro zavrnil Tinček. »Opica je in ostane opica, človek pa človek.«

»No, pa naj bo po tvojem,« se je udal Tonček. »Pustiva modrovanje, in se raje potrudiva, da prideva čimprej na varna tla.«

Začela sta se spuščati po ovijalkah navzdol. Ko sta imela trda tla pod seboj, sta se globoko oddahnila. Spodaj ju je že čakala gorila, ki se je bila dvakrat ali trikrat obrnila v zraku in pristala varno na zemlji.

»Bogve, ali se zaveda, da je spet doma?« je vprašal Tonček.

»Seveda se zaveda,« je prepričevalno odgovoril Tinček. »Poglej, kako navdušena je ob pogledu na svojega najljubšega hrošča, ki je zanj prava slaščica! V inozemstvu ga je gotovo že zelo pogrešala.«

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženilovenjski oglesi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglesi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglesih reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

SOBE

Dve lepi opremljeni sobi centralna kurjava, lift, telefon. Beethovnova ulica 14/II, vrata št. 22. (s)

Stanovanja

Dvosobno in dve enosobni stanovanji takoj oddam. Cerkvena ulica 21. (č)

Trisobno stanovanje

v III. nadstropju, s kopalnico, se odda 1. februarja na Aleksandrovi cesti 10. Informacije istotam pri hišniku, podprtičje. (č)

Službodob

Za SKALSKI DOM na Voglu se odda za takojšnji nastop mesto

OSKRBNIKA

Pismene ponudbe sposobnih reflektantov s navedbo kavicije poslati do 25. novembra t. l. na T. K. Skala, Ljubljana, Slomškova ulica 1. Pojasnila v klubovi pisarni dnevno od 16. do 18. ure.

Službe iščejo

Vrtnar

samostojen, z 20 letno prakso, išče stalno službo pri graščini, tovarni, vili ali kaj sličnega. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiv« 17223

Kupimo

Stalno kupujemo

Valvazorjevo delo v prvi izdaji, kakor tudi druge prve izdaje slovenskih del starejše dobe. Knjižarna Kleinmayr & Bamberg, Miklošičeva 16. (k)

Brinovo olje

pristo, vsako količino — kupim po dnevnih cenah. Drogerija Kane, Ljubljana, Židovska ulica. (k)

Radio

Preden si naročite

nov radio, je neobhodno potrebno, da slišite najnovejši »LOEWE-Supere«. Predvajanje brezobvezno. Plačevanje v obrokih. — Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44.

Prodamo

Kožuhovina

se najugodnejše kupi in strokovno izdeluje pri: Josip Dolenc, Sv. Petra 19 — telef. 22-62. (l)

Hubertuse

nepremočljive 250 Din, in vsa oblačila po neverjetno nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (l)

Italijansko cvetje

vedno v zalogi po najnižji ceni. Baloh, Kolodvorska 18, dvorišče. (l)

»Mundlos«

šivalni stroji so nemški proizvod izredne kakovosti. Predvajanje brezobvezno. Plačevanje v obrokih. Kleindienst & Posch, Maribor, Aleksandrova 44

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trvdka Kari Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

»Köhler«, »Singer«

šivalne stroje, nove, malo rabljene, stare — dobite najceneje samo v Novi trgovini na Tyrsevi 36.

Štajerska jajca

po najnižji ceni. Baloh, Kolodvorska 18, dvorišče.

Pisalni stroj »Adler«

prenosljiv, s kovčkom, malo rabljen, poceni prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 17260.

Pri

SLADKORNI BOLEZNI

PANCRESALETS tablete zmanjšujejo izločevanje sladkorja. Povečujejo možnost hranitve z ogljikovimi hidrati.

Zavitek 84.- dinarjev.

Dobivajo se v vseh lekarnah. Zastopnik: Lekarna S. MITTELBACH Zagreb, Jelačićev trg 2/c

Odobreno pod S. br. 24333/1936.

Kvaliteta in trajnost

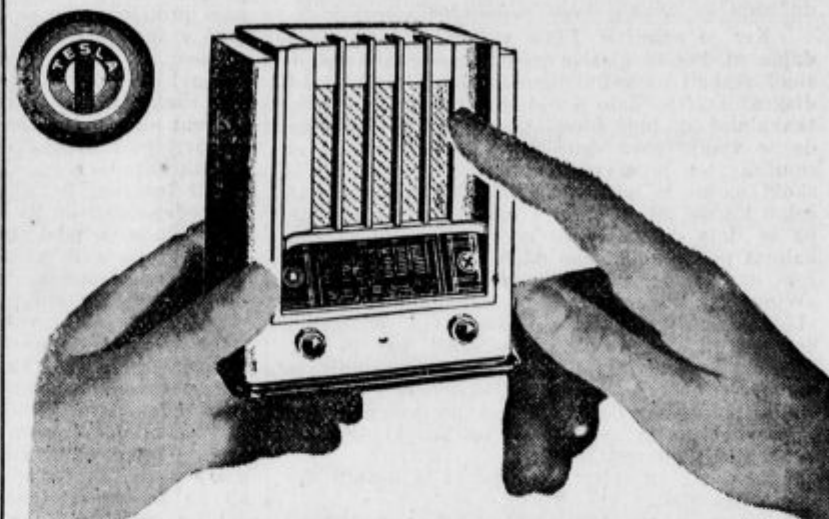
naših žarnic so Vam že davno znane

Danes po 5 letih dela in izkušenj Vam prinašamo

RADIO Tesla RADIO

ki Vam bo enako točno in trajno služil, kakor naše žarnice

Zastopniki po vsej državi

Pohištvo!

Spalnice od 1870 Din

Imitacija oreha, šperana, 3000 Din, kuhinje 750 Din, kauči po 1300 Din, otomane 450 Din, modroci 180 dinarjev — ter vsa tapetniska in mizarska dela izvršujemo po konkurenčnih cenah. — F. Sajovic, Stari trg 6. (s)

Posebno priporočljivo!

Hofmanova „Razlaga sv. rožnega venca“

s priporočilom škofa Barage

Mehko vezana Din 10.—

v platno vezana Din 15.—

Sv. Terezija, Deteta Jezusa, čudodelka naših dni

Mehko vezana Din 15.—

v platno vezana Din 20.—

H. NIČMAN, Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

„Slovenčeva“ podružnica

Ljubljana, Tyrseva cesta

(palača Poštni dom)

Alja Rahmanova:

112

Tovarna novega človeka

Roman.

»Če greš s takimi mislimi tja,« je nadaljeval stavec, »potem se boš seveda kmalu obesil! Ako pa bi videl stvar do dna, bi vse skupaj čisto drugače razumel. Ali ti je znano, da je v solovječkem samostanu že v prejšnjih časih živel v pregnanstvu dosti razkolnikov? In ali veš, da bi ti ljudje mogli biti prosti vsak čas, če bi se le z eno samo besedo odrekli svoji veri? Toda oni tega niso storili, oni se niso odrekli in so ostali tam do svoje smrti!«

Povedal ti bom sedaj, kaj je dajalo tem ljudem moč, da so mogli to prenašati. Sila vere je bila to! Ljudje so različni. Nekateri so kristjani samo na videz; nadenejo si krščanstvo, kakor si nadenemo obleko. Udje cerkve so pač zato, ker so se rodili kot otroci kristjanov in so torej bili deležni cerkvenih obredov. Toda dalje se ne brigajo za svojo dušo: ne obnavljajo svojega duha, ne čistijo svojega srca, ne krote svojih teles in ne prenehajo grešiti. Takšen kristjan biti je lahko, toda to ni nobeno pravo krščanstvo!«

Stavec je govoril s takšnim prepričanjem in s tolikšnim navdušenjem, da je Puzankov prenehal jokati in se je z zanimanjem obrnil z obrazom k njemu.

»Moj dragi, poslušaj me!« je govoril stavec dalje. »Pred teboj leži težka, žalosti polna pot, toda pot, ki te bo morebiti privedla k resnici. Ne hodi tja s sovraštvom in jezo, temveč misli na to, koliko ljudi velikega in svetega srca je tam živel in umrlo. Vzemi si jih za zgled in potrdi se, da boš tudi ti — kakor nekoč oni — prerodil svojega duha. Tvoja duša je bila doslej mrtva. Toda delaj zanj, pomagaj ji z molitvijo in s postom in postal boš nov lovek, človek, ki živi življenje duha. In tedaj boš spadal tudi ti k onim, ki častno nosijo ime Kristovo. Ne pozabi, da prave kristjane vedno ponižujejo, trpinčijo in bijejo, da pa so ti kljub temu srečnejši od vseh drugih ljudi, ker so samo oni spoznali resnico božjo!«

Ne išči Boga v praznem, nemem prostoru. Išči ga v svojem srcu in v srcih svojih soljudi, tedaj ga boš našel. In ko ga boš našel, se bo tvoja duša znova rodila, postal boš nov človek, pravi kristjan. Dvoje ljudi more biti v istem položaju in ga vendar popolnoma različno doživljata. Moramo se prisiliti, da smo srečni, in uspeli nam mora, da je smisel vsega življenja, iskati in najti Boga. Tvoje srce je prikovano na zemljo z njenimi tugami in če se ne boš potrudil, da se zaradi obnove svoje duše odtrgaš od nje, tedaj boš poginil! Zavedi se! Prebudi se! Pokliči me! Ze mnogi so me klicali in se mi potem zahvaljevali, da sem jim odkril edino resnico. Pomagal ti bom, da osvobodiš svojo dušo, in v dolgi, črni polarni noči boš spoznal svetlo luč Kristusovega sonca. Pozabil boš, da si lačen in gol, da prezebaš in da te mučijo; blagoslovilj boš svoje novo življenje in boš močan v Kristu ter boš še drugim dajal tolažbe in moči. Ali hočeš?«

Puzankov se je počasi dvignil; sedel je poleg starca, mu pogledal v prijazne sive oči in dejal:

»To so pač pravljice, kar tu pripoveduješ; a tvoje pravljice dajejo srcu mir. Poslušati te hočem!« In s smehljajem, ki je izdajal zadrge, je pristavil:

»Saj mi tako nič drugega ne preostaja!«

Vsi drugi so molčali, toda iz izraza njihovih obrazov si mogel jasno spoznati, kako globok vtis so napravile nanje starčeve besede.

Zopet je preteklo nekaj časa v molku, nato se je stavec znova dvignil in govoril sedaj vsem:

»Oh, otroci moji! Mnogo časa je pred nami, o marsičem moramo še govoriti in rešiti moramo še važna vprašanja. Razgovarjali se bomo o tem, odkod je prišlo zlo in kako ga moramo premagati. Zakaj je sedaj toliko brezbožcev, kako nam Bog pomaga spoznavati resnico, in še o marsičem. Toda sedaj je čas, da zaspimo. Jutri nastopimo pot v pregnanstvo z upanjem, da bomo našli tam prav isto resnico, kot so jo našli svetniki, ki so živeli tam. Verjeti hočem, da nam je Bog poslal to pot sam zato, da bi nas rešil. Iskati hočemo glas našega duha in naše vesti, ljubiti se hočemo med seboj, ljubiti pa hočemo tudi vse tiste, ki so nas poslali tja, in upati hočemo, da smo z vsakim dnem, ki ga tam preživimo,

bliže Bogu in življenju, v katerem ni nobenih vzdihov, nobenih solza in nobenega trpijenja!«

Zopet je po besedah starca nastal globok molk, toda bil je drugačen od prejšnjega. To ni bil več izraz morečega strahu in obupa, temveč zbiranja novih sil in novega poguma.

»Oh, očka,« je Puzanov povsem nepričakovano pretrgal to sveto tišino. »Tako lepo si govoril o Solovkih, da bi se, mislim, prostovoljno javil tja, ako bi me pomilostili!«

Blesteča solza mu je polzela po licu, okrog ust pa mu je igral zmeden otroški smehljaj. Tudi na obrazih vseh prisotnih je ležal vesel, topel usmev. Nekončno čudno je bilo to, v tem prostoru smrti, ob teh izmučenih, bolnih ljudeh! Toda mogoče je bil ta usmev že prvi žarek luči, katero naj bi jim prineslo novo življenje...

44.

Tovariš Vladimirov je sedel pri svoji pisalni mizi in razmišljeno listal po knjigi »O elementih politike«, ki je na novo izšla. Preletel je z očmi stran za stranjo, toda besede in stavki, ki jih je bral, so mu zveneli tako prazno in tako prepleto, da je imel vtis, kot da se sprehaja po pokopališču med nagrobnimi kamni...

V zadregi je tovariš Vladimirov odložil knjigo, se zleknil v svojem naslanjaču in gledal v zrak. Čim dlje je tako sedel, tem bolj utrujenega se je počutil. A to je bila utrujenost, ki je učinkovala pomirjajoče in uspavajoče. Prijetno in udobno se je počutil v tej sobi, kjer je vladala neka mehka toplota, kjer je bilo vse tako snažno, tako materinsko pripravljeno. Tovariš Vladimirov se je pretegnil, zazeהל in si mislil, kako lepo bi bilo, če bi sedajle prišla Tanja. Toda Tanja je bila v kuhinji, kjer je pripravljala večerjo. Zadnje dni se ga je vedno pogosteje loteval občutek, da so vse ure, ki jih je prebil brez nje, zanj prazen, izgubljen čas. Hrepeneče je pogledal na vrata; tako rad bi prebil v sjeni družbi to četrt ure, ki mu je še preostajalo do sestanka! Toda ona ni prišla, kar je bilo seveda razumljivo, saj je morala biti vendar ob štedilniku. Zato je znova segel po svoji knjigi...

Kočevje ali Ribnica?

Ni nova želja obeh slovenskih sodnih okrajev kočevskega okraja, to je Ribnice in Vel. Laš, da dobita v svoje območje sedež okrajnega načelstva. Po letu 1848. so se ustanovila okrajna glavarstva, ki so obstojala od 1. jan. 1850 do konca oktobra 1854. Zatem so se organizirali okrajni uradi, ki so se morali leta 1866. zopet umakniti okrajnim glavarstvom. Ze 15. jan. 1866 so se župani ribniškega okraja obrnili s prošnjo na deželni zbor, ki je bil seveda povečini nemški, da se osnuje okrajno glavarstvo v Ribnici, ne pa v Kočevju. Prošnja je bila zelo dobro utemeljena, tako da bi v bistvu lahko veljala še danes. Leta 1887. je dunajska vlada sklenila, da se glavarstvo premesti iz Kočevja v Ribnico, kar pa je znala nemška prepotenost iz nacionalnih ozirov preprečiti, ker slovenskega jezika sploh ni smatrala za kulturnega in za uradovanje zmožnega. Tozadevne prošnje so torej stare že nad 70 let. Vsekakor bi se bila zadeva ob prevratu lahko rešila s eno energično potezo, kar pa se je žal zamudilo. Bilo je drugih nujnosti čez glavo. Ne smemo pa stati absolutno na stališču, da ura zamujena ne vrne se nobena, ampak naj se napaka popravi.

Zato je z vso silo v obeh slovenskih sodnih okrajih kočevskega glavarstva znova prišlo na dan vprašanje o premestitvi okrajnega glavarstva v slovensko Ribnico, posebno sedaj, ko se zidajo v Ribnici garnizijske vojašnice. Kako tudi ne?

1. Ribnica je najstarejše kulturno središče tega okraja. Pokristjanjena že v 9. stoletju je širila kulturo po vsej bližnji in daljni okolici. Ze pred prvimi tisočletjem je obstajala v Ribnici krščanska občina. Pod njen duhovni in kulturni vpliv je spadala vsa pokrajina od Ljubljanskega barja pa do Cabranke in Kolpe, še čez meje novomeškega in črnomeljskega okraja (Crmošnjice, Stari trg ob Kolpi). Ribniškemu duhovnemu območju je pripadalo tudi vse ozemlje sedanega kočevskega sodnega okraja. Ko so se leta 1350. naselili Nemci na kočevskem ozemlju, so bili podložni duhovni oblasti v Ribnici, ki je že pred letom 1400 ustanovila v Ribnici 7 razredno gimnazijo, da je vzgojevala za kočevsko pokrajino duhovne blagovestnike. Duhovno so bile vse župnije po Kočevskem podložne ribniškemu nadkondiku tja do leta 1787., ko se je za ribniško pokrajino ustanovil dekanat v Ribnici, za kočevsko pa v Kočevju. Tudi upravno je ves kočevski svet spadal pod Ribnico, kjer so imeli grofje Ortenburžani središče svojih posestev, ki so se raztezala po vsem ribniškem in kočevskem svetu.

Ko pa je Avstrija politično razdelila pokrajine na okraje ali okrajna glavarstva, je hotela predvsem ščititi Nemce pred Slovenci, zato je postavila sedež okraja v nemško Kočevje, ki mu je podredila tudi slovensko Ribnico z vsem njenim velikim okolišem. Slovenec je moral biti suženj, tako je hotela Avstrija. Saj do rojstva Jugoslavije ni bil nikdar kak Slovenec ali Slovan v Kočevju za glavarja, ampak sami trdi Nemci, ki niso imeli srca za slovenski življenj, dasi je bil v okraju v ogromni večini. Tudi uradovale se je samo nemško. Vsak rečetar, ki je po svetu pobral nekaj nemških besed, se je moral spakovati pred glavarjem, da je bil prijaznejše sprejet. Ni čudno, če je slovensko ljudstvo tega okraja z neposnim veseljem in navdušenjem sprejelo vest o zedinjenju Jugoslavije, saj je bilo prepričano, da bo v narodni državi prišlo tudi do svojih narodnih pravic.

2. Tudi nacionalni razlogi odločno zahtevajo premestitev okraja v Ribnico. Po ljudskem štetju iz leta 1931. šteje okraj kočevski 39.356 prebivalcev, od katerih je v čisto slovenskih občinah 25.170 Slovencev, v mešanih občinah pa 5612 Slovencev. Torej je v okraju vseh Slovencev 30.782 ali 78,22%, Nemcev pa le 8574 ali 21,78%. In vendar moramo z žalostjo konstatirati, da je ta ogromna večina slovenskega prebivalstva v defenzivi proti nemški manjšini, kar je vsekakor ne-normalno razmerje v jugoslovanski narodni državi.

Nemški nacionalni šovinizem je mnogokrat tako vzkipeval proti slovenskim uradnikom in nastavljenecem, da niti stanovanj niso mogli dobiti v kočevskem mestu ali so pa jih morali plačevati dražje. Se pred nekaj leti nobeno slovensko društvo ni smelo nastopiti v Kočevju, če ni hotelo biti napadeno in zlostavljano. Narodno središče okraja pa je Ribnica, okrog katere je strnjeno naseljenih 25.170 Slovencev, če ne štejemo onih 5612, ki so nastanjeni v narodno mešanih krajih in ne morejo kulturno nikamor naprej. Vsem tem je treba dati poguma in prilike, da se izobrazijo v svojem narodnem duhu. To pa bo le tedaj mogoče, če bodo tudi v politični organizaciji zaščiteni v svojih narodnih pravicah.

Po zverinskem umoru v Št. Ilju

Maribor, 20. novembra.

Strahotni roparski umor v Št. Ilju v Slov. goricah, pri katerem je izgubil — kakor smo v »Slovincu« že poročali — svoje življenje 64-letni poštni pismošča Ludvik Sunko, je izzval v vsem obsejnim kraju veliko ogorčenje med prebivalstvom. Vsi ljudje se trudijo, da bi pomagali uradnim organom pri preiskavi. Če so bili storilci tuji ljudje, bodo ob čuječnosti vsega prebivalstva našega obsejnega pasu težko odnesli pete. Pa tudi, če so se zatekli v Avstrijo, bi najbrže kmalu padli v roke tamošnjih oblastev, ker so prav tak alarmirane vse varnostne postaje na avstrijski strani meje. Malo pa je verjetno, da bi se jim bil posrečil beg čez mejo; četrt ure po odkritju umora so bile namreč alarmirane vse naše obsejne postaje ob cesti od Sv. Jurja ob Pesnici, ki razpolagajo še posebej s posebnimi signalnimi napravami, s katerimi so obvestile tudi vse graničarje na meji, tako da se skoraj ne bi mogel nihče splaziti skrivaj v Avstrijo. Najbolj verjetno je, da so zločinci pobegnili po umoru nazaj od meje proti Mariboru — svedoča, če niso izvršili strahotnega dejanja ljudje iz bližnje okolice Št. Ilja samega. Dosedanja preiskava, ki jo vrše orožniki z veliko temeljitostjo, še ni mogla ničesar ugotoviti. Sumijo, da bi prišel kot storilec v poštev predvsem neki mož, ki ga je četrt ure pred umorom videla poleg ceste v bližini viadukta neka služkinja ter ga pozdravila, pa ji ni odzdravil. Tudi Sunko je potem, ko se mu je za trenutek povrnila po napadu zavest, govoril o nekem možkem, ki mu na pozdrav ni odzdravil in da ga je ta udaril. — Včeraj se je vršila tudi sodna obdukcija trupla ubitega poštarja. V komisiji so bili preiskovalni sodnik dr. Travner, sodni zdravnik dr. Jurečko in zapispnik Tomo Petrovič. Zdravnik je odkril na glavi pokojnika sledove treh udarcev. Dva sta bila slabajša, tretji, ki je žrtev zadel na zatilnico,

3. Ze površen pogled na zemljevid kaže, da ima kočevski okraj longitudinalno smer od jugovzhoda proti severozahodu. Sestoji se iz treh sodnih okrajev: iz Kočevja, Ribnice in Vel. Laš, ki leže po dolžini skoro v premi črti. Razdalja med Kočevjem in Ribnico je po železnici 15 km, med Ribnico in Vel. Laščami pa 16 km. Torej leži Ribnica ravno v sredini političnega okraja.

Kočevski sodni okraj ima 16.459 prebivalcev, ribniški 12.601, velikolaški pa 10.296. Tudi to razmerje kaže, da je Ribnica središče vsega okraja, kjer bi moral biti tudi njegov sedež.

Iz občin ribniškega in velikolaškega okraja zahteva in prosi 22.897 prebivalcev, da se sedež okrajnega glavarstva prestavi v Ribnico. In tej ogromni večini prebivalstva bi se pot do okraja v Ribnici zmanjšala za 15 km po železnici ali 18 km po cesti. Značilno je, da ima velika občina Videm-Dobrepolje do Kočevja 37 km po železnici, dočim jih ima celo do Ljubljane-Dolenjski kolodvor le 35 km, do Ribnice pa bi imela le 22 km. Ni čudno, če Dobrepolje gledajo proti Ljubljani, kamor bi se rajši priključili, kakor da bi ostali pod Kočevjem, kar pa bi bilo iz narodnih vidikov za okraj usodna škoda.

Ti topografski in etnografski podatki dovolj kažejo, da se veliki večini slovenskega prebivalstva v okraju dela velika krivica, da ima sedež glavarstva tam, kjer ga ima danes. Da se ta narodna krivica, ki izhaja še iz avstrijskih časov, kolikor toliko popravi vsaj sedaj v narodni jugoslovanski državi, je najprimitivnejša prošnja in želja slovenskega prebivalstva, ki ima občutek, kakor da bi se danes ne bilo odrešeno izpod tujega jarma!

Zaradi privilegiranega stališča, ki so ga imeli Nemci v tem okraju pod bivšo Avstrijo, so bila slovenska središča tudi v gospodarskem oziru postignjena v stran. Znano je tudi, da more v kratkem presledku med prihodom in odhodom vlakov (okrog 1 ure) le redkokdo opraviti svoje posle pri okrajnem glavarstvu v Kočevju in morajo ljudje po ves dan izgubiti tam, marsikdaj zaradi malenkostnih zadev, dočim bi v Ribnici vsak lahko opravil svoje posle, pa naj bi prišel iz Kočevja ali Vel. Laš, ker je tu vsaj tri ure presledka med prihodom in odhodom vlakov. V polni meri pa priznavamo, da bi bil prenos okrajnega sedeža za slovenske prebivalce v Fari in Banji Loki neka obremenitev. Docela pa bi se temu odpomoglo, če bi imelo glavarstvo tam večkrat uradne dneve, ker je redna avtomobilska zveza Ljubljana-Sušak za to kar najugodnejša.

Če bi tej premestitvi ugovarjali prebivalci deloma nemške občine Koprivnik pri Kočevju s 1195 prebivalci, češ, da bi bili preoddaljeni od okrajnega sedeža v Ribnici, bi nasvetovali, da se imenovana občina izloči iz tega kraja in priključi okraju v Črnomlju, kamor ima vsekakor bližje, kar je bilo poudarjeno že v prošnji 15. jan. 1866. Vsi drugi ugovori pa bi prihajali le iz nemškega čustvovanja nemške manjšine, ki se nikakor ne more pritoževati, da nima polne mere narodnostnih pravic, ki jih nekateri »jugoslovanski nacionalisti« še podpirajo.

Vse navedeno kategorično zahteva, da se sedež tega okraja prestavi v Ribnico, ki je središče velike večine slovenskega prebivalstva in središče vsega prebivalstva v okraju sploh. Te vrstice smo napisali, da damo izraza dolgoletnim željam tega prebivalstva.

*** KINO ***

TEL. 22-21 **UNION**

Franciška Gaal v stajni veseloigri

HANS JARAY
SZOKE SZAKALL **Lili**

TEL. 27-30 **SLOGA**

Odrska burka. Gospa Polenska

Kontušovka

Ida Wüst — Theo Lingen — Inge List

TEL. 21-24 **MATICA**

Razkošna opereta romantike in razkošja

Boccaccio

Heli Finkenzeller, Willy Fritsch, Paul Kemp

≡ Predstave ob 16., 19. in 21. uri ≡

Naslop sopranistke Ljubice Karena

Z vso ljubeznivostjo je naša znana dramska sopranistka ga. Ljubica Karena obljubila slovenskim časnikiarjem svoje sodelovanje na njihovem tradicionalnem koncertu, ki bo 1. decembra v dvorani na Taboru. Ga. Karena je naša javnosti že dobro znana po svojih ponovnih gostovanjih v ljubljanski operi. Z najboljšim uspehom je nastopila v operi »Aida«, v vlogi glavne junakinje, in v »Trubadurju« kot Leonora. Delovati pa mora, kakor mnogo naših odličnih umetnikov, večinoma v tujini. Gostovala je že z odličnim uspehom v Berlinu, Leipzigu, Frankfurtu, Vratislavi, Monakovem in drugod. V zadnjem času je opetovano nastopila v berlinskih radio-koncertih ter navduševala nemško publiko za našo pesem. Gostovala bo tudi v »Volksopter« v Berlinu in v berlinskem radiu bo priredila propagandni koncert naše narodne in umetne pesmi. Vse nemške radio-postaje bodo oddajale ta koncert. Na časnikiarskem koncertu 1. decembra na Taboru bo ga. Karena izvajala dve zelo efektivni točki operne literature: arijo Santuzze iz Mascagnijeve opere »Cavaleria Rusticana« in večno lepo »Moliteve« iz Puccinijeve opere »Tosca«. Na klavirju jo bo spremljal naš priznani mojster in skladatelj, kapelnik opere, g. dr. Danilo Švara.

Kemičnemu inštitutu grozi deložacija

Leta 1919 ustanovljeni kemični inštitut na tehnični fakulteti naše univerze, je bil početkom nastanjen v poslopju tehnične srednje šole. Razmere so zahtevale, da ne ostane študij omejen samo na tečaj, marveč misliti je bilo na osamosvojitve — to je na nalogo dobiti lastno streho, pod katero bi se lahko ti tečaj razvili in izpopolnili v popolni kemični oddelki.

Tedanja Kranjska hranilnica je v svoji širokogrudnosti priskočila na pomoč in postavila temelje današnjemu kemičnemu oddelku s tem, da je dala brezplačno na razpolago kletne prostore v poslopju realke, katerega lastnika je bila, Razumljivo je, da je bilo potreba veliko investicij, preden so se preuredili ti kletni prostori. Pri tem ogromnem delu je isti slovenski zavod pri vsaki priliki kazal svojo naklonjenost naši znanstveni instituciji. Leta 1930 je sklenil z rektoratom najemniško pogodbo za kletne prostore proti nizki najemnini. Vendar so ti prostori veliko premajhni, da bi zadostili vsem zahtevam.

Pri nadaljnjih korakih za izpopolnitev našega inštituta, je bila vedno zopet potrebna privatna pomoč in ravno v takih trenutkih je v veliki meri pomagala Kranjska, odnosno Hranilnica dravske banovine.

Njenemu zgledu so sledili drugi zavodi, ki so tudi doprinesli svoj delež v korist kemičnega inštituta naše slovenske univerze.

Domovi za naše znanstvene institucije so torej ustanovljeni in podprti prav za prav po privatni iniciativi in je v tem oziru ostala država, ki je v prvi vrsti poklicana, da podpira in gradi naše inštitute do popolnosti, — lahko rečemo — na zadnjem mestu.

Kritični trenutek je nastopil, ko je vztrajalo prosvetno ministrstvo, da se najemnina zniža za 20 odstotkov. Očitno je, da je prinesla ta zahteva po znižanju običuten udarec ravno kemičnemu inštitutu, ker Hranilnica dravske banovine po sklepu upravnega sveta ni mogla znižati najemnine. Zato je rektorat, — kar je pomotoma izpadlo v predhodnem članku ter s tem popravljamo, — prisiljen, da odpove pogodbo o najemnihih prostorih, v katerih je nastanjen kemični inštitut in izvaja konsekvence.

S tem načenjam vprašanje, kam z enim naših najbolj pomembnih inštitutov, kateremu so nujno potrebni novi prostori. — Akademski klub kemikov.

Školja Loka se pripravlja za volitve 6. decembra

Volivni boj se je pričel na vsej črti. Pristaši »razne linije«, kakor se imenujejo pristaši JNS, najbrže ne bodo postavili liste, ker so sami, brez somišljenikov, da bi pa delali po zgledu svojih prijateljev v drugih občinah in da bi napravili zvezo skrajnih fašistov in skrajnih levicarjev, se jim pa zopet ne izplača, ker bi prav tako na vsej črti propadli. Tako pa se bodo najbrže v svoji žalosti abstiniirali, da se bodo mogli tolažiti, da vsaj onih par procentov nevolivcev pripada njihovi skupini.

Kakor kaže, bomo imeli torej samo našo listo in na njej kandidirajo samo večanjeni pristaši JRZ. Ta lista je brezkompromisna in njeni volivci bodo izrekli svoje priznanje politiki dr. Korošca. Nasilce liste je Matevž Zihel, gostilničar in posestnik, žede mu pa: Planina Lovro, zastopnik delavcev »Meti« Alojzij, ravnatelj »Šešira«, Ogrin Anton, stavbenik, Matek Josip, privatni uradnik, Šubič Anton obrtnik, Okorn Ivan, priv. uradnik, dr. Hubad Ivan zdravnik, Bernik Alojzij obrtnik, Trdina Janko delavec, Tavčar Jernej obrtnik, Bozovičar Pavel obrtnik, Cegnar Peter delavec, Škerl Miha delavec, Ravnihar Andrej obrtnik, Kerk Luka zast. delavec. Povdariti moramo, da se je naše delavstvo zavedlo, da je njegova moč in sila le v skupnosti vsega krščanskega delavnega ljudstva in zato je dalo vse svoje sile na razpolago za zmago našega socialno-političnega programa in za zmago naših moč.

Do srede 18. t. m. je bil čas za reklamacije. Naša pisarna je bila pridno na delu in tako je volivni imenik sedaj že skoro popoln. Podpisni predlagateljev naše liste so pobrali, kar ni bilo težko, saj so na listi sami taki možje, katerim je lahko občinsko gospodarstvo zaupati.

V torek začnemo z novim podlistkom

ZLATO

Resnična zgodba o kalifornijskem generalu Johannu Augustu Suterju.
Spisal Blaise Cendrars,
poslovenil Miran Jarc ::

»Zlato« ni roman v pravem smislu besede, temveč je čudovito razgibana reportaža o življenju švicarskega izseljenca J. A. Suterja, ki je po l. 1830 ubežal v Ameriko, se znašel v novem svetu ter se kmalu dokopal do ogromnega bogastva. V svojo last dobi še neobdelane puščobne kraje v današnji Kaliforniji ter se izkraja v San Francisco, tedaj še mali frančiškanski naselbini. S svojimi ljudmi začne obdelovati ogromna pusta zemljišča, ki jih hoče spremeniti v vinograde. V tem pa se zgodi »nesreča«: na njegovem posestvu odkrijejo zlato, in sicer v velikih množinah. Od tedaj ga zapuste vsi delavci, vse gre za zlato, silne množice navale na njegova posestva tudi iz Evrope, razdele si ga in prisvoje. Suter je sicer priznan kot general in oblastnik vse zemlje, je pa popolnoma obubožan ter zaman išče pravice v Washingtonu in drugod. Velik je njegov obup ter njegovo iskanje pravice, ki še danes ni rešena.

Reportaža je zanimiva. Opozarjamo naše občinstvo, da je po tem romanu narejen najnovejši film »Kalifornijski cesar«, v katerem igra Suterja splošno znani planinski igralec L. Trenker. Kakor slišimo, je nizanjan film tudi že v Ljubljani.

Devet ciganskih tolovajev obsojenih

Maribor, 20. novembra.

Cigani so postali zadnje čase strah prebivalstva v Slovenskih goricah, ker se je dokazalo, da so večino drznih vlomov in trgovine in zasebne hiše izvršili cigani. Takšna ciganska vlomileška bratovščina se je zagovarjala danes pred malim senatom mariborskega okrožnega sodišča in sicer zaradi vroma v trgovino Ivana Šefa v Strihovcu pri Št. Ilju. Na zatožni klopi sta 2 cigani in 7 cigank. Nekaj glavnih krivcev pa se še skrivajo pred aretacijo. Danes se zagovarjajo Franc Horvat, Aleksander Baranja, Julijana, Marija in Cecilija Baranja, Marija, Ana in Marija Horvat ter Julijana Cener, na svobodi pa se zaenkrat še nahajajo Josko Horvat, nazvan »Ričet«, Baranja Josip, Sarkezi Julka in neki cigan z nazivom »Rizo«. Vlom so izvršili v noči na 27. avgusta t. l. Zasnoval ga je Josip Baranja, ki je sestavil tudi tolpo iz samih ciganov iz Vanče vasi v Prekmurju. Hodili so do Strihovca samo ponoči, čez dan pa se skrivali v gozdu. Trgovcu Šefu so prodajalno skoraj izpraznili. Plen je obetojal iz manufakturnega blaga, perila, platna, čevljev, plaščev in rezervnih delov za kolesa, mesa in klobas, sira, čokolade itd., v skupni vrednosti 44.691 Din. Cigani in ciganke so pobasali plen v bisage ter izginili v noč. Prvi dan so se skrivali na kozolec blizu Jarenine, naslednjo noč pa so ukradli v Jablancah posestniku Francu Arnušu konja in koleselj, naložili na vozilo plen ter se peljali do Mure, kjer so konja in voz pustili na cesti, blago pa zopet preložili v bisage. Da ne bi vzbujali pozornost brodnika, so se tudi možki preoblekli v krila, tako da je obstojala družba na videz iz samih cigank. Srečno so se z brodom prepeljali čez reko, potem pa odšli v svojo vas, kjer so blago poskrili. Zakopali so ga na dvo-riških in pod podom svojih hiš. Tam so ga orožniki tudi odkrili. Vsi cigani so kljub dokazom z vso odločnostjo tajili vsako krivdo. Aleksander Baranja, pri katerem so našli največ ukradenega blaga, je pri preiskavi tajil, pa je bil pri tem obut celo v ukradene čevlje! Tudi pri današnjih razpravi so vsi zatrjevali svojo nedolžnost, najbolj glasno pa so bile ženske. Razprava je bila zaradi tega prav dramatična in je trajala ves predpoldan. — Sodba se glasi: Horvat Franc 4 leta robije in 4 leta izgube častnih pravic, Aleksander Baranja 6 mesecev strogega zapor, Julijana Baranja 3 mesece strogega zapor, Marija Baranja, Marija Horvat, Cecilija Baranja, Ana Horvat, Julijana Cener in Marija Horvat pa vsaka po 2 meseca strogega zapor.

Ribnica

Najdba belega marmorja. O oktobru so odkrili pri Novi Štiti na posestvu g. Rudolfa Fajdiga bele plasti kristalno belega marmorja. Za marmor se je zanimal podjetnik, ki zida v Ribnici vojašnico in ga je že nekaj stotov porabil za tlakovanje hodnikov. Pri izkopavanju tega marmorja pravijo, da močno diši po žveplu, in bi bilo na mestu, da se stvar po strokovnjakih preišče. Kamen se nahaja pol metra nad površino in sodijo, da vsebuje hrib močnejše sklade tega dragocenega materiala.

Z Abrahamom se je srečal g. Janez Mihelič, trgovec in posestnik v Kotu 22, po domače Kovnikar. Dolgoletnemu naročniku »Slovenca« tudi mi iskreno čestitamo!

Predsednik vlade in zunanji minister dr. Milan Stojadinović govori na shodu v Bitolju

— Pri zaprtju motnjava v prebavi vze mite jutraj na prazen želodec kozarec na ravne »Franz-Josef« grenčice.

Drobne novice

Koledar

Sobota, 21. novembra: Darovanje Marije Device; Kolumban.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla gospodična Ana Stupica, zasebnica. Pogreb bo v soboto ob 4. popoldne. Naj v miru počiva! Zaljubljenim naše sožalje!

Osebnosti

— Iz banovinske službe. Banovinski kmetijski pristav ing. Jelačin Ivan pri banški upravi v Ljubljani, je premeščen k upravi banovinske mlekararne šole v Skotji Loki. Obrtna učiteljica Justin-Novak Ana na državnem Osrednjem zavodu za domači obrt v Ljubljani, je napredovala v VIII. položajno skupino.

— Iz policijske službe. Policijska stražnika-pripravnik pri predstojništvu mestne policije v Mariboru Megla Matija in Robič Rudolf, sta postavljena za policijska stražnika III. razreda.

— Za stalnega sodnega izvedenca za dežnkarstvo in splošno knjigovodstvo je imenovalo predsedništvo okrožnega sodišča v Ljubljani g. Oskarja Tutta, knjigovodjo in vodjo obrata tovarne dežnikov L. Mikuš v Ljubljani.

Najlepše in najtrajnejše
darilo za Miklavža
je ura znamke:

LONGINES

— Odkritje spomenika v Stični. V nedeljo, dne 29. novembra bo v Stični, kot spomin na peto obletnico smrti nadškofa goriskega dr. Sedeja, odkritje njegovega spomenika. Sedejeva družina vabi vse rojake goriske metropole, da ta dan prihitijo v Stično.

— Na Šmarni gori ne bo več letos redne službe božje ob nedeljah in praznikih. Vendar bo pa tudi pozimi sv. maša te-le dni: 8. decembra, na svetli dan, na novega leta dan in na svečnico (2. februarja). Redna služba božja se bo začela spet v začetku pomladi.

— Beričevski most izlicitiran. V torek je bila na tehničnem oddelku banske uprave licitacija za zgradbo železobetonskega mostu čez Kamniško Bistrico pri Beričevem. Gradbo je izlicitiralo gradbeno podjetje Stavbna družba d.d. iz Ljubljane za 749.000 Din in bo v kratem času začelo s pripravljalnimi deli. Most bo v pričetku prihodnjega poletja dograjen.

— Cerkljanski vodovod bodo začeli graditi prihodnji teden. Z gradbenimi deli bodo najprej pričeli pri zajetju vode, nato pa nadaljevali s polaganjem vodovodnega omrežja.

— Vremensko poročilo. Visok pritisk s pretežno oblačnim in hladnim vremenom vlada nad evropskim kontinentom. Dežuje v območju Alp in na Balkanskem polotoku, a sneži v Nemčiji in Poljski. Depresija se vzdržuje na Sredozemskem morju. Močan mraz je v Poljski in v baltskih državah ter v Rusiji. Jugoslavija: Jasno v primorskih krajih, oblačno in megleno v ostalih predelih. Dežuje ponekod v drinski, moravski in varždarski banovini. Temperatura se je nekoliko zvišala; najnižja užice —1, najvišja Mostar +18 stopinj. Napoved za danes: Prevladovalo bo oblačno in megleno. V splošnem bo vreme kakor včeraj. Zjasnilo se bo samo v primorskih krajih. Ponekod bo nekoliko dežja, v višjih legah bo snežilo. Temperatura bo padla.

— V zastarelih primerih zapeke, združenih z zlato žilo in otokom jeter, je pravi blagoslov naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita tudi v malih množinah. »Franz-Josefova« voda mlo deluje in zanesljivo otvarja, pa se poleg tega tudi po daljši porabi skoraj nikdar ne izkaže neučinkovito.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Slomškovo Prosvetno društvo v Zagrebu priredi v nedeljo, dne 22. novembra po večernicah v društvenih prostorih, Nikoličeva 10-1, svoj peti prosvetni večer. Program: predavanje o republiku Poljski s skioptičnimi slikami; pevski odsek pa zapoje par poljskih narodnih pesmi. Vabljeni!

— Razstava vin. Dne 9. in 10. decembra 1936 priredi Podružnica vinarskega društva pri Sv. Križu pri Kostanjevici v Stritarjevi dvorani razstavo vin, združeno z vinskim sejmom. Intenzivna priprava zagotavlja popoln uspeh, saj bo razstavljeno veliko število vzorcev iz dolenskih gor. Razstavljene bodo vse vrste vin, a najzastavljene bo zastopani naš eviček, saj so spodnje dolenske gorice z Gadovo pečjo, Bojem in Banovcem njegova domovina. Sv. Križ pa središče njegove trgovine. Letošnji pridelek je kvalitativno enak lanskemu kljub neugodnemu vremenu. Zato pa laniščina pridelka zelo zaostaja za lanskim. Ljubitelji dolenskega cvika, obiščite to razstavo! Zlasti opozarjamo na razstavo vinogradniške, gostilničarje in vinske trgovce. Vina je malo, najprimernejše cene za kupca in prodajalca se bodo dosegle le na razstavi.

— Takse. Zakon o takсах s pristojbanskim pravilnikom, o dednih in darilnih pristojbinah ter komentarjem in Zakon o sodnih takсах s pravilnikom in komentarjem je priredil znani strokovnjak v davčnih vprašanjih Sušec Stefan, načelnik finan. oddelka banske uprave v p. (pisatelj je do sedaj spisal tudi knjigi: Naše finančno pravo, 100 din, in Neposredni davki, 100 din). Knjiga obsega 896 strani in stane vezana 260 din. Dolgo pričakovana knjiga, ki jo bodo prav toplo pozdravili vsi, zlasti naša pridobitna podjetja, razne družbe, industrijske, trgovske in obrtniške pisarne in podjetja, denarni zavodi — splošno vsi, ki imajo opravka kakorkoli z vlogami na državne ali samoupravne oblasti itd. Sodniki, odvetaiki in notariji pa bodo dobili v »Zakonu o sodnih takсах« s pravilnikom in komentarjem vse potrebne podatke in pojasnila. Ta knjiga nudi ves material, ki je bil do sedaj raztresen po raznih listih, brošurah (»Službenih novinah«) — zbran v enotni knjigi s pravilniki in komentarji — dragocen donos k naši pravni literaturi. Koliko časa in dela jim bo s tem prihranjenega ve le oni, ki ima opravka s taksiranimi vlogami. Zlasti pa opozarjamo na knjigo vse one, ki so žedolgo pogrešali

Takšni zakon (izdaja iz leta 1932. je bila že davno razprodana). Vsi pa bodo dobili iz knjige zanesljive podatke in nasvete, zato ne sme manjkati v nobeni knjižnici naših gospodarstvenikov in pisarn. Knjigo ima v zalogi Jugoslovanska knjigarica v Ljubljani.

— Konj ga je brenil. Včeraj so bili ljubljanski poklicni reševalci poklicani v Pijavo gorico, kjer se je pripetila huda nesreča 42-letnemu kmetakemu posestniku Janezu Pristavcu. Pristavec je imel opravka s svojimi konji. Konj pa ga je med delom močno brenil v trebuh, tako da se je Pristavec zgrudil. Dobil je hude notranje poškodbe, ki so tembolj nevarne, ker je Pristavec že popreje imel kilo. Le malo upanja je, da bi Pristavec okrevale.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brušenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanemu optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

Ljubljana

○ Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vojne zavarovalnice ob pol sedmih.

○ Sedejeva družina vabi vse svoje člane in prijatelje na Gregorčičevo akademijo, ki bo v nedeljo, dne 23. novembra ob 8 zvečer v dvorani Rokodelskega doma, Komenškega ul. 12-1.

○ Kulturna dolžnost vsakega je, da podpira umetnostno ustvarjanje v svojem narodu. Obiščite torej razstavo mladih slikarjev in kiparjev v Jakičevem paviljonu, ki je odprta dnevno od 9. do 19. ure.

○ Nova prometna nesreča na Poljanski cesti. Na istem kraju, kjer se je pripetila v četrtek popoldne prometna nezgoda med nekim kmetijskim vozom in dvema tramvajema, o čemer smo včeraj poročali, se je včeraj okoli 10 dopoldne pripetila nova prometna nezgoda. Trčila sta tramvaj in pa avto prevoznega podjetja Jošt. Poškodbe na obeh vozilih so bile sicer malenkostne, toda na Poljanski cesti je nastala prometna gneča in zmeda, ker sta privozila kmalu za prvimi tramvajem še dva druga ter težak voz, naložen z opeko. Policija je morala odločno posredovati, da je bil ta prometni voz končno razpleten. Stvarna škoda pa je k sreči le majhna.

Matineja kina Sloge
Velenapeti film živalske dresure
Danes ob 14:15 uri **VELIKA KLETKA**
Cene 3:50 in 5:50

○ Elizabetni konferenci pri sv. Petru so darovali nameščenci tovarne Indus 50 din iz preostanka, nabranega za cvetje na krsto pokojnega g. Alojzija Bayerja. Bog povrni!

○ Jugoslovanska unija za zaščito dece v Ljubljani — dravska banovinska sekcija sporoča, da so poslovne ure vsak dan od 11. do 13. ure v prostorih na Gosposvetski cesti 2-11.

○ Kino Kodeljevo igra danes in jutri »Smrti v obraz« in »Igro z ognjem«.

○ Spremembe posesti. Koslerjevi dediči so prodali pivovarni Union gozdni kompleks v izmeri 129.680 ha na Šišenskem vrhu vl. št. 82 k. o. Spodnja Šiška za 140.000 Din. — Marija Jurman in dr. E. Hamnerschmidt sta prodala Franu in Josipini Gerjol, stanujočima na Viču št. 165, parc. št. 350/4 k. o. Trnovsko predmestje za 23.000 Din. Razpis se sedaj svet prodaja od 30 do 200 Din kvadratni meter.

Predavanja v Ljubljanskem klubu

Ljubljana, 20. novembra.

Danes, 20. t. m., ob pol 8 zvečer je imel gosp. ing. Petrovčič, šef delavskega urada KID, ob izredni udeležbi najzibrajnejšega občinstva, med katerimi so bili tudi trije zastopniki naše armade, zelo zanimivo predavanje v Ljubljanskem klubu. Govoril je o organizaciji prometnega gospodarstva, ki jo je proučil v Avstriji, Češkoslovaški in Nemčiji, predvsem v železarski stroki pa tudi v drugih važnih industrijskih panogah. Ta organizacija je izvedena s pomočjo pravilne uvrstitve sposobnega delavstva na prvo mesto, za kar služijo psihotehnični zavodi. Drugo važno načelo je obrtnostkovna izobrazba delavstva po posebnih obrtnostkovnih šolah, ki so zasebne v okviru posameznih tovarn ali koncernov. Ta izobrazba je skoro izključno praktična in produktivna, tako da tovarne dajejo šolam naročila, ki se morajo izvršiti. Vrh tega pa se drugod delavci vzgajajo k vzajemnosti, tako da delavci zastopljajo svoje lastne strokovne interese koristim vsega občestva. Predavatelj je nadalje še govoril o medznem vprašanju, ki se ureja tako, da so kolektivne pogodbe postale že zastarele; kjer pa še obstajajo, se ne sklepajo po posameznih tovarnah, ampak v okviru celih velikih industrijskih področij. Princip za določitev mezd je storitev in odgovornost. Delavci se zavedajo, da mezde navzgor lahko poslabšajo konkurenčno možnost podjetja in da lahko obtem naraste draginja. Pač pa se zelo skrbi za kulturo, zabavo in šport delavstva, ki tako postane deležno obsega kulturnega napredka. Predavatelj je potem zelo natančno razložil problem Bat'e in na koncu pokazal problem »krajnega mehaniziranja in racionaliziranja dela, po katerem so v nekaterih tovarnah uvedeni stroji, ki na vprašanje po električnem stikalu brezhibno povedo brez človeške pomoči, koliko je na primer izmed 160.000 delavcev starih izpod 30 let, kakšne so njihove mezde ali storitev itd. Predsednik Ljubljanskega kluba dr. Windischer se je predavatelju v imenu navzočnega občinstva toplo zahvalil in poudaril veliko pomenost, s katero se rešujejo gospodarski in socialni problemi v omenjenih naprednih državah, ter izrazil željo, da bi tudi drugi sledili zgledu KID, ki pošilja svoje najboljši moč v tujino, da proučujejo te probleme v korist naši domovini in državi.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.
Sobota, 21. novembra: »Tuje dete«. Izven. Cene od 20 dinarjev navzdol.
Nedelja, 22. novembra ob 15.: »Prva legija«. Izven. Cene od 20 Din navzdol. Ob 20.: »Na ledeni plošči«. Izven. Cene od 22 Din navzdol.

OPERA — Začetek ob 20.
Sobota, 21. novembra: »Pod to goro zeleno«. Opera. Izven. Cene od 30 Din navzdol.
Nedelja, 22. novembra ob 15.: »Traviata«. Izven. Cene od 30 Din navzdol. Ob 20. uri: »4. propos, kaj dela Andulja?«. Revljanska opera. Izven. Cene od 30 Din navzdol.

Poizvedovanja

Izobil se je majhen črni jazbecar. Prosimo, da se ga vrne proti nagradi na Erjavčovo cesto 22.

Maribor

□ Dijaška mladina mariborskih srednjih šol nastopi drevi ob 20 uri v veliki kazinski dvorani. Na sporedu je petje moškega in mešanega zbora ter glasbene točke. Vstopnina je od 2 do 10 din. Ljubiteljem mladine priporočamo obisk te pestre glasbene prireditve.

□ V gledališču bo drevi premiera Albinijeve opere »Baron Trenk«. Nastopijo v glavnih vlogah Igljeva, Barbičeva, Gorinškova, Sancin, Rasberger, Verdonik, Gorinšek, P. Kovič, Grom, Harašlovič. V nedeljo zvečer se vprizori po znižanih cenah opera »Ciganski primaša«.

□ Davčne zadeve. Davčna uprava za mesto Maribor objavlja, da je dne 1. novembra potekel skrajni rok za plačilo v II. polletju zapadlega polletnega obroka zemljarine. Dne 16. novembra pa je potekel IV. četletni obrok zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet in luksuz (pavšaliranega), rentnine, davka na neoončene osebe, družbenega davka, vojnice in posebnega davčnega dodatka na skupni brutto promet.

□ SSK Maraton. Drevi začne zopet kegljaški odsek z rednim kegljanjem, ki se bo vršilo na kegljišču v Gambriнови dvorani vsako soboto. Če bi večer kdaj zaradi nepredvidenih zaprek odpadel, se bo to objavilo v »Slovenec«.

Mariborsko gledališče

Sobota, 21. novembra ob 20. uri: »Baron Trenk«. Premiera.
Nedelja, 22. novembra ob 15.: »Zorka«. Zadnjič. Globoko znižane cene. Ob 20.: »Ciganski primaša«. Znižane cene.

Ptuj

Roditeljski sestanek društva »Šola in dom« za gimnazijo v Ptuj bo v nedeljo, dne 22. t. m. ob 9. predpoldne, takoj po šolski maši v risalnici državne gimnazije po sledečem dnevnem redu: 1. Zetje in prošnje staršev, 2. nasveti in želje ravnateljstva in profsorskega zbora gimnazije do staršev, 3. posebne informacije posrednih staršev za svoje otroke — učence pri profesorjih, 4. predlogi in nasveti. — Odbor društva.

Celje

○ Komunistični proces pri celjskem okrožnem sodišču. Včeraj se je začel ob 8 zjutraj pred velikim senatom celjskega okrožnega sodišča proces proti 6 obtožencem, ki so obdolženi, da so vršili komunistično propagando v Celju in okolici. Velikemu senatu predseduje predsednik okrožnega sodišča g. dr. Vidovič. Razprava je bila popoldne prekinjena in se je nadaljevala ob 3 popoldne.

○ 30letni jubilej katoliške prosvete v Celju. O novem letu bo minulo 30 let, kar so bili položeni temelji katoliški prosveti v Celju. Prav na novega leta dan 1. 1906. je bil v Narodnem domu ustanovni občni zbor izobraževalnega društva v Celju, ki je bilo predhodnik današnjega Katoliškega prosvetnega društva. V bivšem izobraževalnem društvu so se zbirali vsi katoliški misleči Slovenci iz Celja in okolice. Na ustanovnem občnem zboru je nastopil kot glavni govornik naš sedanji notranji minister g. dr. Anton Korošec. Katoliško prosvetno društvo bo proslavilo 30letni jubilej katoliške prosvete v Celju s svečano akademijo, ki bo v začetku meseca januarja.

○ Nedeljski nogomet v Celju. V nedeljo, dne 22. novembra, bo ob pol 3 popoldne na igrišču SK Olimpa v Gaberju prvenstvena podvezna tekma med SK Olimpom in SK Korotanom iz Kranja.

○ Bele planine in deroče vode. Danes ob pol 9 zvečer bo predaval v kino dvorani hotela Skoberne g. Luther iz Münchena o temi »Bele planine in deroče vode«. Predavanje bodo pojasnjevali skioptične slike.

○ Seja fantovskega odseka KPD bo danes, v soboto, ob 8 zvečer v fantovski sobi v Domu. Odborniki točno in zanesljivo!

○ Kino Metropol. Danes ob 18.15 in 20.30 »V caretvu lutke«. Ob 16 matineja »Železni demoni«.

Vransko

Za občinske volitve, ki bodo pri nas dne 6. decembra t. l., vlada veliko zanimanje. To zanimanje je tem večje, ker bodo to prve volitve za združeno občino Vransko. Med tem časom je bila namreč izvršena pregrupacija občine, pri kateri sta bili združeni občini Vransko trg še bivši občini Jeronim in Prekopa, ki sta bili proti ljudski volji pod JNS-arskim režimom potisnjeni v stran od Vranskega v sosednji Sv. Jurij ob Taboru. Bivši občinski odbor občine Vransko trg je bil sicer proti priključitvi Jeronima in Prekopa k trgu Vranskemu, toda velika večina volivcev občine Vransko trg je jasno izjavila pri plebiscitu, da hoče biti skupno v eni občini s prebivalce bivših občin Jeronima in Prekopa. In to je upošteval tudi g. notranji minister dr. Korošec in stavi kr. namestnikom predlog za združitve vseh treh bivših občin v združeno občino Vransko, kar so kr. namestniki tudi odobrili. Zato bodo vsi volivci Jeronima in Prekopa brez dvoma izkazali g. ministru svojo hvaležnost za to uslugo s tem, da bodo vsi glasovali za listo JRZ, katere nosilec je priključeni posestnik Pečovnik Franc iz Jeronima, ki ima poleg drugih tudi največ zaslug, da je prišlo do te združitve. Lista JRZ je že tudi od sodišča na Vranskem kot prva potrjena. Menda ne bo človeka v Jeronimu in Prekopi, ki bi se pomisljal, komu naj odda 6. decembra svoj glas. Ali ga bo dal tistim, ki so ga doslej kot »hribovca« odklanjali in mu povzročili z zamudo časa, ko je moral hoditi na občino v daleč oddaljeni Sv. Jurij, toliko škode? Kmet bo volil kmeta! Zato pa vsi oddajte svoj glas za listo JRZ, katere nosilec je France Pečovnik.

Videm ob Krškem

Po zadnjih občinskih volitvah je prišla naša občinska uprava zopet enkrat v roke zavednih slovenskih in krških občanov, kateri bodo gotovo boljše gospodarili, kot so drugi doslej. Upamo, da bo njih prvo delo zboljšanje občinskih potov, ki so v ekrajno zanemarjenem stanju. Svojevrsno vprašanje bo, kakor slišimo, rešeno tudi v pogledu naše pošte, za katero upamo, da bo prišla v zavedne slovenske roke in bo tudi na bolj pripravnem kraju kakor do sedaj. Baje se potegujejo za to mesto nekatere nemško navdahnjene osebe. Pričakujemo, da predno poštna uprava podeli tako zaupno mesto kakim osebi, naj se natančno informira o narodni in državni zanesljivosti istih.

Št. Vid nad Ljubljano

Krajevna protituberkulozna liga v Št. Vidu nad Ljubljano ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo, dne 22. t. m. ob 15. uri v sejni dvorani občinskega doma v Št. Vidu nad Ljubljano. Vse članstvo, ki je včlanjeno v tukajšnji ligi prosimo, da se obnega zbora sigurno udeleži. Vabimo k občnemu zboru pa tudi vse prijatelje naše humanitarne organizacije.

Koncert koroških pevcev v Mežici

Koroški pevski zbori so prevzeli na svoje rame izredno važno nalogo. Zdi se, da vzdržujejo s svojimi pesmami prav oni bistveno našo narodno zavest in zbujaajo ljubezen do naših narodnih svetinj. Kdor pozna le malo razmere, mi bo prireditelj, da je slovenska pesem najmočnejša sila, ki vzdržuje in druži okoli sebe skoraj vso prosveto v Korotanu.

Naši pevci se tega zavedajo. Z neizmerno ljubeznijo so se oklenili svoje pesmi, zbori so vneti, požrtvovalni kar mogoče, saj hodijo celo po 2 uri daleč k pevskim vajam, če tudi jim preti večkrat velika nevarnost. Ker vedo, da ima večja armada večjo moč, njen udar večji uspeh, se zdaj že družijo in po zgledu naših pev. okrožij Pevske zveze pojo v okrožnih prireditvah v skupnih zbora h več pesmi. Pesmi v takem petju bolj vžigajo, zavest se močnejše zbuja, ljubezen do petja raste, naša kultura se dviga. Takih koncertov so imeli letos v zadnjem času že več po vsem Korotanu: na Bruci, v Logavci, Smihelu, Svečah, Glinjah, Zitari vesi, v prihodnjih dneh pa bo tudi v Železni kapli. Koncerta v Mežici dne 15. t. m. sem se udeležil sam in videl on svojo ljubezen do naše pesmi, on neomajno odločnost na začetni poti, ono požrtvovalnost, ki ne vidi in ne pozna nobenih zaprek, temveč le ravno pot k cilju.

Neutrudljivi pevovodja Zdravko Hartman je zbral čedno četo blizu 50 pevki in pevcev, in jih pripravil za ta nastop. Odbral je boljše pevce iz Smihela, Stebena, Št. Lipša, Globasnice, Libuž in Pliberka, in predelal z njimi v mešanem zboru, ki je topot menda privrkat nastopil, 6 pesmi, z moškimi 10 in z ženskimi 3.

Spored je obsegal koroške narodne, v raznih priredbah skladateljev: Deva, Pugla, Švikaršiča, Hartmana, Kernjaka i. dr., dodal je pa tudi 5 pesmi iz novejših zbirk, ki jim je napravila melodijo in besede znana prosvetna delavka Milka Hartmanova, harmoniziral jih je Bajuk. Ves program je tvoril lepo zaokroženo enoto, ki se je vsebinsko kaj lepo stopnjevala in priklopala ob koncu do izredne višine.

Pevci so se držali prav dobro in so z glasom tako lepo ravnali, da so ostali popolnoma sveži do konca, četudi so imeli več težkih, višinskih »ovinkov«. Ženski zbor je nastopil prvič: je to enoten zbor deklet iz Libuž, ki napravi izredno svež ulas. Pele so vse tri ljubke pesmice z zelo diskretno spremljavo rudniškega salonskega orkestra pod vodstvom g. Skačaja prav pristrčno. Med aliti je sodelovala tudi Hartmanova, ki je pesmice spočela. Dasi je bil to prvi nastop, je bil vendar kaj dovršen in v vsem krasno odtehtan; gromovito priznanje dvorane je bilo zaslužno, kar mi bo pritrtil vsakdo, ki je petje po radiju poslušal.

V mešanem zboru, ki je vpletel med 4 narodne 2 pesmi Hartmanove, so posebno lepo zveneli basi, polni so bili aliti, medtem ko bi tenorjem prav prišla lahkotna okrepitev v višini, in tudi sopranom ne bi škodila mala pomoč. Petje je v vseh legah zvenelo lepo, polno, enakomerno, brez vsakega pretiravanja, zaletavanja in trzanja. G. Hartman ima pravičen čut za lepo petje.

Pevce je pozdravil domači župan, zastopnik Potočnik v imenu celovske prosvetne centrale, g. prof. Bajuk pa v imenu Pevske zveze. Mala deklica je pevovodji podarila z mično pesmico šopek nageljnov.

Občinstvo je, čudno in za obmejno zelo čedno, napolnilo dvorano do zadnjega sedeža in stojšča, in pokazalo vnetim pevcem živo hvaležnost; ljubljanska radio-postaja pa je prenašala koncert po radiu.

Pevovodji Hartmanu za smotreno delo vso čast in hvalo; pevcem in pevkam, ki jih nobena zavira ne zadržuje pri delu, naše priznanje in pristrčni »Bog plačaj!«

V ponedeljek je bila v Celovcu seja vseh okrožnih zastopnikov, ki se je udeležil tudi zastopnik Pevske zveze. Izdelan je bil načrt za nadaljnje delo, ki ima za cilj tudi nekaj turnej, na katere že sedaj opozarjamo.

Matineja kina UNION

cene 3:50 in 5:50 Din

Danes ob 14:15 uri **GRETA GARBO**

PISANI PAJČOLAN

Ministrov pes pred prizivnim sodiščem

Ljubljana, 20. novembra. Dr. Kramer je svoj čas tožil g. Milana Koprivnikarja, mizarskega mojstra in posestnika v Litiji pred okrajnim sodiščem zaradi žaljenja časti. Inkriminiral je besede, ki naj bi jih bil obtoženec 21. novembra lani izrekel v zaključni družbi pozno v noč v litijski gostilni pri Urški, kjer je bila zbrana večja družba tržanov, nasproti litijskemu trgovcu g. Lajovicu, in sicer med politično debato, rekoč: »Take ljudi imate, kot je minister dr. Kramer, ki je kupil psa za 25.000 Din. Jih mora imeti že dosti.« Pred litijskim sodiščem je bil obtoženi g. Koprivnikar oproščen vsake krivde in kazni. Dr. Kramer je nato vložil priziv proti oprostitni sodbi.

Danes je mali senat obravnaval ta priziv. K razpravi so bile vabljene 3 priče, in sicer: Franc Lajovic, Lebinger Hinko in Edvard Glavič. Prva priča je potrdila, da je obtoženece izrekel omenjene besede in jih je priča takoj zapisala v beležnico. Politizirali so in glasno govorili vsevprek. Priča Hinko Lebinger je plastično opisal sodnikom potek celega dogodka. Priča je med drugim povedal: »Koprivnikar in Lajovic sta se najbolj grizla. Sprla sta se, nato pomirila in naposled je Lajovic prijel obtoženca celo za vrat. Kdo je izgovoril besede, priča ne. Videl pa je, kako si jih je zapisoval Lajovic. Privrnikar je petem trdil, da je imel v mislih psa mesarja Kramarja v Litiji. Poprej nikdar in tudi pozneje ni slišal o dr. Kramarjevem psu. Priča Edvard Glavič je potrdil nekatere momente iz politične debate. Govorilo se je o nekem psu. Vse je razumel kot navaden »gostilniški vice«.

Dr. Zajec je v imenu tožitelja obširno utemeljeval priziv.

Dr. Stanko Zitko kot zastopnik obtoženca, je v daljšem govoru opozarjal na razne okoliščine in se čudil, zakaj je tožitelj zagrabil za take besede, ki so padle v zaključni pivski družbi in o polnoči. Z inkriminiranimi besedami ni hotel toženec očitati tožitelju, da si je pridobil premoženje na kak nepošten način.

Po daljšem posvetovanju je sledila sodba, s katero je bila prva sodba razveljavljena in obtoženec obsojen na denarno globo 600 Din ali 10 dni zapora, toda pogojno za eno leto. S tem je afera »Kramarjevega čuka« končana. Svoječasno je dvignila mnogo prahu.

Zahtevajte v vseh javnih lokalih najboljši dnevnik »SLOVENE«!